

LOKK

LANDSORGANISATION AF KVINDEKRISECENTRE

LOKK voksenstatistik 2008
Kvinder på krisecenter

Lise Barlach

SERVICESTYRELSEN

LOKK voksenstatistik 2008

Kvinder på krisecenter

Lise Barlach

Publikationen er udgivet af
Servicestyrelsen
Edisonvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk
www.servicestyrelsen.dk

Tryk: Grafikkonsulenten
1. oplag, 120 stk.

Download rapporten på www.servicestyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

ISBN: 978-87-92031-53-2
Digital ISBN: 978-87-92031-57-0

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning	5
Kapitel 2 Sammenfatning.....	7
Henvendelser til krisecentrene	7
Opholdslængde.....	7
Voldens former og varighed	8
Voldsudøveren	8
Udlevering af overfaldsalarmer	9
Helbred, sundhed og sygdom	9
Kvindernes netværk	9
Børn	10
Arbejdsmarkedstilknytning	10
Kvindernes statsborgerskab og opholdsgrundlag	10
Udflytning	11
Krisecentrenes organisering og finansiering	11
Kapitel 3 Metode.....	12
Spørgeskemaerne.....	12
Dataindsamling	12
Datagrundlag for årsstatistik 2008	13
Databearbejdning	14
Kapitel 4 Henvendelser til krisecentrene	15
Henvendelser til krisecentrene	15
Telefoniske, personlige og skriftlige henvendelser	15
Plads, rådgivning/samtale eller efterværnssamtale	15
Plads eller henvisning til anden løsning	16
Kapitel 5 Opholdets længde	19
Forhold der har medført forlængelse af kvindens ophold	21
Kapitel 6 Volden.....	22
Voldens følgevirkninger.....	22
Voldsramte kvinder på krisecenter	23
Voldens former	23
Fysisk vold	24
Seksuelle overgreb	25
Andre former for kontrol og magtudøvelse.....	26
Voldens hyppighed.....	27
Psykisk vold og hyppighed.....	27
Voldens varighed i det seneste forhold	29
Tidligere krisecenterophold	30
Hjælp fra kommunen før krisecenterophold	31
Årsager til kvindens ophold på krisecenter	32
Seksuelle overgreb i barndommen	33
Voldsudøveren	33
Voldsudøvere med dansk og anden etnisk baggrund.....	34

En voldsudøver	35
Flere voldsudøvere	36
Vold i nuværende forhold	37
Væsentligste årsager til at blive i forholdet	38
Hjælp til at komme ud af det voldelige forhold	41
Udlevering af overfaldsalarmer	41
Kapitel 7 Helbred, sundhed og sygdom	43
Kvindens vurdering af eget helbred	43
Langvarige sygdomme og arbejdsmarkedstilknytning	44
Smerter eller ubehag.....	44
Kapitel 8 Kvindernes netværk.....	46
Familie og venner/veninder.....	46
Netværksrelationer inden krisecenterophold.....	47
Kontakten med familie og venner.....	49
Netværk efter krisecenterophold	50
Kapitel 9 Kvindernes baggrund.....	52
Alder og civilstand	52
Oplysninger om kvindernes børn	52
Boform inden krisecenterophold	53
Arbejdsmarkedstilknytning	54
Uddannelsesniveau.....	56
Kapitel 10 Kvindernes fødeland, statsborgerskab og opholdsgrundlag.....	57
Fødeland.....	57
Statsborgerskab og opholdsgrundlag	58
Kapitel 11 Udflytning.....	60
Flytning til anden bopælskommune	61
Tilbud og støtte fra krisecentret.....	62
Støtte og hjælp ved udflytning fra krisecentret.....	62
Vurdering af hjælp fra politi, social- og statsforvaltning.....	63
Kapitel 12 Krisecentrenes organisatoriske forhold	67
Oplysningsskema 2008.....	67
Krisecentrenes organisering	67
Frivillige	68
Antal pladser	69
Krisecentrenes efterværnstilbud	69
Særlige projekter på krisecentrene	70
Tilsyn med krisecentrene og børnene på krisecentrene	70
Ydelser udover døgnophold.....	71
Kapitel 13. Bilag – tabeller fordelt på krisecentre	73
Litteraturliste	110

Kapitel 1 Indledning

Formålet med LOKKs årsstatistikker er at følge og dokumentere udviklingen for de kvinder og børn, der bor på krisecenter. LOKK voksenstatistik 2008, Kvinder på krisecenter, er en fortsættelse af det statistiske arbejde om voldsramte kvinder, der for de voksne kvinder er indsamlet siden 1999. Siden 2004 er der desuden indsamlet statistik om børnene på krisecenter (se LOKKs børnestatistikker). Den løbende indsamling af ny viden om voldsramte kvinder på krisecenter og deres børn kan forhåbentlig være med til yderligere at kvalificere indsatsen mod vold mod kvinder og børn i familien. Mænds vold mod kvinder er et omfattende problem i Danmark. I en undersøgelse om mænds vold mod kvinder fra 2004, blev det skønnet, at fire procent af alle voksne kvinder (ca. 64.000 kvinder) inden for det seneste år havde været udsat for fysisk vold eller trusler om vold. Af disse havde to ud af tre været udsat for fysisk vold eller trusler om vold fra deres nuværende eller tidligere partner, det svarer til ca. 41.000 kvinder¹. I en ny undersøgelse fra 2007, skønnes det, at omfanget af kvinder, der årligt udsættes for partnervold, nu er faldet til ca. 28.000 kvinder². På trods af, at mænds vold mod kvinder er faldet, afspejler dette forhold sig ikke i omfanget af kvinder, der hvert år søger ophold på et krisecenter. Tallene i nærværende undersøgelse minder i høj grad om tallene fra krisecentrene fra de tidligere år. Ligeledes peger de voldsformer, som kvinderne på krisecentrene har været udsat for, på, at mænds vold mod kvinder stadig er et alvorligt og yderst væsentligt problem i Danmark. Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) indsamler hvert år oplysninger om de kvinder, der har haft ophold på krisecentre på et spørgeskema. LOKK voksenstatistik 2008, Kvinder på krisecenter, bygger på oplysninger fra 1.476 kvinder, der i 2008 har boet på et af de 36 krisecentre, som deltager i årsstatistikken og som er organiseret i LOKK³. Derudover indsamles oplysninger fra krisecentrene om centrenes organisation, økonomi og kapacitet på et andet spørgeskema. I 2008 er der oplysninger om dette fra i alt 34 krisecentre. På et tredje skema indsamles oplysninger om de personlige, telefoniske eller skriftlige henvendelser, krisecentrene har haft i 2008. I 2008 har 37 krisecentre deltaget i undersøgelsen om henvendelser, og der har været i alt 15.256 henvendelser. Årsstatistikkerne kortlægger med skiftende årlige fokusområder, hvilke særlige problemstillinger, der gør sig gældende for voldsramte kvinder og børn på krisecentrene. I 2008 er der som et nyt tema blevet spurgt om kvindernes netværk. Formålet med spørgsmålet om kvindernes netværk og relationer er,

¹ Helweg-Larsen, Karin og Kruse, Marie (2004): Mænds vold mod kvinder – omfang, karakter og indsats mod vold. Statens Institut for Folkesundhed, Det Nationale Voldsobservatorium i Kvinderådet og Minister for Ligestilling.

² Helweg-Larsen, Karin og Frederiksen, Marie Louise (2007): Mænds Vold mod Kvinder. Omfang – karakter og indsats mod vold – 2007. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet og Minister for Ligestilling. Undersøgelsen er bl.a. baseret på data, der er indsamlet i 2000 og i 2005.

³ Krisecentrene angiver, at i alt 1.958 kvinder har haft ophold på et krisecenter i 2008. Der er indflytningsskemaer fra i alt 1.851 kvinder. Heraf har 1.476 kvinder indvilliget i at deltage i nærværende undersøgelse og er indskrevet på centrene som § 109 beboere, dvs. de er indskrevet på grund af vold.

at belyse om kvinderne har netværk, som de kan trække på, nære venner, veninder eller familie, som de kan få hjælp og støtte fra, eller om de har begrænset eller ingen relationer. Vold i nære relationer kan indebære, at de voldsramte kvinder risikerer at blive isoleret. Dette skyldes, at voldsudøvelsen kan omfatte partnerens kontrol af kvinden og en begrænsning af hendes relationer med andre. Vold i nære relationer består af et samspil parterne imellem, og i dette samspil kan den voldsramte på sin side, tilpasse sig voldens dynamik. Volden kan have den konsekvens for den voldsramte, at hun isolerer sig. Udover at undgå partnerens sanktioner, kan isolationen skyldes, at voldsramte ønsker at hemmeligholde, at de er udsat for vold. Det kan fx bunde i, at det opleves som skamfuldt at være udsat for vold. I 2008 er der, som i 2007, flere uddybende spørgsmål om voldens former, og fysisk såvel som psykisk vold. Årsstatistikken består af to dele: Den første del er en analysedel, der beskriver henvendelser til krisecentrene, antallet af voldsramte kvinder der har haft ophold på krisecentrene, opholdslængde, den vold som kvinderne har været udsat for, kvindernes helbred med mere samt krisecentrenes organisering, finansiering, kapacitet og tilbud. I denne del sammenlignes tallene desuden med årsstatistikken fra 2007. Den anden del er en bilagsdel med tabeller, som er opgjort på de enkelte krisecentre. Undersøgelsen er udført af Udsatteenheden i Servicestyrelsen for Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK). Konsulent Lise Barlach har analyseret data og skrevet rapporten. Konsulent Christina Hansen har udarbejdet analyserne fra oplysningsskemaet, og studentermedhjælper Nynne Ravnsted-Larsen har udarbejdet analyserne for henvendelsesskemaet. Studentermedhjælperne, Nadja Lodberg Hansen og Anne Laura Engmann Juul, har udarbejdet bilag. Afsnittet 'Voldens følgevirkninger' er skrevet af Psykolog Anne Steensberg fra Dannerhuset Kvindekrisecenter i København. Undersøgelsen og rapporten er finansieret af Minister for Ligestilling som en aktivitet i den nationale 'Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008'. LOKKs krisecentermedarbejdere har, i en travl hverdag med arbejdet med de voldsramte kvinder og børn, afsat tid til at interviewe krisecentrets beboere og udfylde spørgeskemaerne i forbindelse med undersøgelsen. De skal derfor have en særlig tak. LOKKs statistikgruppe skal også takkes for det gode samarbejde, både med hensyn til udformningen af spørgeskemaer og med udarbejdelsen af den endelige rapport.

Kapitel 2 Sammenfatning

I 2008 har i alt 1.958 kvinder haft ophold på et krisecenter. Det er næsten samme antal kvinder, som i 2007, hvor 1.957 kvinder havde ophold på et krisecenter⁴.

LOKK voksenstatistik 2008, Kvinder på krisecenter, bygger på oplysninger fra tre forskellige spørgeskemaer, som omhandler tre forskellige forhold: Et henvendelseskema, der handler om de i alt 15.256 personlige, telefoniske eller skriftlige henvendelser, som krisecentrene har modtaget i 2008. Der er indsamlet oplysninger om henvendelser fra 37 krisecentre. Et indflytningsskema, der handler om de i alt 1.476 kvinder, som i 2008 har boet på et krisecenter, og som har deltaget i nærværende undersøgelse. Der er indsamlet indflytningsskemaer fra i alt 36 krisecentre, som er organiseret i LOKK⁵. Et oplysningsskema, som handler om krisecentrenes organisation, økonomi og kapacitet. Der er indsamlet oplysningsskemaer fra i alt 34 krisecentre.

Henvendelser til krisecentrene

Der er registreret 15.256 henvendelser i 2008 på 37 krisecentre⁶. Dette er en stigning på 14 procent i forhold til 2007⁷. 79 procent af henvendelserne var telefoniske, og 20 procent var personlige. Det er muligt at henvende sig med flere forespørgsler samtidig. 51 procent af henvendelserne har omhandlet en ledig plads, og 48 procent af henvendelserne har omhandlet rådgivning. Samlet blev 53 procent af kvinderne, der henvendte sig om en ledig plads, tilbudt at flytte ind på krisecentret, hvilket er lidt højere end i 2007, hvor andelen var 50 procent. 3.656 kvinder blev henvist til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret⁸. Pladsmangel er, som de tidligere år, hovedårsagen til, at kvinden bliver henvist til en anden løsning.

Opholdslængde

Kvindernes ophold på et krisecenter varierer fra 1-469 døgn. 13 procent af kvinderne var højst på krisecenter i ét døgn, mens 64 procent af kvinderne opholdt sig på et krisecenter i mindst en uge. Den gennemsnitlige opholdslængde er 41 døgn, hvilket er en stigning på et døgn i forhold til i 2007. Den gennemsnitlige opholdslængde varierer fra 10-213 døgn på de forskellige krisecentre. Hver fjerde kvinde har opholdt sig på krisecenter i op til tre døgn, hver fjerde kvindes ophold har varet imellem fire og 13 døgn, hver fjerde kvinde har haft en opholdsvarighed imellem 14 og 51 døgn, og hver

⁴ Oplysningen om det samlede antal kvinder på krisecenter i 2008, kommer fra oplysningsskemaet.

⁵ Krisecentrene angiver, at i alt 1.958 kvinder har haft ophold på et krisecenter i 2008. Der er indflytningsskemaer fra i alt 1.851 kvinder. Heraf har 1.476 kvinder indvilliget i at deltage i nærværende undersøgelse og er indskrevet på centrene som § 109 beboere, dvs. de er indskrevet på grund af vold.

⁶ I 2007 indgik 36 krisecentre i statistikken.

⁷ I 2007 modtog krisecentrene 13.438 henvendelser.

⁸ Der kan være kvinder, som henvender sig om en plads på krisecenter, uden at de efterfølgende flytter ind.

fjerde kvinde har opholdt sig på krisecenter i mindst 52 døgn. De familiesammenførte kvinder har generelt opholdt sig i længere tid på krisecentrene end de øvrige kvinder. Den gennemsnitlige opholdstid for familiesammenførte kvinder er 68 døgn, mens opholdstiden for gruppen af danske statsborgere gennemsnitligt er 49 døgn.

Voldens former og varighed

Kvinderne på krisecenter har været udsat for forskellige former for vold, og flere former for vold samtidig. 76 procent af kvinderne har været udsat for fysisk vold, og 94 procent af kvinderne har været udsat for psykisk vold. I forhold til konkrete voldshandlinger er 87 procent af kvinderne blevet skubbet, revet, rusket eller slået med flad hånd, og 56 procent af kvinderne har været udsat for spark, er blevet slået med knyttet hånd eller med en genstand. 40 procent er blevet kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trapper eller lignende, og 37 procent har været udsat for kvælningsforsøg, er blevet angrebet med kniv eller skydevåben. 15 procent har været udsat for seksuelle overgreb.

Andelene af kvinder, som har været udsat for de forskellige voldsformer, varierer i forhold til i 2007. En mindre andel af kvinder har i 2008 været udsat for fysisk vold (76 procent) end i 2007, hvor andelen var 96 procent. 94 procent af kvinderne har i 2008 været udsat for psykisk vold, i 2007 var andelen 93 procent. 28 procent af kvinderne har været udsat for materielle ødelæggelser, hvilket er samme andel som i 2007, og 28 procent af kvinderne har været udsat for økonomisk kontrol, hvor andelen i 2007 var 32 procent. Ca. halvdelen (54 procent) af kvinderne har været udsat for vold i mindst tre år, inden deres aktuelle krisecenterophold. Heraf har 20 procent af kvinderne været udsat for vold i mindst fem år. Hver fjerde kvinde har været udsat for vold i under et år, og 23 procent af kvinderne har været udsat for vold i 1-2 år, inden krisecenteropholdet i 2008. Fordelingen af, hvor længe kvinderne har været udsat for vold, svarer stort set til andelene i 2007. 58 procent af kvinderne har tidligere været på krisecenter før det aktuelle krisecenterophold. 267 kvinder (34 procent) har, udover den nuværende vold, desuden været udsat for vold i et eller flere tidligere parforhold.

Voldsudøveren

Som i de tidligere år har størstedelen af kvinderne (89 procent) været udsat for vold fra én voldsudøver. Kvinderne har fortrinsvis været udsat for partnervold, dvs. vold fra en tidligere eller nuværende partner. For 89 procent af de kvinder, som har været udsat for vold fra én voldsudøver, er voldsudøveren en tidligere eller nuværende partner. For 73 procent af de kvinder, der har været udsat for vold fra én voldsudøver, er voldsudøveren deres nuværende ægtefælle eller samlever, mens det for 18 procent af de kvinder, der har været udsat for vold fra én voldsudøver, er deres tidligere ægtefælle/samlever eller tidligere kæreste, der udøver volden. Skønt kvinderne bryder med voldsudøveren, er det således ikke sikkert, at volden ophører. I alt 131 kvinder har været udsat for vold fra mere end én voldsudøver, og heraf har 42 procent, udover andre voldsudøvere, været udsat for vold fra deres nuværende ægtefælle/samlever. For de kvinder, der har været udsat for vold fra mere end én voldsudøver, er voldsudøveren, udover deres nuværende partner, især familiemedlemmer. De yngre kvinder udsættes lidt hyppigere for vold fra flere voldsudøvere end de ældre kvinder.

Udlevering af overfaldsalarmer

10 procent af 1.112 kvinder har ansøgt politiet om at få udleveret en overfaldsalarm. Det drejer sig om i alt 115 kvinder. Heraf har 79 procent fået en overfaldsalarm udleveret af politiet. En langt større andel af kvinder har i 2008 ansøgt om at få en overfaldsalarm udleveret og har fået én end i 2007, hvor andelen af kvinder, som havde fået en overfaldsalarm var 33 procent.

Helbred, sundhed og sygdom

39 procent af i alt 941 kvinder lider af langvarige sygdomme, og det er en lidt større andel end i 2007, hvor 37 procent af kvinderne havde langvarige sygdomme. Det er især de kvinder, der modtager dagpenge, sygedagpenge eller overførselsindkomster, der lider af langvarige sygdomme. Dette gør sig gældende for over halvdelen af de kvinder, der modtager dagpenge, sygedagpenge eller overførselsindkomster, imens 14 procent af de kvinder, som er i arbejde lider af langvarige sygdomme. Kvinderne er blevet spurgt, om de inden for de sidste 14 dage har lidt af smerter og ubehag. I alt 309 kvinder har svaret på spørgsmålene. Heraf har størstedelen lidt af træthed (80 procent), ængstelse, nervøsitet, uro og angst (75 procent), og/eller følelser af at være nedtrykt, deprimeret og ulykkelig (74 procent). Andelene af kvinder, som inden for de sidste 14 dage har lidt af disse ubehag, er lidt større i 2008 end i 2007. Ca. halvdelen af kvinderne har i 2008 inden for de sidste 14 dage haft smerter eller ubehag i ryg eller lænd (58 procent), smerter eller ubehag i skuldre eller nakke (55 procent) og/eller smerter eller ubehag i arme, hænder, ben, knæ, hofter eller led (55 procent).

Kvindernes netværk

Som et nyt tema er der i 2008 blevet spurgt til kvindernes netværk. Netværksspørgsmålene skal belyse, om voldsramte kvinder har venner, veninder eller familie, som de kan betro sig til, dele sorger og glæder i hverdagen med, og om der er nogen, de kan tale om volden med. Voldsramte kvinder kan være i risiko for at blive isoleret, dels da selve udøvelsen af volden kan omfatte, at partneren ønsker at kontrollere kvinden, eller begrænse hende i forhold til, hvem hun ser. Vold kan ligeledes have den konsekvens for voldsramte, at de selv isolerer sig. Dette kan være en form for tilpasning til volden, og/eller kan skyldes, at kvinden ønsker at hemmeligholde, at hun er udsat for vold, eller at hun skammer sig over volden. 945 kvinder har svaret på, om de har nære venner eller veninder. Heraf har størstedelen (77 procent) svaret ja til spørgsmålet. 23 procent af kvinderne har svaret, at de ikke har nære venner eller veninder. Den overvejende del af de kvinder, der har svaret på, om de kan tale med familie eller nære venner/veninder om volden, har svaret ja. I alt 62 procent af 889 kvinder, har familie eller venner/veninder, som de kan tale med om volden. 38 procent af kvinderne føler ikke, de kan tale om volden med familie eller venner/veninder. I forhold til om kvinderne har familie eller nære venner/veninder, som de kan tale med om generelle problemer, har 29 procent af kvinderne svaret, at det har de ikke. Det drejer sig om i alt 245 kvinder. Kvinderne er blevet spurgt om de føler sig alene, og relativt mange af kvinderne har svaret ja til spørgsmålet. I alt 339 kvinder (47 procent) har svaret, at de ofte føler sig alene. 32 kvinder har svaret, at de aldrig har mødt med familie eller nære venner/veninder. Nogle kvinder mister midlertidigt

kontakten til familie og/eller venner/veninder, når de flytter på krisecenter. Det kan skyldes, at familie og venner/veninder bor for langt væk, at kvindens ophold på krisecenter er kortvarigt, at det er familie eller venner/veninder, som kvinden er flygtet fra, eller at kvinden ikke har haft kræfter til at bevare kontakten under hendes krisecenterophold.

Børn

Statistikken indeholder oplysninger om, hvor kvindernes børn under 18 år opholder sig, mens deres mor er på krisecenter. 29 procent af de 553 børn, der ikke var med deres mor på krisecenter, opholdt sig hos den voldsudøvende part, 32 procent opholdt sig hos deres ikke-voldelige far, og hver fjerde (25 procent) opholdt sig på en institution eller var i familiepleje. Ni procent af børnene opholdt sig hos familie eller venner. En mindre andel af børnene (fem procent) opholdt sig på efterskole, var alene hjemme, flyttet hjemmefra, i udlandet eller hos deres kæreste. Yderligere oplysninger om de børn, der har været med deres mor på krisecenter, findes i LOKK børnestatistik 2008, Børn på krisecenter.

Arbejdsmarkedstilknytning

Kvinderne på krisecenter har generelt en svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Hver fjerde kvinde (25 procent) er i arbejde, mens 11 procent modtager dagpenge eller sygedagpenge. I 2007 var 24 procent af kvinderne på krisecenter i arbejde, og samme andel som i 2008 (11 procent) modtog i 2007 dagpenge eller sygedagpenge. Andelene af kvinder, som i 2008 modtager overførselsindkomster, svarer stort set til andelene i 2007. En tredjedel af kvinderne (32 procent) modtager kontanthjælp/aktivering. Det er især de yngre kvinder og kvinder, der lider af langvarige sygdomme, som modtager kontanthjælp/aktivering. Kvindernes uddannelsesniveau svarer ligeledes til uddannelsesniveaut i 2007. Halvdelen af kvinderne (53 procent) har enten ikke afsluttet grundskolen eller har grundskole som højst opnåede uddannelse. Kvindernes uddannelsesniveau har betydning for, om de modtager kontanthjælp/aktivering eller er i arbejde. Kvindernes uddannelsesniveau har stor betydning for, om de er i arbejde eller modtager kontanthjælp. Således modtager en større andel af de kvinder, der enten ingen grundskoleuddannelse har, har grundskole eller en almen- og erhvervsgymnasial uddannelse som højst afsluttede uddannelse, kontanthjælp, end andelen af de, der er i arbejde. Omvendt er det for de kvinder, der har en kort eller mellemlang videregående uddannelse en større andel, som er i arbejde end andelen, som modtager kontanthjælp/aktivering.

Kvindernes statsborgerskab og opholdsgrundlag

I 2008 er andelen af kvinder, som er født uden for Danmark 46 procent, næsten samme andel som i 2007, hvor den var 45 procent. De kvinder, som er født uden for Danmark, kommer fra 86 forskellige lande, og udgør således en meget blandet gruppe. 28 procent af kvinderne på krisecenter har ikke dansk statsborgerskab, og dette er en mindre andel end i 2007, hvor 35 procent af kvinderne ikke havde dansk statsborgerskab. Andelen af kvinder, hvis opholdsgrundlag er familiesammenføring, udgør over halvdelen af de kvinder (58 procent), som ikke har dansk statsborgerskab.

Andelen af familiesammenførte kvinder var i 2007 faldet til 36 procent, men udgjorde, som i 2008, over halvdelen af de kvinder, som ikke havde dansk statsborgerskab, i 2006 og 2005.

Udflytning

19 procent af kvinderne flyttede i 2008 tilbage til voldsudøveren efter krisecenteropholdet. Det er en lidt mindre andel end i 2007, hvor 21 procent af kvinderne flyttede tilbage til voldsudøveren. Det er især kvinder, som har opholdt sig i kort tid på krisecenter, som flyttede tilbage til voldsudøveren. 31 procent af kvinderne flyttede efter krisecenteropholdet til egen ny bolig. Det er især kvinder, som har opholdt sig i længere tid på krisecenter, som efterfølgende flyttede til en ny bolig. 23 procent af kvinderne flyttede i 2008 til en ny bopælskommune efter krisecenteropholdet, samme andel som i 2007. Det er især de kvinder, som flyttede til egen ny bolig, der flyttede til en ny bopælskommune efter krisecenteropholdet. 17 procent af de kvinder, som flyttede til en ny bopælskommune efter krisecenteropholdet, flyttede til et andet krisecenter, en familiebehandlingsinstitution eller til en § 110 institution. Der er i 2008 indgået aftale med socialforvaltningen om støtte og hjælp til 34 procent af kvinderne ved udflytning fra krisecentret, hvilket er en større andel end i 2007, hvor dette gjaldt for 21 procent af kvinderne. Der kan været lavet aftale om flere forskellige former for støtte, og støtten omfatter fx familiebehandling, forskellige former for støtte og hjælp vedrørende kvindernes børn, økonomisk støtte, psykologbehandling og hjemme-hos. Det er især for kvinder, der enten flyttede til en anden institution efter krisecenteropholdet eller kvinder, som tidligere har været på krisecenter, hvor der er aftalt støtte med socialforvaltningen efter udflytningen.

Krisecentrenes organisering og finansiering

I afsnittet beskrives en række oplysninger om krisecentrenes organisering og finansiering, herunder antallet af ansatte og frivillige, antallet af pladser og kost- og logibetaling. Disse oplysninger er indsamlet fra i alt 34 krisecentre, som er organiseret under LOKK. Desuden beskrives krisecentrenes efterværnstilbud, tilbud specielt rettet mod børnene, og kommuner og regioners tilsyn med krisecentrene og de børn, der har haft ophold på et krisecenter i 2008. Som noget nyt i 2008, indgår der oplysninger om den nye ordning i kommunerne om familierådgivere til kvinder med børn på krisecenter. Pr 1. juli 2008 er krisecentrets kommune med tilføjelsen i Servicelovens § 109 stk. 4 forpligtet til at udpege en familierådgiver, der skal tilbyde samtlige kvinder med børn på krisecenter familierådgivning inden fraflytning fra krisecentret. Ifølge oplysninger fra krisecentrene, har der været kvinder på i alt ni krisecentre i 2008, som har modtaget familierådgivning. I alt har ca. 57 kvinder i 2008 modtaget familierådgivning jf. § 109 stk. 4.

Kapitel 3 Metode

Spørgeskemaerne

Datamaterialet for LOKK voksenstatistik 2008, Kvinder på krisecenter, er udarbejdet på baggrund af tre forskellige spørgeskemaer, et henvendelseskema, et indflytningsskema og et oplysningsskema. Alle spørgeskemaer er udarbejdet i samarbejde mellem Udsatteenheden og LOKKs statistikgruppe. Spørgeskemaerne består primært af spørgsmål med lukkede svarkategorier. Ved spørgsmål, hvor det ikke er muligt at lave udtømmende svarkategorier, kan krisecentermedarbejderne under 'andet' skrive egne uddybende svar. Herved kan der i den senere analyse tilføjes svar til brug i såvel afrapporteringen som i forbindelse med forbedringer af det efterfølgende års spørgeskemaer. På henvendelseskemaet registreres telefoniske, personlige og skriftlige henvendelser til et krisecenter om en voldsramt kvinde. Det kan være en voldsramt kvinde selv eller andre personer, der henvender sig. Forespørgslens art registreres, fx om henvendelsen drejer sig om en ledig plads, rådgivning eller samtale, om krisecentret har plads til kvinden eller alternativt, hvorfor hun henvises til en anden løsning end at flytte ind på det pågældende krisecenter. Henvendelseskemaet er med til at belyse, at krisecentrene rådgiver en bredere gruppe af voldsramte kvinder, pårørende og fagfolk end de knap 2.000 kvinder, der hvert år har ophold på et krisecenter. Fra indflytningsskemaet indsamles basisoplysninger om kvindens baggrund samt data om, hvilke former for vold kvinden har været udsat for, hvem voldsudøveren er, om kvinden har været udsat for vold i tidligere forhold, om kvindens helbred og om den hjælp, som kvinden har fået. I 2008 er der som et nyt tema blevet spurgt til kvindernes netværk. Det drejer sig om kvindernes netværk inden de fik ophold på et krisecenter og om deres netværk, mens de er på krisecenter. Formålet er at belyse, hvorvidt kvinderne har familie og/eller venner/veninder, der kan hjælpe dem eller som de oplever, de kan tale om volden med. Oplysningerne om kvindernes netværk kan være med til at belyse, om voldsramte risikerer isolation på grund af volden. Desuden indsamles der på indflytningsskemaet oplysninger om opholdets varighed, om der har været forhold, som har medført en forlængelse af opholdet, og om der er indgået aftale om støtte til kvinden efter udflytning og om, hvor kvinden flytter hen efter opholdet. Fra oplysningsskemaet indsamles data om bl.a. krisecentrenes drift og økonomiske grundlag, ansatte og frivillige, og hvad krisecentret kan tilbyde kvinderne, fx i form af støtte og efterværn.

Dataindsamling

Indsamlingen af oplysninger fra de tre spørgeskemaer er foregået på tre forskellige måder. Henvendelseskemaet udfyldes af de krisecentermedarbejdere, der til daglig modtager telefoniske, skriftlige og personlige henvendelser på krisecentrene. Dataindsamlingen af henvendelseskemaet har fundet sted fra 1. januar 2008 til 31. december 2008. Henvendelseskemaet er indsamlet kvartalsvist af Udsatteenheden.

Indflytningsskemaet udfyldes af krisecentermedarbejdere på baggrund af interviews eller samtaler med kvinderne på krisecentrene. Alle beboere på krisecentrene har fået udleveret en folder om at afgive samtykke til at deltage i undersøgelsen. Krisecentermedarbejderne udfylder spørgeskemaerne for at sikre, at kvinderne kun bliver stillet de spørgsmål, som personalet finder det socialfagligt forsvarligt at stille i den givne situation. For de kvinder, der kun har opholdt sig på krisecentret i få dage, vil der typisk kun være registreret få oplysninger om deres opholdslængde og enkelte baggrundsdata. På indflytningsskemaet er der indsamlet data om de kvinder, der er fraflyttet krisecentret i 2008. Kriteriet om udflytning betyder, at hele kvindens forløb på krisecentret kan kortlægges. Dvs. at statistikken fra indflytningsskemaet er en statistik over de kvinder, der i 2008 er fraflyttet et krisecenter, hvilket betyder, at kvinder, der har boet på et krisecenter i over et år, kan indgå i årsstatistikken. Krisecentrenes medarbejdere overfører oplysninger fra de indflytningsskemaer ved årsskiftet, hvor der er tale om, at en kvinde fx er flyttet ind i år 2007, men endnu ikke er flyttet ud i år 2008. Dataindsamlingen af indflytningsskemaet har fundet sted fra 1. januar 2008 til 31. december 2008. Indflytningsskemaet indsamles kvartalsvist af Udsatteenheden. Oplysningsskemaet udfyldes af krisecentrenes ledelse eller bestyrelse. Dette skema indsamles ved årets afslutning. For at sikre en så ensartet forståelse af spørgsmålene som muligt har krisecentrenes medarbejdere modtaget en manual med forklaringer til spørgsmålene og definitioner af centrale begreber. Dette gælder for alle tre spørgeskemaer.

Datagrundlag for årsstatistik 2008

Krisecentrenes ledelse eller bestyrelse har på oplysningsskemaet angivet, at der i 2008 er fraflyttet i alt 1.958 kvinder. Udsatteenheden har modtaget indflytningsskemaer fra i alt 1.851 kvinder⁹. Svarprocenten for kvinder på krisecentrene udgør således 95 procent. I 2008 har 339 kvinder ikke ønsket at deltage i undersøgelsen. Det er lidt flere kvinder end i 2007, hvor 281 kvinder ikke deltog. Derudover er 37 kvinder indskrevet på krisecentrene som § 110 beboere, dvs. at de er på krisecenter på grund af andre forhold end vold. De i alt 375¹⁰ kvinder, som ikke har ønsket at deltage i undersøgelsen og/eller er indskrevet som § 110 beboere, indgår kun i årsstatistikken med oplysninger om opholdslængde. 1.476 kvinder (svarende til 95 procent af det samlede antal kvinder, der er fraflyttet et af de 36 krisecentre i 2008) har givet samtykke til deltagelse i undersøgelsen og er indskrevet på krisecenter som § 109 beboere. Årsstatistikken 2008 bygger således på oplysninger fra i alt 1.476 kvinder, hvad angår oplysninger fra indflytningsskemaerne. Såvel i opgørelsen af indflytninger som i opgørelsen af henvendelser kan den samme kvinde optræde flere gange, hvis hun enten har henvendt sig flere gange, har boet på krisecenter flere gange i 2008 eller af fx sikkerhedsmæssige årsager er blevet overflyttet fra ét krisecenter til et andet¹¹. Statistikken er således en opgørelse over antallet af henvendelser og udflytninger og kan derved ses som en indikator på krisecentrenes arbejdsmængde.

⁹ De kvinder, krisecentrene ikke har udfyldt indflytningsskemaer for, har sandsynligvis opholdt sig på krisecentrene i meget kort tid eller de kan være indskrevet som § 110 beboere (tidligere § 94).

¹⁰ Én enkelt kvinde er både indskrevet som § 110 beboer og ønsker ikke at deltage i undersøgelsen. I alt er der således 375 kvinder, hvor der kun er oplysninger om deres opholdslængde på krisecenter.

¹¹ 132 kvinder flyttede i 2008 til et andet krisecenter.

Databearbejdning

Henvendelseskemaet og indflytningsskemaet er i 2008 blevet indscannet af firmaet Express, og databearbejdningen, som er foregået i Udsatteenheden, er baseret på to forskellige datamatriser i dataprogrammet SPSS. Oplysningsskemaet er blevet indtastet manuelt hos Udsatteenheden og er bearbejdet i Excel. Datamaterialet arkiveres hos Dansk Data Arkiv, der er en del af Statens arkiver.

Kapitel 4 Henvendelser til krisecentrene

Henvendelser til krisecentrene

Der er registreret 15.256 henvendelser i 2008 på 37 krisecentre¹². Dette er en stigning på 14 procent i forhold til 2007¹³. Antal henvendelser dækker over alle de gange, krisecentrene har talt med en kvinde, og er derfor ikke lig med antallet af kvinder, der har henvendt sig til krisecentrene i 2008. Man kan henvende sig om flere forespørgsler samtidig; 51 procent af henvendelserne drejede sig om ledig plads og 49 procent drejede sig om rådgivning/samtale. Samlet blev 53 procent af kvinderne, der henvendte sig om en ledig plads, også tilbudt at flytte ind på krisecentret, hvilket er lidt højere end i 2007, hvor 50 procent blev tilbudt at flytte på krisecenter. 3.656 kvinder blev henvist til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret. Pladsmangel er hovedårsagen til, at kvinden bliver henvist til en anden løsning. Det kan være, at en del af kvinderne bliver tilbudt plads på et andet krisecenter.

Telefoniske, personlige og skriftlige henvendelser

Størstedelen af henvendelserne var i 2008 telefoniske, ligesom de foregående år. 79 procent af henvendelserne var telefoniske, 20 procent var personlige og en procent var skriftlige. Oversigt over henvendelsernes art kan ses i bilag 1. Hovedparten af de skriftlige henvendelser var fra kvinden selv (63 procent¹⁴), og langt de fleste personlige henvendelser var også kvinden selv, der mødte op alene eller sammen med andre, i alt 94 procent¹⁵. 49 procent af de telefoniske henvendelser er fra kvinden selv, i 2007 var det 51 procent. 14 procent af de telefoniske henvendelser kommer fra en sagsbehandler eller social bagvagt/døgnvagt, den samme andel som i 2007. I seks procent af henvendelserne er det en ven eller veninde, og i seks procent af henvendelserne er det et familiemedlem, begge udgør den samme andel som i 2007. Henvendelserne fra andre krisecentre udgør ni procent. I 2007 var otte procent af henvendelserne fra andre krisecentre. Tre procent af henvendelserne er fra politiet og to procent fra sygehuse, næsten de samme andele som i 2007. Henvendelser fra andre udgør 11 procent¹⁶.

Plads, rådgivning/samtale eller efterværnssamtale

51 procent af henvendelserne har drejet sig om en ledig plads, hvor andelen i 2007 var 49 procent. Kvinderne kan henvende sig om flere ting samtidig, og der kunne sættes flere kryds, se figur 1. Isoleres de henvendelser, der udelukkende har drejet sig om en ledig plads, har 43 procent af samtlige henvendelser været en forespørgsel om dette. I

¹² I 2007 indgik 36 krisecentre i statistikken.

¹³ I 2007 modtog krisecentrene 13.438 henvendelser.

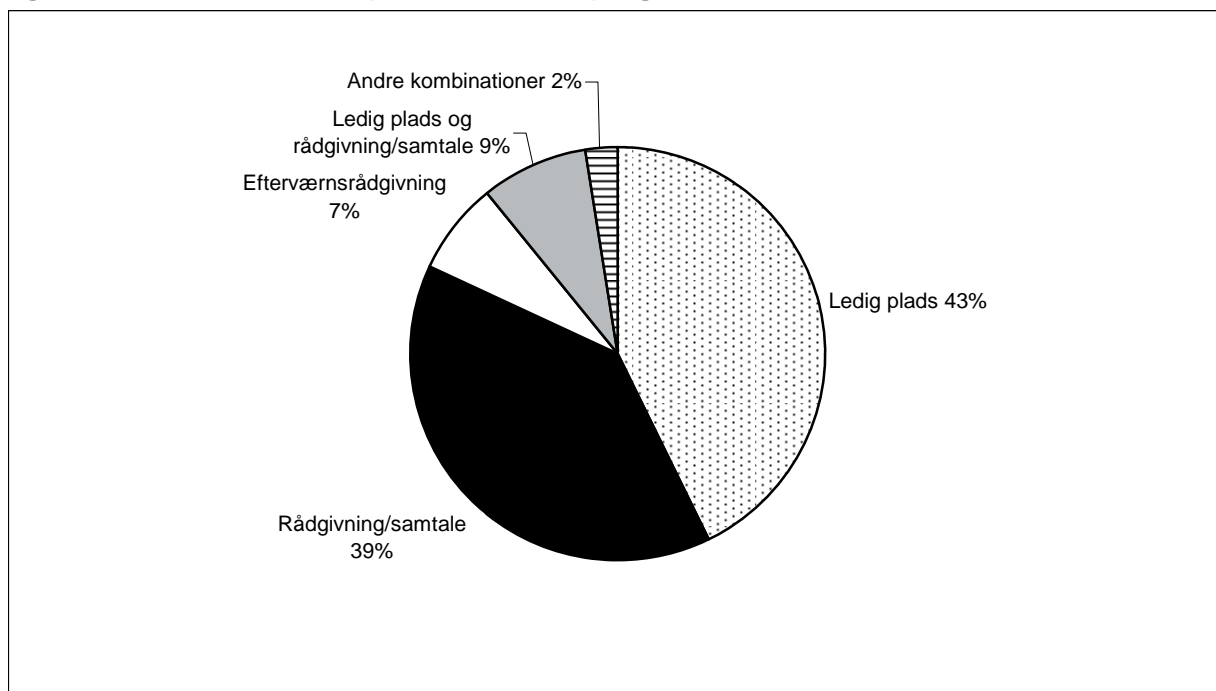
¹⁴ N=71.

¹⁵ N=3.020.

¹⁶ Da flere kan henvende sig, fx både den voldsramte kvinde og en veninde, giver summen af procent ikke 100 procent. N=11.889.

2007 udgjorde denne forespørgsel 42 procent. Ud af de henvendelser, hvor kvinderne bl.a. henvendte sig om en ledig plads, er der ønske om at medbringe et eller flere børn i 92 procent af tilfældene. Det drejer sig om i alt 2.959 henvendelser¹⁷.

Figur 1 Henvendelser opdelt efter forespørgslens art. Procent.

N=15.256

Når der skelnes mellem rådgivning/samtale og efterværnsrådgivning, har krisecentermedarbejderne ydet rådgivning/samtale ved 48 procent af henvendelserne. For henvendelser, der udelukkende drejede sig om rådgivning/samtale, var tallet 39 procent. Ni procent af henvendelserne har bl.a. drejet sig om rådgivning/samtale. Syv procent af henvendelserne har udelukkende drejet sig om efterværnsrådgivning, dvs. rådgivning til kvinder, der tidligere har boet på et krisecenter. Tallene er lignende dem i årsstatistikken for 2007¹⁸. Rådgivning/samtale udgør således et væsentligt tilbud fra krisecentrenes side. En rådgivnings samtale kan vare i op til en time. Rådgivning kan handle om, hvilke former for støtte, kvinderne kan få, hvilken støtte og hjælp, kvinden har behov for, for at bryde med volden, rådgivning kan også være i forhold til skilsmisse, statsforvaltningen, forældremyndighed og forældreansvarsloven. I bilag 2 findes en oversigt over forespørgslens art fordelt på krisecentrene.

Plads eller henvisning til anden løsning

3.656 kvinder blev i alt henvist til en anden løsning end at flytte ind på krisecenter på grund af pladsmangel. Det svarer til 47 procent af de i alt 7.845 kvinder, der henvendte sig om en ledig plads. Lidt over halvdelen blev således tilbudt at flytte ind på

¹⁷ N=3.215.

¹⁸ Tallene er ikke helt sammenlignelige med sidste års statistik, da kvinderne sidste år også blev spurgt, om de henvendte sig vedrørende ambulant støtte. Men da denne kategori sidste år udgjorde 0,3 procent af henvendelserne, er en tilnærmelsesvis sammenligning mulig.

krisecentret. Krisecentre har i 3.278 henvendelser angivet, at de har plads til kvinden, svarende til 51 procent af de henvendelser, krisecentre får om en ledig plads. Samme kvinde kan godt henvende sig flere gange, og kan derfor indgå flere gange i statistikken. 626 kvinder blev i 2008 henvist til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret, selvom krisecentret havde fysisk plads til kvinden. Dette skyldes primært, at kvinden ikke tilhører krisecentrets målgruppe, dvs. at hun ikke er voldsramt, men fx boligløs. Som det fremgår i tabel 1 er pladsmangel den oftest angivne grund til, at kvinden henvises til en anden løsning end at flytte ind på krisecenter, og dette gør sig gældende for 76 procent af henvisningerne. Seks procent af henvisningerne sker, fordi kvinden ikke opfylder betingelserne for at opholde sig på krisecenter, dvs. at hun fx ikke er voldsramt. Herudover bliver syv procent af kvinderne henvist til en anden løsning, fordi krisecentret ikke har plads til kvinder med børn. Andre grunde udgør 11 procent¹⁹. Andre grunde omfatter især, at pågældende kvinde har et alkoholmisbrug eller er psykisk syg. Desuden er der henvendelser fra piger og drenge, som udsættes for vold, men som er under 18 år gamle, i andre tilfælde vurderes det, at krisecentret ligger for tæt på voldsudøveren og at kvinden skal længere væk pga. sikkerhed, i nogle tilfælde er kvindens situation ikke akut og/eller hun har selv fundet en midlertidig løsning i forhold til, hvor hun bor. Nogle kvinder afvises, da krisecentre ikke har plads til kvindens børn, nogle henvendelser er fra mænd, og i få tilfælde ønsker kvinden, at få sit husdyr med, hvilket ikke er muligt. Sammenlignes krisecentre i Storkøbenhavn med krisecentre i øvrige dele af landet, er det især i Storkøbenhavn, hvor der afvises pga. pladsmangel²⁰. Således udgør andelen af henvendelser, hvor der afvises pga. pladsmangel en tredjedel (33 procent) for krisecentre beliggende i Storkøbenhavn, hvor andelen af henvendelser, der afvises pga. pladsmangel for krisecentre i øvrige dele af landet er på 19 procent.

¹⁹ Da der kan anføres flere grunde til at kvinden henvises til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret, er summen af procenterne ikke lig 100 procent.

²⁰ Krisecentre i Storkøbenhavn omfatter: Boligfondens Krisecenter, Dannerhuset, Egmontgården, Dansk Kvindesamfunds Krisecenter, Kvindehjemmet og Kvindehuset Lyngby.

Tabel 1 Henvendelser opdelt efter årsager til at kvinden henvises til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret. Procent.

	Antal	Procent
Pladsmangel	2.781	76 %
Ingen pladser til kvinder med børn	241	7 %
Ingen plads til handicappede**	12	0 %
Manglende ressourcer	92	3 %
Kvinden har alkohol-/stofmisbrug	116	3 %
Kvinden er psykisk syg/ustabil	85	2 %
Kvinden tilhører ikke målgruppen	231	6 %
Anden grund	401	11 %
	3.656	*

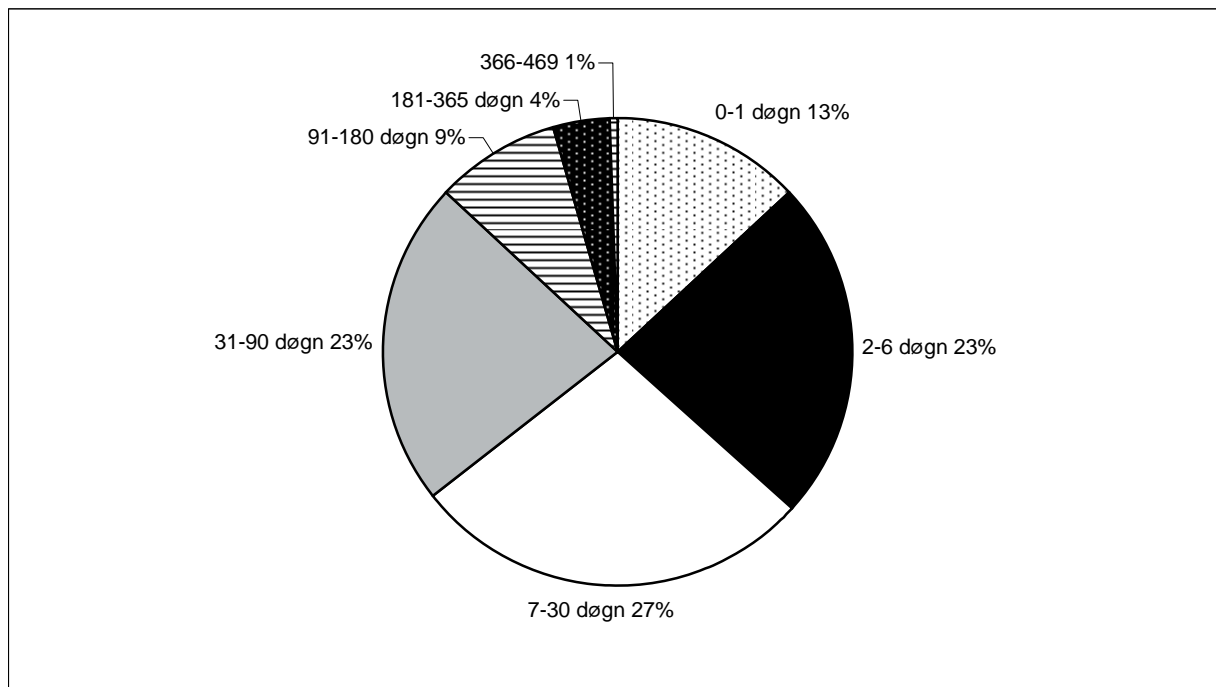
*Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da der kan angives flere grunde til, at kvinden bliver henvist til en anden løsning end at flytte ind på krisecentret.

**Betyder at der ikke er handicaptilgængelighed på krisecentret.

Kapitel 5 Opholdets længde

I oplysningerne om opholdets længde indgår også de kvinder, der ikke har ønsket at deltage i statistikken og de kvinder, der er indskrevet som § 110 beboere. Der er oplysninger om opholdets længde for i alt 1.792 kvinder²¹ og 1.663 børn²². Tilsammen har kvinderne haft 72.778 overnatninger på krisecenter i 2008, og der har været 78.432 overnatninger for børnene. Sammenlignet med 2007 er dette et fald i antallet af overnatninger for kvinder på fire procent, og en stigning i antallet af overnatninger for børn på to procent. Bilag 4 og 5 viser antallet af overnatninger og opholdslængden i intervaller fordelt på de enkelte krisecentre. Kvinderne har opholdt sig på krisecenter fra 0-469 døgn. 13 procent af kvinderne har haft ophold på krisecenter i højst et døgn, se figur 2. For disse kvinder er krisecentertilbuddet kun et tilbud om overnatning. 64 procent af kvinderne har været på krisecenter i mindst en uge. Gruppen af kvinder, der benytter sig af krisecentrene spænder således fra en gruppe, der kun overnatter et enkelt døgn eller måske kun er nogle timer på krisecenter, til kvinder, der bor på krisecenter i en længere periode.

Figur 2 Kvinder på krisecenter opdelt efter opholdslængde. Procent.

N=1.792

²¹ Opholdslængde kendes for i alt 1.792 kvinder af de i alt 1.851 kvinder, der har været på krisecenter i 2008. Dvs. at opholdets varighed er ukendt for i alt 59 kvinder.

²² Antallet af børn, der har haft ophold på et krisecenter i 2008, er fra LOKK børnestatistik 2008, Børn på krisecenter, hvor der er svaret på opholdslængde for 1.663 børn.

Den gennemsnitlige opholdslængde for kvinder er 41 døgn, hvilket er en stigning på et døgn i forhold til i 2007. Der er meget store forskelle i opholdets længde på de forskellige krisecentre. Den gennemsnitlige opholdstid varierer således fra 10 døgn på et krisecenter til 213 døgn på et andet krisecenter, og den maksimale opholdstid varierer fra 51-469 døgn, når man ser på opholdstid på de enkelte krisecentre, se bilag 4. Som i 2007 har 25 procent af kvinderne været på krisecenter i op til tre døgn, se tabel 2. En fjerdedel (25 procent) af kvinderne har været på krisecenter i 4-13 døgn, 25 procent af kvinderne har været på krisecenter i 14-51 døgn, og de resterende 25 procent af kvinderne har været på krisecenter i mindst 52 døgn. Det vil sige, at 50 procent af kvinderne har opholdt sig på krisecenter i højst 13 døgn, og 75 procent af kvinderne har opholdt sig på krisecenter i højst 51 døgn.

Tabel 2 Kvinder på krisecenter opdelt efter opholdslængde og statsborgerskab. Procent.

	Alle	Danske statsborgere	Familie-sammenførte	Øvrige ikke-danske statsborgere
	Døgn	Døgn	Døgn	Døgn
Gennemsnit	41	42	68	49
25 %	0-3	0-6	0-7	0-4
25 %	4-13	7-20	8-30	5-17
25 %	14-51	21-58	31-86	18-52
25 %	52-469	59-458	87-469	53-451
Antal kvinder	1.792 *	858	188	136
Samlet antal overnatninger	72.778 *	35.781	12.791	6.637

*Summen af kvinder fordelt på dansk statsborgerskab, familiesammenførte og øvrige ikke-danske statsborgere er mindre end summen af det samlede antal kvinder. Dette skyldes, at statsborgerskab ikke kendes for 610 kvinder. Det samlede antal overnatninger er derfor også større end summen af overnatninger for de tre delgrupper.

De 188 familiesammenførte kvinder har opholdt sig i længere tid på krisecentrene end de øvrige kvinder. Den gennemsnitlige opholdstid for familiesammenførte kvinder, på 68 døgn, er dog faldet en smule siden i 2007, hvor familiesammenførte kvinders gennemsnitlige opholdstid var på 74 døgn. Den maksimale opholdstid for familiesammenførte kvinder er faldet fra 788 døgn i 2007 til 469 døgn i 2008. Dog er de familiesammenførte kvinders opholdstid generelt langvarig, og hver fjerde familiesammenførte kvindes opholdstid er af mindst 87 døgn varighed. I alt 37 kvinder er indskrevet på krisecenter som § 110 beboere. Otte af disse kvinder (22 procent) har haft ophold på krisecenter i over 91 døgn, heraf har en enkelt kvinde haft ophold på krisecenter i mere end et år.

Af de i alt 1.755 kvinder, som er indskrevet på krisecenter som § 109 beboere og hvis opholdstid er kendt, har i alt 226 kvinder (13 procent) haft ophold på krisecenter i over 91 døgn, og ni kvinder (0,5 procent) har haft ophold på krisecenter i mere end et år. De kvinder, som har opholdt sig længe på krisecenter, er således overvejende kvinder, der er indskrevet som § 109 beboere²³.

Forhold der har medført forlængelse af kvindens ophold

For 315 kvinder har der været forhold, der har forlænget opholdet på krisecenter. 36 procent af disse kvinder har været på krisecenter i mindst en måned, og 43 procent har været på krisecenter i mindst tre måneder. Der kan være flere grunde til, at kvindens ophold forlænges. Som de tidligere år er ventetid på bolig den hyppigste årsag til, at kvindens ophold er blevet forlænget, se tabel 3. Der er ikke så markant forskel på ventetid på bolig i Hovedstadsområdet, sammenlignet med øvrige steder i landet, som der har været de tidligere år. Ventetid på bolig er således en af årsagerne til, at kvindernes ophold på krisecenter forlænges generelt i hele landet. Det er dog ikke kun ventetid på bolig, der har betydning for, at opholdet forlænges. For 29 procent af kvinderne, skyldes forlængelsen også, at der fortsat er trussel eller fare for kvinden, hvis hun forlader krisecentret, og for godt en fjerdedel af kvinderne (27 procent) skyldes forlængelsen desuden kvindens eller familiens sociale situation. For 22 procent af kvinderne, har forlængelsen af deres krisecenterophold at gøre med socialforvaltningens sagsbehandlingstid.

Tabel 3 Kvinder opdelt efter forhold der har medført forlængelse af kvindens ophold. Procent.

	Antal	Procent
Fortsat trussel/fare	92	29 %
Kvindens/familiens sociale situation	85	27 %
Socialforvaltningens sagsbehandlingstid	69	22 %
Ventetid på bolig	192	61 %
Andet	59	19 %
Total	315	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da der kan være flere forhold, der medfører forlængelse af kvindernes ophold.

Bilag 6 viser de forhold, der har ført til forlængelse af opholdene, fordelt på de enkelte krisecentre.

²³ Den maksimale opholdslængde på 469 døgn er ligeledes en § 109 beboers opholdstid på krisecenter. Når beregninger laves uden de kvinder, der er indskrevet som § 110 beboere, er den gennemsnitlige opholdslængde 40 døgn, mens kvartiler er de samme, som beregninger, hvor disse beboere indgår. Det er således ikke § 110 beboeres opholdslængde, der påvirker varigheden af opholdslængde.

Kapitel 6 Volden

Dette kapitel om volden, handler om, hvilke former for vold, de kvinder, som har været på krisecenter i 2008, har været udsat for, hvor længe, de har levet med vold og hvem, voldsudøverer er. Som en introduktion til kapitlet, har psykolog Anne Steensberg skrevet næste afsnit om 'Voldens følgevirkninger'. Afsnittet viser, hvordan der kan være eftervirkninger af at have været udsat for vold, som kan vare ved længe efter, at den fysiske vold er ophørt. Det fremgår desuden, at påvirkninger af fysisk og psykisk vold i sig selv kan udgøre en barriere for at bryde ud af det voldelige forhold.

Voldens følgevirkninger

Som det ses i denne statistik, er der stadig mange kvinder, der hvert år udsættes for vold. Nogle kvinder har levet med volden i mange år, andre har oplevet et enkelt tilfælde, men fælles for dem alle er, at de har oplevet, at kontrollen over deres eget liv og selvopfattelse er blevet krænket af et andet menneske. Når kvinder udsættes for vold, kan følgevirkningerne være mangeartede. Vi ved, at kvinder kan få alvorlige fysiske og psykiske skader af at blive udsat for vold²⁴. Har volden været fysisk, kan man måske se, at kvinden har blå mærker, men ofte er de psykiske konsekvenser af volden, de mest invaliderende og vidtrækkende. Både teori og forskning indikerer, at mange voldsudsatte kvinder får traumereaktioner af voldserfaringerne. Ofte lider kvinderne af søvnløshed, koncentrationsbesvær og hukommelsestab. Forskning i posttraumatisk stress forstyrrelse (PTSD) viser, at helt op til 84 procent af voldsramte kvinder opfylder de diagnostiske kriterier for PTSD²⁵. Det er reaktioner, såsom flash backs, irritabilitet, konstant øget mentalt og kropsligt alarmberedskab, men det er også reaktioner, såsom tilbagetrækkethed, følelsesfladhed og en manglende lyst og glæde ved livet²⁶. Alle er reaktioner, som gør, at det kan være svært for en kvinde, at rejse sig igen uden professionel hjælp og støtte. Når kvinder bliver udsat for vold, er risikoen for at udvikle en depression mærkbart forøget. Længerevarende psykisk vold kan i den henseende være specielt alvorlig, da de mange nedsættende og ydmygende bemærkninger ofte smitter af på kvindens selvforståelse og selvopfattelse²⁷. Som beskrevet i ovenstående kan vold føre til voldsomme og meget bekymrende følgevirkninger for den enkelte kvinde, men er der tale om familievold, har volden yderligere konsekvenser, ikke bare for hende, men også for hendes børn. En mor der bliver udsat for vold af hendes partner, trues både på hendes mulighed for at beskytte børnene, men hendes egne traumereaktioner, har også indvirkning på hendes egen

²⁴ Cascardi, M. & O'Leary, K.D. (1992): "Depressive symptomatology, self-esteem, and self-blame in battered women" *Journal of family Violence*, 7, s. 249-259.

²⁵ Eriksen, Ingunn (2006): "Voldsudsatte kvinners omsorg for barn" *Bulleten* nummer 4, udg. af ATV og Senter for krisepsykologi i Norge.

²⁶ Kolk, B.A. van Der (2003): "Posttraumatic Stress Disorder and the nature of trauma" I: Solomon, M.F. & Siegel, D.J (red): *Healing Trauma: Attachment; Mind, Body and Brain*, s. 168-195.

²⁷ Elklit, Ask et al. (red) (2003): "Hustruvold medfører depression", *Psykolognyt* nr. 21, s. 20.

omsorgsadfærd overfor børnene. Hvorledes volden påvirker den enkelte kvinde, vil være individuelt, og præget både af hendes egen historie, såvel som selve voldens karakter, men uanset skal følgevirkningerne tages alvorligt. Det er vigtigt at familie, venner og professionelle er opmærksomme på, at en person der har været udsat for vold kan have betydelige følgevirkninger, og det kan være en lang proces at blive fri af volden, både på det fysiske, psykiske og relationelle plan.

Voldsramte kvinder på krisecenter

I nærværende statistik er der indsamlet oplysninger fra 1.851 kvinder, som har været indlogeret på krisecenter i 2008. Heraf har 339 kvinder ikke ønsket at deltage i statistikken. I alt 37 kvinder er visiteret til krisecentrene som § 110 beboere, hvilket vil sige, at deres ophold på krisecenter skyldes andre årsager end vold²⁸.

Beskrivelsen af den vold, kvinderne har været udsat for samt øvrige oplysninger om kvinderne og deres situation, bygger derfor på oplysninger fra 1.476 kvinder, som har indvilliget i at deltage i undersøgelsen, og som er indskrevet som § 109 beboere²⁹.

Voldens former

Kvinderne på krisecentrene har været udsat for flere former for vold. På spørgsmålet om voldens former kunne der sættes flere kryds. 1.258 kvinder har svaret på spørgsmålet, se tabel 4. Heraf har 20 procent været udsat for en af nedenstående former for vold, 62 procent har været udsat for 2-3 former for vold, og 17 procent har været udsat for 4-6 former for vold. Andelene af de kvinder, der har været udsat for én eller flere af nedenstående former for vold, har varieret de sidste tre år.

Af de 1.258 kvinder, der har svaret på spørgsmålet, om de har været udsat for psykisk vold, har 94 procent svaret ja. Psykisk vold kan fx være en verbal trussel mod kvinden eller hendes nærtstående, en ydmygelse, psykisk tvang og andre former for integritetskrænkelser. Psykisk vold kan være mindst lige så krænkende, truende og skadende som fysisk vold. Ofte udøves den fysiske og den psykiske vold i samspil og herved forstærkes konsekvenserne af volden. Hvor de fysiske skader ofte kan hele, kan de psykiske skader som følge af volden være langvarige og kan strække sig ud over den periode, hvor den fysiske vold foregår.

²⁸ Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold til personer med særlige sociale problemer, dvs. personer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for et boligtilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp. Der visiteres derfor også til kvindekrisecentrene efter § 110.

²⁹ Én enkelt kvinde er både indskrevet som § 110 beboer og ønsker ikke at deltage i undersøgelsen. I alt er der således 375 kvinder, som kun indgår i statistikken med oplysninger om, hvor længe de opholdt sig på krisecenter.

Tabel 4 Kvinder udsat for vold opdelt efter voldsformer i kvindens seneste forhold. Procent.

	2008	2008	2007
	Antal	Procent	Procent
Fysisk vold	957	76 %	96 %
Psykisk vold	1.185	94 %	93 %
Materielle ødelæggelser	347	28 %	28 %
Økonomisk kontrol	348	28 %	32 %
Seksuelle overgreb	185	15 %	16 %
Andet	61	5 %	6 %
Total	1.258	*	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da det er muligt at have været udsat for flere typer af vold.

Andelen af kvinder, som har været udsat for psykisk vold, er stort set den samme i 2008 som i 2007, henholdsvis 94 procent og 93 procent. Andelen af kvinder, som har været udsat for fysisk vold (76 procent), er i 2008 væsentligt mindre end i 2007, hvor denne andel udgjorde 96 procent. Andelen af kvinder, som har været udsat for materielle ødelæggelser, er i 2008 som i 2007, 28 procent. En lidt mindre andel på 28 procent, har i 2008 været udsat for økonomisk kontrol end i 2007, hvor knap en tredjedel (32 procent) havde svaret ja til dette spørgsmål. Når ødelæggelse af ting og fratagelse af økonomisk frihed foregår i sammenhæng med fysiske og psykiske voldshandlinger, bliver det en del af et mønster af magt og kontrol. Kontrol af fælles økonomi kan sagtens være den ene parts ansvar i et ikke-voldeligt parforhold, uden at det på nogen måde er et overgreb imod den personlige integritet. Derimod kan økonomisk kontrol i et parforhold, hvor trusler om vold, fysiske voldshandlinger, og ødelæggelse af materielle ting, blive en del af magtudøvelse og tvang over for partneren, og fratagelsen af den økonomiske autonomi bliver således en del af en generel kontrollerende adfærd, der virker som overgreb på partnerens personlige integritet. 15 procent af kvinderne har været udsat for tvangsmæssige seksuelle handlinger inden for deres parforhold i 2008, hvor andelen af kvinder, som var udsat for seksuelle overgreb i 2007 var 16 procent. I kategorien 'andet' har fem procent af kvinderne svaret, at de har været udsat for andre former for vold, hvilket tilnærmelsesvist svarer til andelen i 2007, på seks procent. Andet omfatter fx trusler, trusler mod familie, indespærring, isolation, tyveri, indbrud, overfald og røveri, forfølgelse, kontrollerer kvindens mobil og pc'er, vold mod børn, fratagelse af børnene under konflikt, kontrollerende adfærd, at voldsudøver tager kvindens ting, smider kvinden ud af boligen.

Fysisk vold

I 2008 er spørgsmål om, hvilke former for fysisk vold, kvinderne har været udsat for, blevet gentaget fra 2007. Kvinderne kunne svare ja til flere af spørgsmålene. Som det fremgår af tabel 5, har i alt 863 kvinder svaret på spørgsmålene. Langt de fleste af kvinderne (87 procent) er blevet skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende. Godt halvdelen af kvinderne (56 procent) er i deres seneste forhold blevet

sparket, slået med knyttet hånd eller med en genstand. Det svarer til en tredjedel (33 procent) af de i alt 1.476 kvinder, som i 2008 havde ophold på et krisecenter pga. vold. 40 procent er blevet kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trapper eller lignende, mens 37 procent har været udsat for kvælningsforsøg, er blevet angrebet med kniv eller skydevåben. Syv procent af kvinderne har været udsat for andre former for fysisk vold. Det omfatter fx at få brækket en arm, brækket et ben, brækket kraveben, blive spyttet på, revet i håret, få klippet håret af, blive brændt, blive holdt fast, blive sparket på, blive trampet på, forfølgelse, forsøg på at smide kvinden ud over en altan, blive bundet, blive fikseret, blive pisket, blive slæbt ned af trapper, få kastet ting på sig (møbler, telefon, kniv), blive smidt ud af bolig i undertøj og at der har været udøvet vold mod barn/børn.

Tabel 5 Kvinder udsat for vold opdelt efter den fysiske voldstype i kvindens seneste forhold. Procent.

	Antal	Procent
Skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende	747	87 %
Sparket, slået med knyttet hånd eller med en genstand	480	56 %
Kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trappe eller lignende	345	40 %
Udsat for kvælningsforsøg, angrebet med kniv eller skydevåben	318	37 %
Andet	63	7 %
Total	863	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have været udsat for flere af ovenstående voldsformer.

Andelene af kvinder, som har været udsat for ovenstående former for vold, er næsten identisk med andelene i 2007. I 2007 var 89 procent af kvinderne blevet skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende, 53 procent var blevet sparket, slået med knyttet hånd eller med en genstand, og 39 procent var blevet kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trapper eller lignende. Godt en tredjedel (35 procent) af kvinderne havde i 2007 været udsat for kvælningsforsøg, og var blevet angrebet med en kniv eller et skydevåben, mens ni procent havde været udsat for andre former for vold. Taget i betragtning at det generelle antal af kvinder, der årligt udsættes for vold, er faldet, fremgår det af ovenstående tal, at den vold, som kvinder på krisecenter udsættes for, er af samme særlig grove art som tidligere år. Som fx at 318 kvinder har været udsat for kvælningsforsøg, eller er blevet angrebet med kniv eller skydevåben. Godt hver tredje kvinde (35 procent) har været udsat for én af ovenstående former for vold, over halvdelen (63 procent) har været udsat for 2-4 former for vold, og to procent har været udsat for alle fem former for vold. Dette svarer til andelene i 2007, hvor 33 procent havde været udsat for én af formerne for vold, 66 procent havde været udsat for 2-4 af nedenstående former for vold og to procent havde været udsat for alle fem typer af fysisk vold.

Seksuelle overgreb

Kvinder, der udsættes for partnervold, kan desuden være udsat for forskellige former for seksuelle overgreb i deres parforhold. Som tabel 6 viser, har 201 kvinder i 2008 svaret på, om de har været udsat for seksuelle overgreb. Der var mulighed for at sætte

flere kryds. Knap halvdelen (47 procent) har været udsat for forsøg på tvungent samleje, hvilket er en mindre andel end i 2007, hvor 55 procent havde været udsat for denne form for overgreb. Over halvdelen af kvinderne (69 procent) har været udsat for gennemført tvungent samleje, hvilket dog er en mindre andel end i 2007, hvor 74 procent af kvinderne havde svaret ja til dette spørgsmål. Ca. en tredjedel af kvinderne (35 procent) har været udsat for andre seksuelle overgreb. Denne andel udgjorde i 2007 33 procent. 60 procent af de 201 kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, har været udsat for en af nedenstående former for overgreb, mens 40 procent har været udsat for to eller tre af nedenstående typer overgreb.

Tabel 6 Kvinder udsat for seksuelle overgreb opdelt efter typer af seksuelle overgreb. Procent.

	Antal	Procent
Forsøg på tvungent samleje	95	47 %
Gennemført tvungent samleje	138	69 %
Tvang til andre seksuelle overgreb	70	35 %
Total	201	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have været udsat for flere af ovenstående former for seksuelle overgreb.

Andre former for kontrol og magtudøvelse

Kvinderne på krisecentrene er, som det fremgår af tabel 7 blevet spurgt om de har været udsat for andre former for kontrol og magtudøvelse. I alt 539 kvinder har svaret på spørgsmålene, og der var mulighed for at sætte flere kryds. Det er især tale om indbo, der bliver smadret (52 procent), at kvindens personlige ejendele ødelægges med vilje (47 procent) og at kvinden imod sin vilje fratages råderetten over egne økonomiske midler (45 procent). Godt en fjerdedel (27 procent) er blevet tvunget til gældsættelse og 10 procent har været udsat for øvrige former for kontrol og magtudøvelse. Disse andre former for magtudøvelse drejer sig fx om indbrud i boligen, at få stjålet penge og ting, at kvindens ting og tøj fjernes fra boligen, at kvinden får taget sit eller børnenes pas, trusler om at lægge oplysninger og billeder på internettet, isolation, forfølgelse, at kvinden ingen penge får, at partneren ikke betaler fælles udgifter, at bankkontoen tømmes, få frataget sin mobil, blive overvåget, at opgangen bliver smadret, at miste lejligheden på grund af klager.

Andelen af kvinder, som har været udsat for at indboet er blevet smadret, er steget i 2008 i forhold til i 2007, hvor 45 procent havde svaret ja til dette spørgsmål.

Tilsvarende har lidt flere kvinder i 2008 fået ødelagt deres personlige ejendele end i 2007, hvor andelen udgjorde 45 procent. Den samme andel havde i 2007 fået frataget råderetten over egne økonomiske midler som i 2008, i alt 45 procent, hvorimod andelen af kvinder, som har været udsat for andre former for magtudøvelse var 18 procent i 2007. Halvdelen af de 539 kvinder (52 procent) har været udsat for mindst to af nedenstående former for kontrol og magtudøvelse og op til alle fem typer af kontrol og magtudøvelse. 48 procent af kvinderne har været udsat for én af disse former for kontrol og magtudøvelse.

Tabel 7 Kvinder udsat for vold opdelt efter andre former for kontrol og magtudøvelse. Procent.

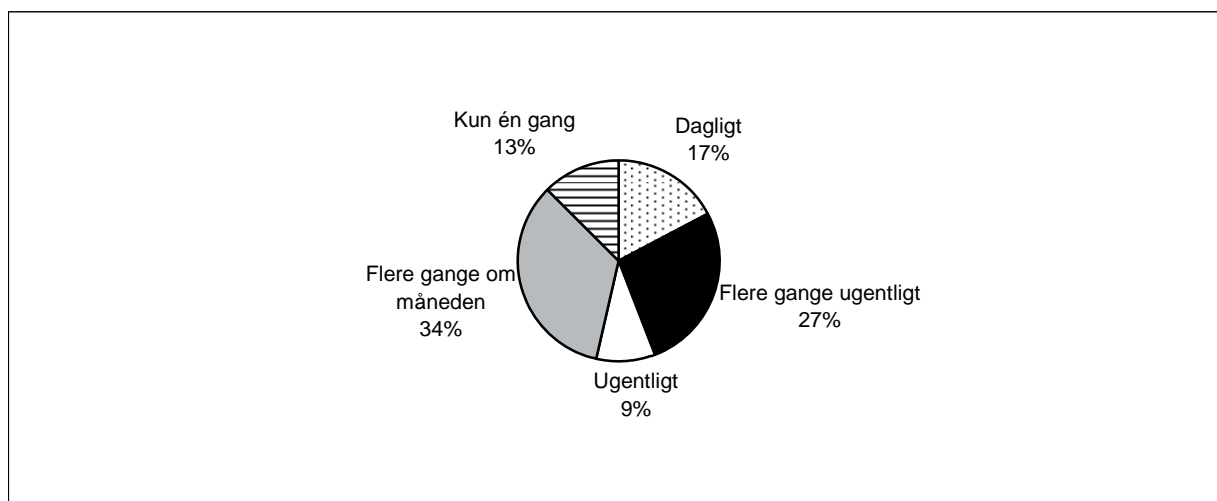
	Antal	Procent
Ødelagt kvindens personlige ejendele med vilje	255	47 %
Smadret indbo	278	52 %
Tvunget kvinden til gældsættelse	147	27 %
Frataget kvinden råderet over egne økonomiske midler mod hendes vilje	241	45 %
Andet	56	10 %
Total	539	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have været udsat for flere af ovenstående former for kontrol og magtudøvelse.

Voldens hyppighed

I 2008 er kvinderne blevet spurgt om, hvor ofte, de i deres seneste forhold har været udsat for den fysiske vold, de seksuelle overgreb samt de andre former for kontrol og magtudøvelse. 665 kvinder har svaret på spørgsmålet, og heraf har 13 procent været udsat for fysisk vold, seksuelle overgreb og andre former for kontrol og magtudøvelse én gang, se figur 3. For størstedelen af kvinderne foregår volden jævnligt, for en tredjedel (34 procent) sker det flere gange om måneden, mens det for halvdelen af kvinderne (53 procent) sker mindst ugentligt, flere gange om ugen eller dagligt.

Figur 3 Kvinder udsat for vold opdelt efter hyppighed af vold i kvindens seneste forhold. Procent.

N=665

Tallene fra 2007 er ikke direkte sammenlignelige, da der i 2008 er blevet spurgt til voldens hyppighed på en anden måde end i 2007, og der sammenlignes derfor ikke.

Psykisk vold og hyppighed

I alt 1.088 kvinder har i 2008 svaret på, hvilke former for psykisk vold, de i deres seneste forhold har været udsat for, og der var mulighed for at sætte flere kryds. Tabel 8 viser, at det især er kontrollerende eller dominerende adfærd (79 procent) og degraderende eller ydmygende adfærd (72 procent), som kvinderne udsættes for. Over

halvdelen af de 1.088 kvinder (64 procent) har været udsat for direkte trusler om vold, som fx at blive truet med en kniv. 48 procent af kvinderne har været udsat for isolerende adfærd. Isolerende adfærd omfatter adfærd, der gør, at kvinden isoleres fra andre personer, som fx venner, veninder og/eller arbejdskolleger, og isolationen er således af relationel art. 31 procent har oplevet, at børnene bliver truet, mens otte procent af kvinderne har været udsat for andre former for psykisk vold. Disse typer af psykisk vold omfatter især at blive truet på livet, trusler om at fjerne børn, trusler om selvmord, trusler om at slå kæledyr ihjel, manipulation, jalousi, nægter kvinden og barnet at få mad, indespærring, indbrud i bolig, forfølgelse og trusler om at smide kvinden ud af bolig. Halvdelen af kvinderne (51 procent) har været udsat for 2-3 af nedenstående former for psykisk vold, godt en tredjedel (36 procent) har været udsat for mindst fire typer psykisk vold og op til og med seks af nedenstående voldsformer, mens 13 procent har været udsat for en af nedenstående former for psykisk vold.

Tabel 8 Kvinder udsat for vold opdelt efter psykiske voldstyper i kvindens seneste forhold. Procent.

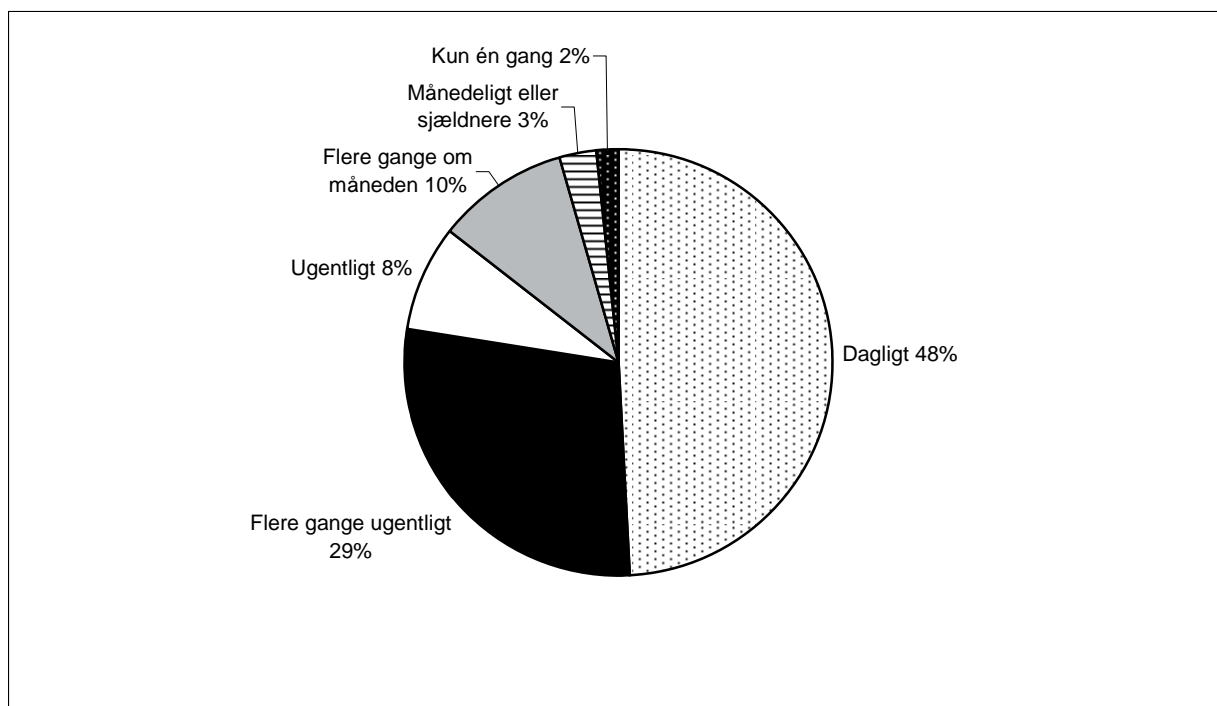
	Antal	Procent
Direkte trusler om vold (fx truet med en kniv)	693	64 %
Trusler over for barn/børn	333	31 %
Degraderende/ydmygende adfærd	779	72 %
Kontrollerende/dominerende adfærd	858	79 %
Isolerende adfærd	522	48 %
Andet	87	8 %
Total	1.088	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have været udsat for flere former for psykisk vold.

Andelene af kvinder, som har været udsat for ovenstående former for psykisk vold i 2008, svarer til andelene af kvinder i 2007. I 2007 var det ligeledes især kontrollerende eller dominerende adfærd, som kvinderne havde været udsat for (76 procent), og 72 procent havde været udsat for degraderende eller ydmygende adfærd. 62 procent havde været udsat for direkte trusler om vold, og 46 procent havde været udsat for isolerende adfærd. Som i 2008 havde 31 procent oplevet, at børn var blevet truet, mens en lidt større andel (12 procent) havde været udsat for andre former for psykisk vold end i 2008.

948 kvinder har i 2008 svaret på, hvor ofte de i deres seneste forhold har været udsat for den psykiske vold, se figur 4. Som det fremgår af figuren, foregår den psykiske vold hyppigere end den fysiske vold, de seksuelle overgreb og øvrige former for kontrol og magtudøvelse. Således har to procent af kvinderne oplevet psykisk vold én enkelt gang. Langt de fleste af kvinderne (83 procent) oplever den psykiske vold jævnligt, mindst ugentligt, flere gange om ugen eller dagligt. 15 procent af de 948 kvinder har været udsat for psykisk vold flere gange om måneden, månedligt eller sjældnere.

Figur 4 Kvinder udsat for vold opdelt efter hyppighed af den psykiske vold i kvindens seneste forhold. Procent.

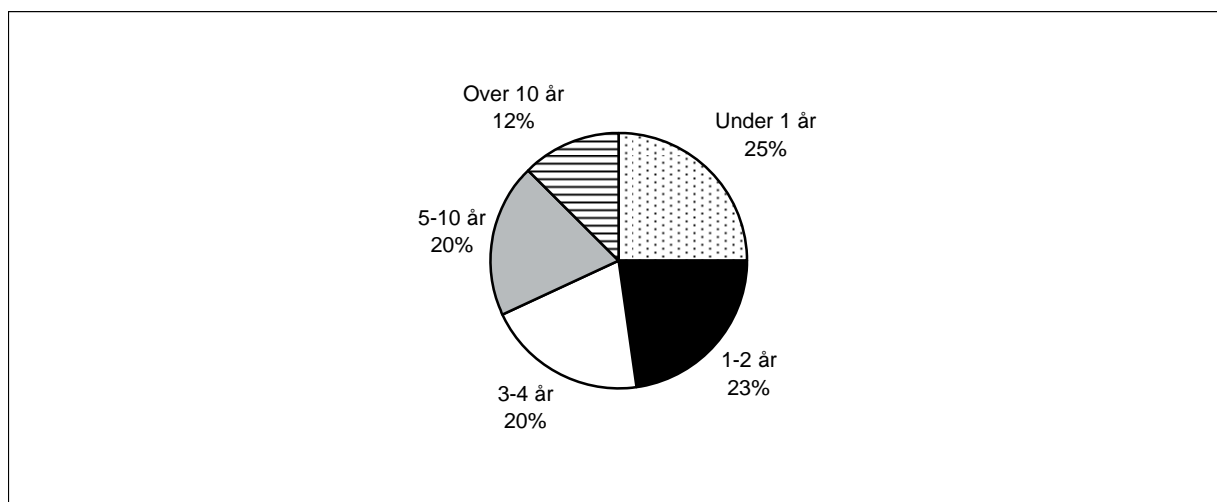
N=948

Når procenttallene om den psykiske volds hyppighed sammenlignes med tallene fra 2007, viser det sig, at de næsten er ens. I 2007 havde 48 procent svaret dagligt, 28 procent flere gange ugentligt, ni procent ugentligt, 11 procent flere gange om måneden, fire procent månedligt eller sjældnere, og to procent kun én gang.

Voldens varighed i det seneste forhold

Som i 2007, er kvinderne igen i 2008 blevet spurgt om, hvor længe, de har været udsat for vold fra deres nuværende eller seneste partner. Knap halvdelen af kvinderne (46 procent) har været udsat for vold i under et år og op til to år, mens godt halvdelen af kvinderne (54 procent) har været udsat for vold i deres seneste forhold i mindst tre år og i op til over ti år, se nedenstående figur 5. Disse andele svarer til andelen af voldens varighed i sidste års statistik, 2007. I 2007 havde 24 procent af kvinderne været udsat for vold i under et år, 22 procent havde været udsat for vold i 1-2 år, og 20 procent af kvinderne havde været udsat for vold i henholdsvis 3-4 år og i 5-10 år. 14 procent af kvinderne havde i 2007 været udsat for vold i over ti år.

Figur 5 Kvinder udsat for vold opdelt efter det antal år, kvinden har været udsat for vold i kvindens seneste forhold. Procent.

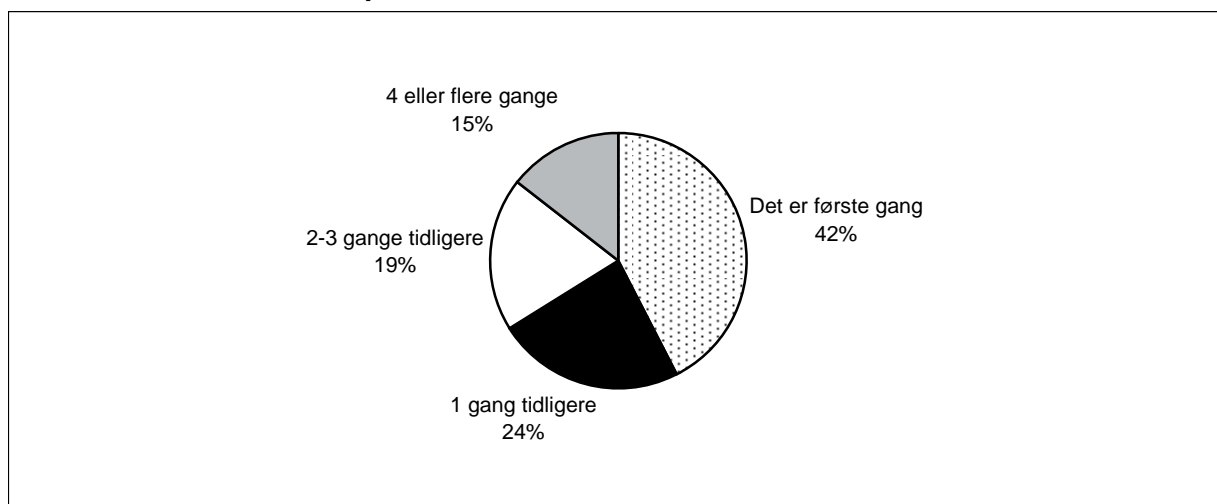
N=994

Det er især de kvinder, der har børn under 18 år, som har været udsat for vold gennem en årrække. 57 procent af de kvinder, som har børn under 18 år, har været udsat for vold i mindst tre år, hvor dette gør sig gældende for 39 procent af de kvinder, som ikke har børn under 18 år.

Tidligere krisecenterophold

Ligesom de fleste af kvinderne har været udsat for vold i mange år, har over halvdelen af kvinderne (58 procent) tidligere været på krisecenter udover deres krisecenterophold i 2008, se figur 6. For 42 procent af kvinderne, er det første gang, de har ophold på et krisecenter. En tredjedel af kvinderne (34 procent) har været på krisecenter mindst to gange før deres ophold i 2008, og 24 procent har været på krisecenter en gang tidligere.

Figur 6 Kvinder udsat for vold opdelt efter antal tidligere krisecenterophold. Procent.

N=839

I 2008 er andelen af kvinder, der tidligere har været på krisecenter (58 procent), større end i 2007, hvor 44 procent af kvinderne tidligere havde haft ophold på et krisecenter, og 56 procent af kvinderne var på krisecenter for første gang. Kvindernes civilstand, forsørgelsesgrundlag og voldens varighed har betydning for, om de tidligere har været på krisecenter. Af de kvinder, der tidligere har været på krisecenter, udgør andelen af gifte eller samlevende kvinder en større andel (60 procent) end andelen af kvinder, der er single, fraskilte eller enker, hvor andelen er 41 procent. Sammenlignes gruppen af kvinder, der tidligere har været på krisecenter med gruppen af kvinder, der ikke tidligere har været på krisecenter, er andelen af kvinder, som tidligere har været på krisecenter og som er i arbejde 28 procent. Mens andelen af de kvinder, som ikke tidligere har været på krisecenter, og som er i arbejde udgør 54 procent. En større andel af de kvinder, der har været udsat for vold i mere end ti år, har tidligere været på krisecenter, end de kvinder, der har været udsat for vold i under et år. Af de kvinder, der har været udsat for vold i mere end ti år, har 50 procent tidligere været på krisecenter, mens andelen af kvinder, der har været udsat for vold i under et år, og som tidligere har været på krisecenter er 40 procent. Der er ikke forskel på kvindernes alder, fødeland, statsborgerskab og om de har børn, i forhold til om de tidligere har været på krisecenter.

Hjælp fra kommunen før krisecenterophold

I alt 568 kvinder har svaret på, om de modtog hjælp fra kommunen, inden de flyttede på krisecenter, og der var mulighed for at sætte flere kryds, se tabel 9. 39 procent af kvinderne har modtaget økonomisk støtte fra kommunen, inden deres krisecenterophold. 20 procent modtog psykologhjælp via kommunen, og 19 procent har fået familiebehandling. 35 procent af kvinderne har modtaget andre former for hjælp fra kommunen, inden de kom på krisecenter. Andre former for hjælp omfatter fx familierådgiver, misbrugsbehandling, særlige skoletilbud/specialklasse, støtte til eller aflastning ift. børn, psykiatrisk hjælp, handicaprådgivning, sundhedsplejerske og

krisehjælp. Størstedelen af de i alt 568 kvinder har modtaget én form for hjælp fra kommunen, i alt 71 procent. De resterende 29 procent af kvinderne har modtaget mindst to former for hjælp og op til og med fem af nedenstående former for hjælp fra kommunen.

Tabel 9 Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige typer af hjælp fra kommunen inden krisecenterophold. Procent.

	Antal	Procent
Psykologhjælp	111	20 %
Familiebehandling	106	19 %
Danskundervisning	85	15 %
Hjemme-hos	65	11 %
Økonomisk støtte	229	39 %
Andet	199	35 %
Total	568	*

*Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have modtaget mere end én form for hjælp fra kommunen.

Disse spørgsmål er ikke blevet stillet i 2007, og der kan derfor ikke sammenlignes. En større andel af de kvinder, der tidligere har været på krisecenter, har modtaget psykologhjælp, end kvinder, der er på krisecenter første gang. En fjerdedel (25 procent) af de kvinder, der tidligere har været på krisecenter, har modtaget psykologhjælp, hvor dette gør sig gældende for 15 procent af de kvinder, der er på krisecenter første gang. Hvad angår de øvrige former for hjælp fra kommunen, er der ikke forskel på hjælpen i forhold til om kvinderne tidligere har været på krisecenter eller ej. Hvor længe kvinderne har været udsat for vold, har ikke betydning for, hvilke former for hjælp, kvinderne har fået af kommunen. Kvindernes civilstand har betydning for, om de har modtaget økonomisk støtte fra kommunen, inden deres krisecenterophold. En større andel af single og fraskilte kvinder eller enker (49 procent) modtog økonomisk støtte fra kommunen, mens 33 procent af de gifte eller samlevende kvinder har fået økonomisk støtte fra kommunen. I forhold til, om kvinderne har børn under 18 år eller ikke har børn under 18 år, er det kun i forhold til om kommunen har ydet familiebehandling, der er forskel på de to grupper af kvinder.

Årsager til kvindens ophold på krisecenter

I tabel 10 nedenfor, ses det, hvorfor kvinderne har søgt ophold på krisecenter. 1.180 kvinder har svaret på spørgsmålet, og der var mulighed for at sætte flere kryds. Det er især voldens alvor (75 procent), der er årsag til, at kvinderne har søgt ophold på krisecenter. 39 procent af kvinderne har svaret, at hensynet til børnene er en af de væsentligste årsager til, at de har søgt ophold på et krisecenter. Dette har 54 procent af de kvinder, som har børn under 18 år, angivet som en af de væsentligste årsager til at tage på krisecenter. 19 procent af kvinderne har andre grunde, som årsag til at søge ophold på et krisecenter. Det drejer sig fx om, at kvinden er blevet gravid, at kvinden er blevet smidt ud af sin bolig, trusler om drab, angst, at kvinden er bange for voldsudøveren, at hun ikke magter situationen længere, at kommune, politi, læge eller

sundhedsplejerske har presset på eller hjulpet kvinden til at søge på krisecenter, frygt for livet, tvangsægteskab og at vold mod børn blev for voldsom. Omverdenens reaktioner har betydning for 12 procent af kvinderne, i forhold til at tage på krisecenter, og 8 procent af kvinderne fremhæver pres fra familien som en årsag til at søge ophold på et krisecenter. For 4 procent af kvinderne har ændringer i den økonomiske situation været en væsentlig grund til krisecenteropholdet.

Tabel 10 Kvinder udsat for vold opdelt efter årsager til, at de har søgt ophold på krisecenter. Procent.

	Antal	Procent
Voldens alvor	881	75%
Ændringer i økonomisk situation	44	4%
Hensynet til børnene	456	39%
Pres fra familien	97	8%
Omverdenens reaktioner	144	12%
Andet	230	19%
Total	1.180	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da det er muligt at der er flere årsager til at kvinden har søgt ophold på krisecenter.

I 2007 havde kvinderne, som i 2008, ligeledes angivet voldens alvor som en væsentlig årsag til krisecenteropholdet; 55 procent havde svaret ja til dette spørgsmål. En langt større andel af kvinder (75 procent) har i 2008 således angivet voldens alvor som en af de væsentligste årsager til at søge ophold på krisecenter end i 2007. I 2007 havde 41 procent angivet hensynet til børnene som en væsentlig årsag til krisecenteropholdet. 20 procent havde angivet andre årsager, 12 procent havde fremhævet omverdenens reaktioner, og ni procent havde svaret, at pres fra familien, var en væsentlig årsag. Ændringer i den økonomiske situation var en af de væsentlige årsager for tre procent i 2007.

Seksuelle overgreb i barndommen

158 kvinder har været udsat for seksuelle overgreb, inden de var fyldt 15 år. Det svarer til 27 procent af de i alt 594 kvinder, som har svaret på spørgsmålet. Det er i alt 11 procent af de kvinder, der er på krisecenter på grund af vold (i alt 1.476 kvinder), som har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen. De seksuelle overgreb kan være begået af familiemedlemmer eller af andre personer uden for familien.

En lidt større andel af kvinderne har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen i 2008 end i 2007, hvor 25 procent (af 571 kvinder, som havde svaret på spørgsmålet) havde været udsat for overgreb i barndommen. Ti procent af de kvinder, som i 2007 var på krisecenter på grund af vold (i alt 1.475 kvinder), havde været udsat for seksuelle overgreb i barndommen.

Voldsudøveren

For 1.223 kvinder er der oplysninger om, hvor mange, der har udøvet vold mod dem i deres seneste voldsforløb. Heraf har 89 procent af kvinderne været udsat for vold fra én voldsudøver og 11 procent af kvinderne har været udsat for vold fra flere

voldsudøvere. Det svarer nogenlunde til i 2007, hvor henholdsvis 90 procent af kvinderne havde været udsat for vold fra én voldsudøver og ti procent fra flere. Single eller fraskilte kvinder og enker er i højere grad udsat for vold fra flere voldsudøvere end de kvinder, der er gift eller samlevende. 19 procent af de kvinder, der er single, fraskilte eller enker er udsat for vold fra flere voldsudøvere, hvor andelen af gifte eller samlevende kvinder, der er udsat for vold fra flere voldsudøvere er syv procent.

En større andel af de 18-39årige udsættes for vold fra flere voldsudøvere end de 30-59årige kvinder. Andelen af 18-39årige, der udsættes for vold fra flere voldsudøvere er 13 procent, hvor andelen af de 40-59årige, der udsættes for vold fra flere voldsudøvere er fem procent. Der er ikke forskel på om kvinderne udsættes for vold fra én eller flere voldsudøvere i forhold til kvindernes statsborgerskab og fødeland.

Voldsudøvere med dansk og anden etnisk baggrund

I 2008 er der spurgt om voldsudøveren har anden etnisk baggrund end dansk³⁰. Etnisk baggrund er defineret som kvindens opfattelse af voldsudøverens etnicitet. Dvs. hvis hun vurderer, at voldsudøveren og dennes familie i generationer ikke har været i Danmark og ikke opfatter sig som danske, har voldsudøveren anden etnisk baggrund end dansk. Ser vi på, hvor mange kvinder, der har været udsat for vold fra voldsudøvere med dansk eller anden etnisk baggrund, har 56 procent af de 1.228 kvinder, som har svaret på spørgsmålet, været udsat for vold fra voldsudøvere med etnisk dansk baggrund. 44 procent har været udsat for vold fra voldsudøvere med anden etnisk baggrund end dansk. Af de 1.228 kvinder har fire kvinder været udsat for vold fra både danske og andre etniske voldsudøvere i deres seneste voldsforløb. Når voldsudøveren har anden etnisk baggrund end dansk, er andelen af kvinder, som har været udsat for vold fra flere voldsudøvere større end andelen af kvinder, som har været udsat for vold fra én voldsudøver. Således har 18 procent af de 522 kvinder, som har været udsat for vold fra voldsudøvere med anden etnisk baggrund end dansk, været udsat for vold fra flere voldsudøvere. Andelen af kvinder, som har været udsat for vold fra flere voldsudøvere udgør fem procent (af i alt 655 kvinder) når voldsudøveren har etnisk dansk baggrund.

76 procent af de kvinder, som er født i Danmark, har i det seneste voldsforhold været udsat for vold fra en voldsudøver med etnisk dansk baggrund, se tabel 11. Dette gør sig gældende for 24 procent af de kvinder, som er født i udlandet.

Tabel 11 Kvinder udsat for vold fra en danskfødt voldsudøver opdelt efter dansk- og ikke danskfødte kvinder. Procent.

	Antal	Procent
Dansk fødte kvinder	497	76 %
Kvinder født i udland	159	24 %
Total	656	100 %

³⁰ I 2008 er der ikke spurgt om, hvilket statsborgerskab, voldsudøveren har. Tallene er derfor ikke sammenlignelige med tal fra 2007, hvor der var spurgt om voldsudøveres statsborgerskab.

Én voldsudøver

1.097 kvinder har svaret på, hvilken relation de har til voldsudøveren, når der er tale om, at de har været udsat for vold fra én voldsudøver, se tabel 12. 73 procent har været udsat for vold fra deres nuværende ægtefælle eller samlever. 18 procent af de kvinder, som har været udsat for vold fra én voldsudøver, har været udsat for vold fra deres tidligere ægtefælle/samlever eller tidligere kæreste. Fem procent af kvinderne har været udsat for vold fra deres nuværende kæreste. Partnervold udgør således den største andel, hvor i alt 96 procent af kvinderne har været udsat for vold fra deres nuværende eller tidligere partner. Når kvinderne udsættes for vold fra én voldsudøver, er det således langt størstedelen af kvinderne, der udsættes for vold fra en nuværende eller tidligere partner. I tilfælde med én voldsudøver, er det kun en mindre del af kvinderne (2,4 procent), der har været udsat for vold fra familiemedlemmer, og to procent, som har været udsat for vold fra andre. Andre familiemedlemmer omfatter fx svigerfamilien, søskende, sønner, forældre, moderen, stedfar, ægtefællens søn, svoger og svigerinde. Kategorien 'andre' kan fx være venner og bekendte, partnerens venner, naboer, udlejer, rockere eller bander og partnerens familie. 74 procent af de i alt 1.476 kvinder, der i 2008 er på krisecenter på grund af vold, har været udsat for vold fra én voldsudøver.

Tabel 12 Kvinder udsat for én voldsudøver i det seneste voldsforhold opdelt efter hvem voldsudøveren er. Procent.

	Antal	Procent
Nuværende ægtefælle/samlever	801	73 %
Tidligere ægtefælle/samlever (bor ikke sammen)	150	14 %
Nuværende kæreste (bor ikke sammen)	57	5 %
Tidligere kæreste (bor ikke sammen)	42	4 %
Bror	4	0,4 %
Far	9	1 %
Andre familiemedlemmer	8	1 %
Andre	26	2 %
Total	1.097	100 %

Kvindernes relation til voldsudøveren svarer stort set til tallene fra 2007, hvor 71 procent af kvinderne havde været udsat for vold fra deres nuværende ægtefælle/samlever, og 20 procent havde været udsat for vold fra deres tidligere ægtefælle/samlever eller deres tidligere kæreste. Tre procent af kvinderne havde i 2007 været udsat for vold fra deres nuværende kæreste. I 2007 udgjorde partnervold således også den største andel, hvor 94 procent af kvinderne havde været udsat for vold fra deres nuværende eller tidligere partner. En større andel af kvinder, der har børn under 18 år, er udsat for vold fra deres tidligere ægtefælle/samlever, end kvinder, der ikke har børn under 18 år. Således er 16 procent af kvinder med børn udsat for vold fra en tidligere ægtefælle/samlever, hvor dette gør sig gældende for otte procent af de kvinder, der ikke har børn under 18 år.

Flere voldsudøvere

I spørgsmålet om kvindernes relation til voldsudøvere, når der er tale om flere, har i alt 131 kvinder svaret, og der var mulighed for at sætte flere kryds, se tabel 13. I alt har ni procent af de 1.476 kvinder, der i 2008 var på krisecenter på grund af vold, været udsat for vold fra flere voldsudøvere. Som i de tilfælde, hvor kvinderne er udsat for vold fra én voldsudøver, udgør partnervold en relativ stor andel, når der er tale om flere voldsudøvere. 42 procent af kvinderne har været udsat for vold fra deres nuværende ægtefælle/samlever. Når kvinderne er udsat for vold fra flere personer, er det, udover deres partner, især familiemedlemmer, der udøver vold mod kvinderne. 60 procent af de kvinder, der har været udsat for vold fra flere voldsudøvere, angiver andre familiemedlemmer end far og bror som voldsudøverne. Andre familiemedlemmer omfatter fx svigerfamilien, søskende, sønner, forældre, moderen, stedfar og ægtefællens søn. 27 procent af kvinderne har været udsat for vold fra deres bror, og 20 procent har været udsat for vold fra deres far. Kategorien 'andre', som 21 procent af kvinderne har angivet som voldsudøvere, udgør fx venner og bekendte, partnerens venner, naboer, udlejer, rockere eller bander og partnerens familie. Fordelingen af, hvem voldsudøverne er, når der er tale om flere voldsudøvere, minder i 2008 stort set til fordelingen af voldsudøvere i 2007. I 2007 havde i alt 98 kvinder været udsat for vold fra flere voldsudøvere, og heraf havde 55 procent (54 kvinder) været udsat for vold fra deres nuværende ægtefælle/samlever. 20 procent af kvinderne havde i 2007 været udsat for vold fra deres tidligere ægtefælle/samlever, en procent havde været udsat for vold fra deres nuværende kæreste og seks procent havde været udsat for vold fra deres tidligere kæreste. Henholdsvis 23 procent og 19 procent af kvinderne havde i 2007 været udsat for vold fra deres bror og far. Der blev ikke spurgt til andre familiemedlemmer i 2007, og tallene kan derfor ikke sammenlignes.

Tabel 13 Kvinder udsat for flere voldsudøvere opdelt efter, hvem voldsudøveren er. Procent.

	Antal	Procent
Nuværende ægtefælle/samlever	55	42 %
Tidligere ægtefælle/samlever (bor ikke sammen)	22	17 %
Nuværende kæreste (bor ikke sammen)	2	2 %
Tidligere kæreste (bor ikke sammen)	7	5 %
Bror	35	27 %
Far	26	20 %
Andre familiemedlemmer	78	60 %
Andre	28	21 %
Total	131	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne har været udsat for vold fra mere end én voldsudøver, og derfor havde mulighed for at sætte flere kryds.

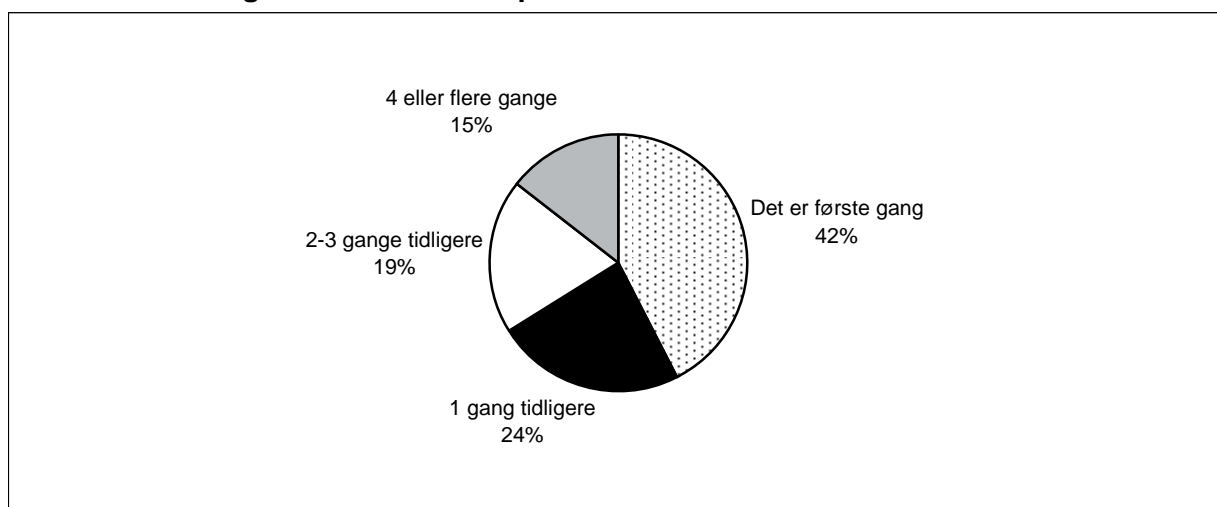
95 af kvinderne har været udsat for vold fra to voldsudøvere, og 104 kvinder har været udsat for vold fra to eller tre voldsudøvere. Tre kvinder har været udsat for vold fra fire voldsudøvere. Ser vi på kvindernes alder, er kvinder i aldersgruppen 18-39-årige hyppigere udsat for vold fra flere voldsudøvere end de kvinder, der er 40-59 år gamle. Inden for første aldersgruppe udgør andelen 13 procent, hvor andelen for de 40-59-

årige udgør fem procent³¹. For de kvinder, der udsættes for vold fra flere voldsudøvere, er der ikke forskel på kvindernes statsborgerskab.

Vold i nuværende forhold

I årsstatistikken er de kvinder, der har været udsat for vold fra en nuværende partner blevet stillet nogle ekstra spørgsmål. Som det fremgår af nærværende statistik, har nogle af de kvinder, der er på krisecenter, været udsat for vold fra en tidligere partner. Desuden fremgår det af viden om vold i nære relationer, at nogle kvinder bliver i forholdet med den voldsudøvende partner, hvilket ligeledes ses i nærværende statistik. Nogle af kvinderne er på krisecenter på grund af vold fra deres partner og krisecenteropholdet kan således betragtes som et midlertidigt brud med voldsudøveren. For at belyse årsager til, at kvinderne bliver i forholdet samt hvad der skal til for at bryde med volden, er de kvinder, som betragter forholdet som 'nuværende' under krisecenteropholdet, blevet stillet de følgende spørgsmål om vold i nuværende forhold. I alt 839 kvinder, der er udsat for vold fra deres nuværende partner, har svaret på, om de tidligere har brudt med partneren og hvor mange gange før, se figur 7. 58 procent af kvinderne har tidligere brudt med deres partner. For 42 procent af kvinderne, er det første gang, de bryder med partneren.

Figur 7 Kvinder udsat for vold opdelt efter det antal gange, hvor kvinden tidligere har brudt med partneren. Procent.

N=839

I 2007 var det ligeledes over halvdelen af de kvinder (56 procent), der var udsat for vold fra deres nuværende partner, som tidligere havde brudt med partneren. 44 procent af kvinderne havde i 2007 brudt med deres partner for første gang. 34 procent af de kvinder, der har været udsat for vold fra deres nuværende partner, har brudt med deres partner mindst to gange tidligere og op til mere end fire gange før. Kvindernes alder, statsborgerskab, uddannelsesniveau og voldens hyppighed har ikke betydning for, om kvinderne tidligere har brudt med deres partner eller ikke har. Det har derimod voldens varighed. En større andel af de kvinder, der har været udsat for vold i mere

³¹ Sammenhængen mellem kvindernes alder og flere voldsudøvere er statistisk signifikant.

end et år, har tidligere brudt med deres partner, end kvinder, der har været udsat for vold i under et år. 68 procent af de kvinder, der har været udsat for vold i 3-4 år, har tidligere brudt med deres partner, hvor andelen af kvinder, der tidligere har brudt med deres partner er 42 procent for de kvinder, der har været udsat for vold i under et år. En større andel af de kvinder, der modtager overførselsindkomster, har tidligere brudt med deres partner end de kvinder, der er i arbejde. For kvinder, der modtager overførselsindkomster har 65 procent tidligere brudt med deres partner, mens andelen, der tidligere har brudt med deres partner for kvinder, der er i arbejde, er 49 procent. Der er ikke forskel på, om kvinderne tidligere har brudt med deres partner i forhold til om de har børn under 18 år eller ikke har.

Væsentligste årsager til at blive i forholdet

Det er kun de kvinder, der har været udsat for vold fra en nuværende partner, som er blevet spurgt om, hvad de væsentligste årsager er til, at de bliver i forholdet med voldsudøveren. I alt 934 kvinder har svaret på spørgsmålet, og der var mulighed for at sætte flere kryds, se tabel 14. 47 procent har svaret, at en af de væsentligste årsager til at blive i forholdet er, at de tror på, at manden vil holde op med at udøve vold. 43 procent har svaret, at en af de væsentligste årsager til, at de bliver i forholdet skyldes afmagt. En af de væsentligste årsager for kvinderne til at blive i forholdet er derudover, at de elsker deres partner, hvilket 39 procent har svaret. 24% bliver i forholdet, da de er bange for at volden vil eskalere, hvis de går fra deres partner, og for 21% af kvinderne er en af de væsentligste årsager til at blive i forholdet, at hun er bange for at blive ensom, hvis hun bryder med partneren, at det er flovt at indrømme over for omverdenen, at hun har været udsat for vold (20 procent), eller har angivet 'andet' som årsag til at blive i forholdet. Andre årsager ('andet') omfatter fx, at kvinden frygter udvisning fra landet, at kvinden gerne vil have opholdstilladelse, at kvinden ønsker barnet/børnene skulle have en far, at kvinden føler ansvar eller medlidenhed med partneren, at partneren truer med selvmord, kvindens misbrug, troen på at partneren holder op med at drikke, at kvindens familie var i fare eller at kvinden ikke vidste, hvor hun kunne søge hjælp. For 15 procent af kvinderne er en af de væsentligste årsager til at blive i forholdet, at de er angste for at miste børnene i en skilsmisse, og 13 procent svarer, at presset fra familien til at blive sammen med partneren er en væsentlig grund, ligesom 13 procent angiver økonomien som en væsentlig årsag. Tre procent af kvinderne angiver sex som en af de væsentligste årsager til at blive sammen med partneren.

Over halvdelen af kvinderne (56 procent) angiver 1-2 af nedenstående grunde, mens 43 procent af kvinderne angiver mindst tre af nedenstående grunde og op til og med otte forskellige årsager til at blive i forholdet. Der er således mange grunde til, at kvinder bliver i forholdet på trods af volden. Svarene viser, at det af mange årsager er svært at bryde med partneren og dermed at komme ud af volden. Vold i nære relationer er et samspil af flere forskellige processer. Voldsudøveren kan på den ene side veksle mellem kontrol og ømhed, og den voldsramte kan på sin side tilpasse sig volden ved at bagatellisere og fortrænge den. Volden normaliseres og bliver en del af hverdagslivet³². Langt de fleste af andelen af kvindernes væsentligste årsager til, at

³² Lundgren, Eva, 2001: 'Våldets normaliseringsproces – Två parter – två strategier'. ROKS, Stockholm.

blive i forholdet med voldsudøveren svarer stort set til andelene i 2007. De fleste af andelene varierer med 1-2 procentpoint. Dog bliver flere i forholdet pga. afmagt i 2008 (43 procent) end i 2007, hvor 36 procent af kvinderne havde angivet denne grund.

Tabel 14 Kvinder udsat for vold opdelt efter væsentligste årsager til, at kvinden bliver i forholdet. Procent.

	Antal	Procent
Tro på, at manden vil holde op med at udøve vold	440	47 %
Hun elsker ham	361	39 %
Angst for at miste børnene i en skilsmisse	144	15 %
Pres fra familien til at blive sammen med ham	123	13 %
Økonomi	124	13 %
Bange for at blive ensom, hvis hun bryder med manden	194	21 %
Sex	24	3 %
Flovt at indrømme over for omverdenen, at hun har været udsat for vold	187	20 %
Bange for at volden vil eskalere, hvis hun går fra ham	227	24 %
Afmagt	401	43 %
Andet	183	20 %
Total	934	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da der var mulighed for at sætte flere kryds.

Kvinder, der har været udsat for vold i 5-10 år, har hyppigere svaret, at de bliver i forholdet på grund af afmagt, end kvinder, der har været udsat for vold i under et år. 50 procent af de kvinder, der har været udsat for vold i 5-10 år, bliver i forholdet på grund af afmagt, hvor dette gør sig gældende for 24 procent af de kvinder, der har været udsat for vold i under et år. Kvinder, der har været udsat for vold i mindst fem år, har i højere grad svaret, at de bliver i forholdet på grund af pres fra familien, end kvinder, der har været udsat for vold i under et år. 18 procent af de kvinder, der har været udsat for vold i mindst fem år, bliver i forholdet på grund af pres fra familien, hvor andelen af kvinder, der bliver i forholdet på grund af pres fra familien, er fem procent for de kvinder, der har været udsat for vold i under et år. 23 procent af de kvinder, der har været udsat for vold i mindst fem år, bliver i forholdet på grund af angsten for at miste børnene i en skilsmisse, hvor fem procent af de kvinder, der har været udsat for vold i under et år, bliver i forholdet på grund af angsten for at miste børnene i en skilsmisse.

Det er kun de kvinder, der har været udsat for vold fra en nuværende partner, som er blevet spurgt om, de har været udsat for vold i tidligere parforhold end det, der er årsag til kvindens aktuelle krisecenterophold. I alt 782 har svaret på spørgsmålet, se tabel 15. Heraf har 34 procent, udover deres nuværende forhold, været i et forhold med vold. Det drejer sig om i alt 267 kvinder. Dette er en lidt større andel end i 2007, hvor 31 procent tidligere havde været i et forhold med vold. Det er således langt over halvdelen af kvinderne (66 procent), der ikke tidligere har været i et forhold, hvor de er udsat for vold fra deres partner.

Tabel 15 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden i et tidligere forhold har været udsat for vold. Procent.

	Antal	Procent
Ja	267	34 %
Nej	515	66 %
Total	782	100 %

Det er især kvinder med dansk statsborgerskab, som tidligere har været i et forhold med vold. Andelen af kvinder med dansk statsborgerskab, som tidligere har været i et voldeligt parforhold er 40 procent, hvorimod andelen af kvinder, som tidligere har været i et voldeligt parforhold er 17 procent for kvinder med andet end dansk statsborgerskab. Det er præcis de samme andele, som i 2007. En større andel af kvinder, der modtager overførselsindkomster eller syge- eller dagpenge, har tidligere været i et forhold med vold, sammenlignet med kvinder, der er i arbejde. For kvinder, der er i arbejde, er andelen 21 procent for kvinder, der tidligere har været i et forhold med vold, hvor andelen for kvinder, der modtager overførselsindkomster er 46 procent, der tidligere har været i et forhold med vold og 35 procent af de kvinder, der modtager syge- eller dagpenge, har tidligere været i et forhold med vold. Der er ikke forskel på kvindernes uddannelsesniveau eller om de har børn under 18 år i forhold til, om de tidligere har været i et forhold med vold.

Hjælp til at komme ud af det voldelige forhold

Det er kun de kvinder, som har været udsat for vold fra deres nuværende partner, som er blevet spurgt om, hvilke tanker, de selv har om, hvad der kan hjælpe dem til at komme ud af det voldelige forhold. Spørgsmålet er blevet stillet som et åbent spørgsmål, så de følgende besvarelser er eksempler på, hvad kvinderne foreslår. Kvinderne foreslår især, at de bliver skilt, får forældremyndighed over barnet/børnene, får egen bolig, flytter til en anden by fx med hemmelig adresse eller får polititilhold, for at starte på et nyt liv, hvor kontakten til voldsudøveren stopper. Nogle foreslår misbrugsbehandling til partneren og nogle foreslår behandling til sig selv, fx psykologbehandling, familiebehandling eller misbrugsbehandling. En del af kvinderne ønsker at blive selvstændige ved at få egen bolig, få et job og/eller færdiggøre en uddannelse og at kontakten med voldsudøveren afbrydes. Nogle kvinder ønsker ikke at bryde forholdet, men ønsker fx at partneren får behandling. En del af kvinderne foreslår desuden, at de får hjælp og støtte fra krisecentre, kommunen, familie og venner, dels for at bryde helt med voldsudøveren, dels for at få ekstra støtte til at få etableret sig selv. Flere nævner støtte til at tro på, at de kan klare sig selv, eller støtte i at fastholde beslutningen om at bryde med den voldelige partner, og en del af kvinderne nævner 'fred og ro', så de kan blive afklaret med, hvad de skal gøre.

Udlevering af overfaldsalarmer

1.112 kvinder har svaret på, om de har ansøgt politiet om en overfaldsalarm. Heraf har 10 procent søgt om at få udleveret en overfaldsalarm, i alt 115 kvinder. Ser vi på de kvinder, som har søgt om at få udleveret en overfaldsalarm, har 79 procent fået udleveret én fra politiet. Dvs. at 21 procent af de kvinder, som har søgt om at få en overfaldsalarm, i alt 22 kvinder, ikke har fået én udleveret. En langt større andel end i

2007, hvor 33 procent af de i alt 187 kvinder, som havde søgt om en overfaldsalarm hos politiet, havde fået én udleveret.

Kapitel 7 Helbred, sundhed og sygdom

Nogle af spørgsmålene fra 2007, der omhandler kvindernes helbred, er blevet gentaget i 2008. Den fysiske, psykiske og sociale sundhed har betydning for menneskers trivsel og livskvalitet. Når kvinder udsættes for vold kan der opstå fysiske og psykiske følger og risiko for social marginalisering på grund af manglende eller svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Voldsramte kvinder kan være i risiko for social isolation som en del af voldsudøverens kontrol over kvinden. Sundhedsmæssigt kan gruppen af voldsramte kvinder være en udsat gruppe, der potentielt kan komme til at lide under en fysisk, psykisk og social ulighed i sundhed i forhold til kvinder, der ikke er voldsramte. Volden kan på denne måde blive til en ulighedsmarkør. Det er vigtigt at tilstræbe lighed i sundhed og dermed vigtigt at fokusere på helbred for gruppen af voldsramte kvinder, som kan være dårligere stillet, hvad angår helbred, sundhed og sygdom. For at opnå viden om, hvilke sundheds- og helbredsmæssige tiltag der er relevante for voldsramte kvinder, er det nødvendigt at undersøge, hvordan kvindernes helbred, sundhed og sygdom er.

Kvindens vurdering af eget helbred

Når kvinderne vurderer deres helbred, har 39 procent af de 1.021 kvinder, som har svaret på spørgsmålet, vurderet deres helbred som godt, se tabel 16. Det er præcis den samme andel, som havde vurderet deres helbred som godt i 2007. 20 procent af kvinderne vurderer deres helbred som fremragende eller vældig godt. 41 procent af kvinderne vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt.

Tabel 16 Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvordan kvinden vurderer sit helbred. Procent.

	Antal	Procent
Fremragende	53	5 %
Vældig godt	156	15 %
Godt	398	39 %
Mindre godt	314	31 %
Dårligt	100	10 %
Total	1.021	100 %

Godt halvdelen af kvinderne (59 procent) har vurderet deres helbred positivt, som godt, vældig godt eller fremragende. Sammenlignes kvindernes vurdering af deres helbred med kvinder i den danske befolkning, er andelen, der vurderer deres helbred som godt, vældig godt eller fremragende, mindre for de kvinder, der har haft ophold på et krisecenter, end for kvinder i befolkningen generelt. Således havde 77 procent af kvinder fra 16 år og op i den danske befolkning vurderet deres helbred som virkelig

godt eller godt i en undersøgelse fra 2005³³. Af de kvinder, der modtager overførselsindkomster, vurderer en større andel, at deres helbred er mindre godt eller dårligt, end kvinder, der er i arbejde. 50 procent af de kvinder, der modtager overførselsindkomster, vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt, hvor 22 procent af de kvinder, der er i arbejde, vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt. Hvor ofte og hvor mange år, kvinderne har været udsat for vold, giver ikke forskel på, hvordan kvinderne vurderer deres helbred.

Langvarige sygdomme og arbejdsmarkedstilknytning

I alt 941 kvinder har svaret på, om de lider af langvarige sygdomme, og heraf har 39 procent svaret ja til spørgsmålet. Det er næsten som i 2007, hvor 37 procent af kvinderne havde langvarige sygdomme. Der er sammenhæng mellem, hvordan kvinderne vurderer deres helbred, og om de lider af langvarige sygdomme. Således vurderer størstedelen af de kvinder, der lider af langvarige sygdomme, deres helbred som mindre godt eller dårligt. Sammenhængen indikerer, at selvvalgt helbred ikke kun er en subjektiv vurdering. Det er især kvinder, der modtager dagpenge, sygedagpenge eller overførselsindkomster, der lider af langvarige sygdomme. Over halvdelen af de kvinder, der modtager dagpenge, sygedagpenge eller overførselsindkomster lider af langvarige sygdomme, hvor 14 procent af de kvinder, der er i arbejde, har langvarige sygdomme. 65 procent af de kvinder, som lider af langvarige sygdomme, er hæmmet af sygdommen / lidelsen i en sådan grad, at de ikke kan arbejde. I alt 337 kvinder har svaret på spørgsmålet om deres sygdom forhindrer dem i at arbejde. Voldens varighed og hyppighed har ikke betydning for, om kvinderne lider af langvarige sygdomme.

Smerter eller ubehag

I alt 309 kvinder har svaret på, om de inden for de sidste 14 dage har været generet af nogle af nedenstående former for smerter eller ubehag, se tabel 17. Det er især træthed (80 procent), ængstelse, nervøsitet, uro og angst (75 procent) samt følelser af at være nedtrykt, deprimeret og ulykkelig (74 procent) som kvinderne lider af. Over halvdelen af kvinderne har haft hovedpine (67 procent), smerter eller ubehag i ryg eller lænd (58 procent), smerter eller ubehag i skuldre eller nakke (55 procent), eller smerter eller ubehag i arme, hænder, ben, knæ, hofter eller led (55 procent) inden for de sidste 14 dage.

³³ Kjølner, Mette, Juel, Knud og Kamper-Jørgensen, Finn (red.): Folkesundhedsrapporten Danmark 2007. Statens Institut for Folkesundhed, 2007:61. Kvindernes selvsvurdering er fra 2005.

Tabel 17 Kvinder udsat for vold opdelt efter de smerter eller ubehag, kvinden har lidt af inden for de sidste 14 dage. Procent.

	Antal	Procent
Træthed	246	80 %
Ængstelse, nervøsitet, uro og angst	231	75 %
Nedtrykt, deprimeret, ulykkelig	229	74 %
Hovedpine	207	67 %
Smerter eller ubehag i ryg eller lænd	179	58 %
Smerter eller ubehag i skuldre eller nakke	170	55 %
Smerter eller ubehag i arme, hænder, ben, knæ, hofter eller led	169	55 %
Hurtig hjertebanken	129	42 %
Mavesmerter, ondt i maven	123	40 %
Åndedrætsbesvær, forpustethed	86	28 %
Fordøjelsesbesvær, tynd/hård mave	85	28 %
Forkølelse, snue, hoste	65	21 %
Total	309	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da der var mulighed for at sætte flere kryds.

Godt halvdelen af de 309 kvinder (52 procent) har inden for de sidste 14 dage lidt af mindst en af ovenstående former for smerter eller ubehag og op til og med seks af ovenstående former for smerter eller ubehag. De resterende 49 procent af disse kvinder har inden for de sidste 14 dage lidt af mindst syv af ovenstående former for smerter eller ubehag og op til og med 12 af ovenstående former for smerter eller ubehag. Andelen af kvinder, som har haft de forskellige former for smerter eller ubehag, minder om andelen i 2007. Det var ligeledes især træthed (72 procent), ængstelse, nervøsitet, uro og angst (70 procent), følelser af at være nedtrykt, deprimeret og ulykkelig (65 procent) samt hovedpine (64 procent), som kvinderne inden for de sidste 14 dage havde lidt af. En landsdækkende norsk undersøgelse har vist, at det er almindeligt, at kvinder lider af kropslige ubehag som ondt i maven, hovedpine eller muskelsmerter³⁴. Undersøgelsen viste således, at 60 procent af den kvindelige befolkning havde lidt af disse ubehageligheder indenfor de sidste 14 dage. Men andelen af kvinder, som havde disse ubehag, var højere i gruppen af kvinder, som havde været udsat for partnervold end for de øvrige kvinder. Spørgsmålene kan vise noget om psykosomatisk prægede ubehag. Det har desuden vist sig i tidligere undersøgelser, at kvinder, der udsættes for partnervold, udvikler mentale problemer. Voldsramte kvinder lider oftere af depression og lider hyppigere af posttraumatiske stresssymptomer, samt af angst, uro, nervøsitet eller nedtrykthed.

³⁴ Haaland, Thomas, Clausen, Sten-Erik og Schei, Berit (red), 2005: Vold i parforhold – ulike perspektiver. Resultater fra den første landsdækkende undersøgelsen i Norge. NIBR, Oslo.

Kapitel 8 Kvindernes netværk

I 2008 er der som et nyt tema blevet spurgt til kvindernes netværk.

Netværksspørgsmålene skal belyse, om voldsramte kvinder har venner, veninder eller familie, som de kan betro sig til, dele sorger og glæder i hverdagen med, og om der er nogen, de kan tale om volden med. Voldsramte kvinder kan være i risiko for at blive isoleret, dels da selve udøvelsen af volden kan omfatte, at partneren ønsker at kontrollere kvinden eller begrænse kvinden i forhold til, hvem hun ser. Vold kan ligeledes have den konsekvens for voldsramte, at de selv isolerer sig. Det kan skyldes, at de ønsker at hemmeligholde, at de er udsat for vold, eller at de evt. skammer sig over volden. Vold i nære relationer foregår som et samspil mellem parterne, og i dette samspil kan den voldsramte kvinde tilpasse sig volden på en sådan måde, at volden normaliseres³⁵. I denne proces flyttes og tilpasses den voldsramte kvindes grænser gradvist, og i tilfælde, hvor kvinden isoleres, flyttes hendes grænser mellem godt og ondt, hævder Lundgren: 'Når voldsudøveren isolerer sin partner fysisk, fx ved at nægte hende at omgås veninder, bliver hun også isoleret mentalt og psykisk: hun omgås fortrinsvis med ham, og selv uden total social isolation bliver han efterhånden hendes referenceramme; han lægger beslag på hendes sociale erfaringer, hun oplever alt i forhold til eller via ham, og skridt for skridt kommer han til at dominere hele hendes følelsesliv. Så har hun ingen anden referenceramme end ham, fx til at kunne skelne mellem onde og gode oplevelser, som henholdsvis vold, omtanke og ømhed'³⁶.

I denne proces af gradvis isolation, hvor kvindens referenceramme fortrinsvis er voldsudøveren, bliver nuancer mellem ekstremer væsentlige. Der sker det, at kvinden forholder sig til de dejlige oplevelser og hyggelige stunder med partneren, som en kontrast til, og som noget, der opvejer, et døgn's angst og smerte, og at de hyggelige stunder tillægges større betydning end det normale, som er volden. Derved kan den voldsramte kvinde synes om partneren, at han er god, sød, kærlig og betænksom. At han ikke er voldsudøver, men normal og god³⁷. Isolationen er således medvirkende til, at volden normaliseres.

Familie og venner/veninder

I alt har 1.021 kvinder svaret på, om de har kontakt med andre familiemedlemmer, end dem, som de bor sammen med. Heraf har langt den største del af kvinderne (81 procent) svaret, at de har kontakt med andre familiemedlemmer. De resterende 19 procent har ikke kontakt med andre familiemedlemmer, end dem, de bor sammen med. Det drejer sig om i alt 190 kvinder. Kvindernes fødeland har betydning for, om de har kontakt med øvrige familiemedlemmer eller ikke har. En større andel af de kvinder, der ikke er født i Danmark, har svaret, at de kun har kontakt med de familiemedlemmer, de

³⁵ Lundgren, Eva, 2004: Våldets normaliseringsproces. ROKS, Linköping.

³⁶ Lundgren, Eva, 2004, s. 54: Våldets normaliseringsproces. ROKS, Linköping, (egen oversættelse).

³⁷ Lundgren, Eva, 2004, s. 54-55: Våldets normaliseringsproces. ROKS, Linköping.

bor sammen med. 24 procent af de kvinder, som er født uden for Danmark, har ikke kontakt med andre familiemedlemmer, end dem, de bor sammen, hvor 14 procent af de kvinder, der er født i Danmark, kun har kontakt med de familiemedlemmer, de bor sammen med. Der er ikke forskel på kvindernes forsørgelsesgrundlag, uddannelsesniveau, civilstand eller om de har børn, i forhold til om de har kontakt med øvrige familiemedlemmer.

945 kvinder har svaret på, om de har nogle nære venner eller veninder. Heraf har 77 procent svaret, at de har nære venner eller veninder. I alt 218 kvinder har svaret, at de ikke har nogen nære venner eller veninder, det svarer til 23 procent. Der er ikke forskel på, om kvinderne har nære venner eller veninder i forhold til deres alder, fødeland, uddannelsesniveau, forsørgelsesgrundlag, om de er samlevende/gift eller single eller om de har børn.

Netværksrelationer inden krisecenterophold

Kvinderne er blevet spurgt om, hvordan de oplever deres netværk, inden de flyttede på krisecenter. Kvindernes netværksrelationer kan ændre sig, når de flytter på krisecenter. Det kan være, de ikke overkommer at holde kontakt, eller at de må hemmeligholde, hvor de er, på grund af trusler fra voldsudøver. I alt 889 kvinder har svaret på, om de føler, de kunne tale med familie eller nære venner/veninder om volden, se tabel 18. Størstedelen af kvinderne har svaret, at de har venner/veninder eller familie, de kan tale om volden med, i alt 62 procent. Det er positivt, at den overvejende del af de kvinder, der har svaret på spørgsmålet, oplever, at de har nogle, de kan tale med om volden. En relativt stor andel af kvinder, 38 procent (i alt 337 kvinder), har svaret, at de ikke kan tale med familie eller venner/veninder om volden. I disse tilfælde kan det være, at familie og venner/veninder ikke har kendskab til volden.

Tabel 18 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden vurderer, at hun kunne tale med familie eller nære venner/veninder om volden. Procent.

	Antal	Procent
Ja	552	62 %
Nej	337	38 %
Total	889	100 %

Ser vi på kvindernes alder, fødeland, om de er gift/samlevende eller single, eller om de har børn, er der ikke særlige forskelle på, om de har nogle at tale med om volden eller om de føler, de ikke har.

Kvinderne er blevet spurgt om de føler, de kunne tale med familie eller nære venner/veninder om generelle problemer, når der var brug for det. 849 kvinder har svaret på spørgsmålet, og heraf har 71 procent svaret, at de har netværk, som de kan tale med om problemer, når de har brug for det, se tabel 19. 29 procent har svaret, at de ikke føler, de har familie eller nære venner/veninder, de kan tale med om problemer. Det drejer sig om i alt 849 kvinder. Der er ikke forskel på kvinder født i Danmark og født

i andre lande, kvindernes civilstand, alder, eller om de har børn, i forhold til om de har familie eller nære venner/veninder at tale med om generelle problemer.

Tabel 19 Kvinder udsat for vold opdelt efter om kvinden vurderer, at hun kunne tale med familie eller nære venner/veninder om generelle problemer. Procent.

	Antal	Procent
Ja	604	71 %
Nej	245	29 %
Total	849	100 %

60 procent af kvinderne har svaret, at de kunne få hjælp til praktiske gøremål fra familie og nære venner/veninder, se tabel 20. Praktiske gøremål kan fx være børnepasning bisidder eller lignende. 40 procent af kvinderne, har ikke følt, at de inden krisecenteropholdet havde familie eller nære venner/veninder, der kunne hjælpe dem med praktiske gøremål. Kvindernes alder, fødeland, civilstand eller om de har børn, har ikke betydning for, om de har et netværk, der kan hjælpe dem med praktiske ting eller ej.

Tabel 20 Kvinder udsat for vold opdelt efter om de kan få hjælp til praktiske gøremål fra familie og nære venner/veninder. Procent.

	Antal	Procent
Ja	497	60 %
Nej	327	40 %
Total	824	100 %

Kvinderne er blevet spurgt om de føler sig alene, selvom de havde lyst til at være sammen med andre, og i alt 728 kvinder har svaret på spørgsmålet, se tabel 21. En stor del af kvinderne, 47 procent, har svaret, at de ofte føler sig alene, selvom de havde lyst til at være sammen med andre. 36 procent af kvinderne har svaret, at de føler sig alene en gang imellem eller sjældent og 18 procent har svaret, at de ikke føler sig alene.

Tabel 21 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden vurderer, at hun var alene, selvom hun havde lyst til at være sammen med andre. Procent.

	Antal	Procent
Ja, ofte	339	47 %
En gang imellem eller sjældent	259	36 %
Nej	130	18 %
Total	728	100 %

Kvindernes alder, civilstand, fødeland, uddannelsesnivea, forsørgelsesgrundlag eller om de har børn, har ikke betydning for, om de har svaret, at de føler sig alene eller ikke gør. Derimod har de kvinder, som især oplever ensomhed, ikke kontakt med familiemedlemmer, udover dem, de bor sammen med, de har ikke nære

venner/veninder, eller de har ikke venner/veninder, de kan tale med om generelle problemer eller om volden. En større andel af de kvinder, der kun har kontakt med familiemedlemmer, de bor sammen med, føler sig hyppigere alene, end de kvinder, der har kontakt med familiemedlemmer udover dem, de bor sammen med. 63 procent af de kvinder, der kun har kontakt med samboende familiemedlemmer, føler sig ofte alene, hvor andelen er 42 procent for de kvinder, der desuden har kontakt med øvrige familiemedlemmer. Det er især kvinder, der har svaret, at de ikke har nogen nære venner/veninder, der ofte føler sig alene. 70 procent af de kvinder, der ikke har nære venner/veninder, føler sig ofte alene, hvorimod dette gør sig gældende for 39 procent af de kvinder, der har nære venner/veninder. Ligeledes er det især de kvinder, der ikke føler, de kan tale med familie eller nære venner/veninder om volden, der ofte føler sig alene. Det gør sig gældende for 61 procent af de kvinder, der ikke har nogen at tale om volden med, hvorimod andelen af kvinder, der ofte føler sig alene, er 36 procent, for de kvinder, der har familie eller nære venner/veninder at tale om volden med. De kvinder, der ofte føler sig alene, er desuden karakteriseret ved, at de ikke føler, de har familie eller nære venner/veninder, de kan tale om generelle problemer med. Således er andelen af kvinder, der ofte føler sig alene, 72 procent for de kvinder, som ikke har nogen at tale om generelle problemer med, mens andelen er 35 procent for de kvinder, der har familie eller nære venner/veninder at tale om problemer med.

Kontakten med familie og venner

Kvinderne på krisecenter er i 2008 blevet spurgt om, hvordan og hvornår kontakten med familie og nære venner/veninder er foregået. Spørgsmålene skal være med til at belyse kvindernes netværksrelationer, inden deres krisecenterophold, under opholdet og efter, om de har nære relationer i form af at have hyppig kontakt, og hvordan kontakten er foregået. Nære relationer er væsentlige i forhold til at andre følger med i kvindernes liv, at kvinderne har nogle at dele deres erfaringer og hverdag med og i forhold til ikke at være isoleret. Nære relationer er væsentlige i forhold til mange mennesker og kan være endnu mere afgørende i situationer, hvor der er psykisk og fysisk vold.

866 kvinder har svaret på, hvornår de sidst var i kontakt med familiemedlemmer eller nære venner/veninder, se tabel 22. Langt størstedelen af kvinderne (85 procent) har sidst været i kontakt med familie eller nære venner/veninder i den sidste uge før, de flyttede på krisecenter. 11 procent af kvinderne har sidst været i kontakt med familie eller venner/veninder inden for den sidste måned, inden de flyttede på krisecenter. Fire procent af kvinderne, i alt 31 kvinder, har været i kontakt med familie eller venner/veninder for længere tid siden end en måned før deres krisecenterophold. Der er ikke forskel på, hvornår kvinderne sidst har været i kontakt med familiemedlemmer eller venner/veninder, i forhold til kvindernes alder, fødeland og om de er gift/samlevende eller single.

Tabel 22 Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvornår kvinden sidst var i kontakt med familiemedlemmer eller nære venner/veninder. Procent.

	Antal	Procent
Inden for den sidste uge inden indflytningen	734	85 %
Inden for de sidste 14 dage inden indflytningen	63	7 %
Inden for den sidste måned inden indflytningen	38	4 %
Længere tid siden	31	4 %
Total	866	100 %

750 kvinder har svaret på, hvor det sidste møde med familie eller venner/veninder foregik, se tabel 23. Halvdelen af kvinderne (51 procent) mødtes sidst med familie eller venner/veninder hos familien, hos vennen/vennerne eller hos veninden/veninderne. 15 procent mødtes hjemme hos kvinden. En femtedel (22 procent) mødtes hos andre eller på et offentligt sted. 32 kvinder har svaret, at de aldrig har mødtes med familie eller nære venner/veninder. Andre steder, kvinderne sidst har mødtes med familie eller nære venner/veninder, omfatter især at kvinderne har haft besøg på krisecentret, nogle har mødtes i udlandet, hvor familie eller venner/veninder bor, og nogle har mødtes på andre offentlige steder, som fx en sprogskole, på hospitalet eller på en skole.

Tabel 23 Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvor det sidste møde med familie eller nære venner/veninder foregik. Procent.

	Antal	Procent
Er aldrig mødtes med familiemedlemmer eller nære venner/veninder	32	4 %
Mødtes hjemme hos kvinden	115	15 %
Mødtes hjemme hos familiemedlemmet eller den nære ven/veninde	382	51 %
Mødtes hjemme hos andre	65	9 %
Mødtes på offentligt sted	100	13 %
Andet	56	8 %
Total	750	100 %

Netværk efter krisecenterophold

Kvinder, der har ophold på krisecenter, kan midlertidigt befinde sig i en kaotisk situation, hvor de er flygtet fra voldsudøveren. En konsekvens kan være, at de midlertidigt mister kontakt med familie eller nære venner/veninder. Kvinderne på krisecenter er derfor blevet spurgt, om de under krisecenteropholdet har kontakt til eller mødes med familie og nære venner/veninder. I alt 1.016 kvinder har svaret på spørgsmålet, se tabel 24. Heraf har langt de fleste kvinder bevaret kontakten til eller mødtes med deres familie eller venner/veninder, i alt 83 procent. En mindre andel, 17 procent af kvinderne, har dog ikke kontakt med familie eller nære venner/veninder, imens de har været på krisecenter.

Tabel 24 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har haft kontakt til eller har mødtes med familie eller nære venner/veninder under krisecenteropholdet. Procent.

	Antal	Procent
Ja	846	83 %
Nej	170	17 %
Total	1.016	100 %

De 170 kvinder, som ikke har haft kontakt til eller har mødtes med familie eller nære venner/veninder, imens de har været på krisecenter, er blevet spurgt om, hvorfor de ikke har haft nogen kontakt. Spørgsmålet er blevet stillet som et åbent spørgsmål. Kvinderne har især svaret, at det skyldes, de ingen familie eller nære venner/veninder har. En del har svaret, at familie eller nære venner/veninder bor for langt væk, nogle bor i udlandet. For en del kvinders vedkommende skyldes den manglende kontakt, at kvinden kun har opholdt sig på krisecenter i kort tid. Desuden omfatter svarene fx, at kvinden ikke ønsker at se dem, at det er dem, hun er flygtet fra eller at kvinden ikke har haft kræfter til det, har følt afmagt eller haft brug for at hvile ud. Og et par stykker har svaret, at den manglende kontakt har skyldtes, at det er pinligt og skamfuldt.

Det er kun de 170 kvinder, som ikke har haft kontakt med familie eller venner/veninder under krisecenteropholdet, som er blevet spurgt, om de vil genoptage kontakten, når de flytter fra krisecentret³⁸. Heraf har i alt 102 kvinder svaret på spørgsmålet, se tabel 25. De fleste af kvinderne (71 procent) vil gerne genoptage kontakten, når de flytter fra krisecentret. 29 procent ønsker ikke at genoptage kontakt med familie eller venner/veninder, når de fraflytter krisecentret. Nogle kvinder har angivet grunden til, at de ikke ønsker at genoptage kontakten til familie eller nære venner/veninder. Spørgsmålet blev stillet som et åbent spørgsmål, og svarene omfatter fx at kvinden frygter for sit liv eller sin sikkerhed, at hun ingen familie eller nære venner/veninder har eller ikke ønsker at genoptage kontakten. Nogle få kvinder har svaret, at familie eller venner ikke må vide, at hun igen er sammen med den voldsudøvende partner, og en enkelt, at hun føler skam.

Tabel 25 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden vil genoptage kontakten med familie eller nære venner/veninder efter udflytning fra krisecentret. Procent.

	Antal	Procent
Ja	72	71 %
Nej	30	29 %
Total	102	100 %

Der er ikke forskel på, hvordan kvinderne har svaret i forhold til deres civilstand, fødeland eller hvem, voldsudøveren er.

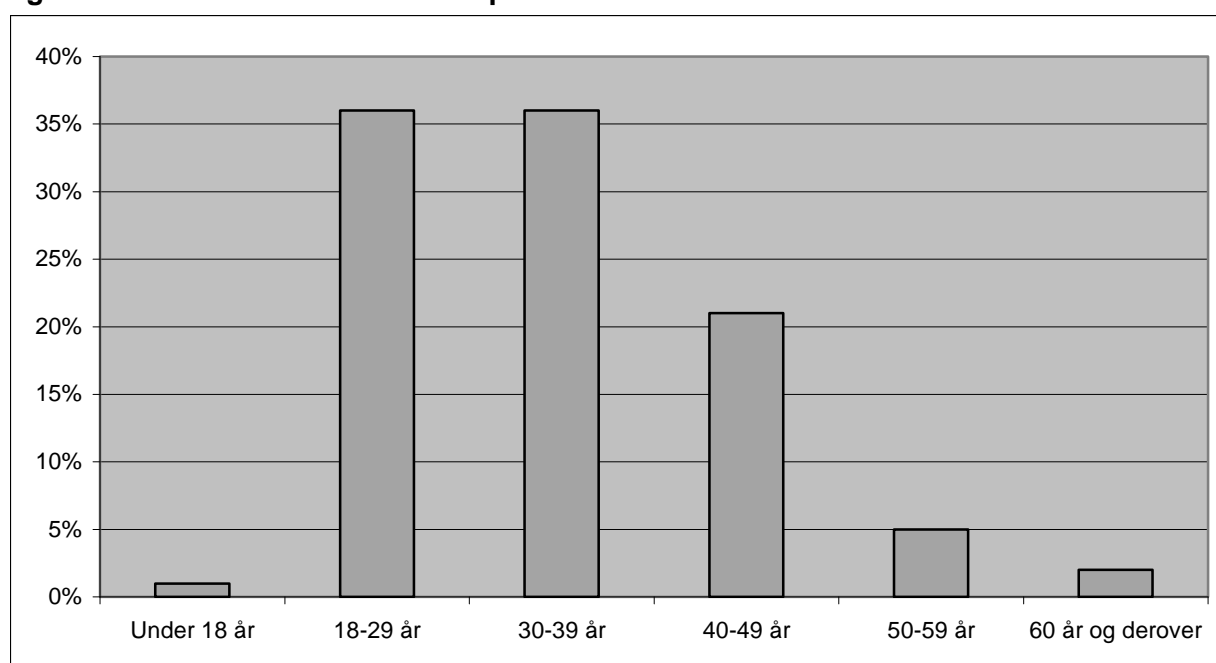
³⁸ De kvinder, der i et tidligere spørgsmål har svaret, at de aldrig mødtes med familie eller nære venner/veninder, inden deres krisecenterophold, er blevet spurgt om de under deres krisecenterophold har haft kontakt til eller har mødtes med familie eller nære venner/veninder.

Kapitel 9 Kvindernes baggrund

Alder og civilstand

Kvindernes aldersfordeling ligner aldersfordelingen i de tidligere årsstatistikker. Langt hovedparten af kvinderne (73 procent) er under 40 år, og syv kvinder er under 18 år. Hver femte kvinde (21 procent) er 40-49 år, og syv procent af kvinderne er 50 år eller derover, se figur 8.

Figur 8 Kvinder udsat for vold opdelt efter alder. Procent.

N=1.413

Fordelingen af kvindernes civilstand ligner ligeledes de tidligere årsstatistikker. 41 procent af kvinderne er gift, 25 procent er samlevende, og hver tredje (34 procent) er single, fraskilt eller enker. I alt 1.245 kvinder har svaret på spørgsmålet om civilstand. Som i 2007 adskiller de gifte kvinder sig fra de øvrige kvinder ved, at en større andel af dem ikke er født i Danmark, ikke har dansk statsborgerskab og at de i højere grad har børn under 18 år.

Oplysninger om kvindernes børn

81 procent af de i alt 962 kvinder, som har svaret på spørgsmålet, har børn med på krisecentret. Som det fremgår af LOKK børnestatistik 2008, Børn på krisecenter, er antallet af børn, som i 2008 har boet på krisecenter i alt 1.737. Yderligere oplysninger om de børn, der har været med deres mor på krisecenter i 2008, findes i LOKK Børnestatistik 2008, Børn på krisecenter.

I alt 321 kvinder har svaret på, hvor deres børn under 18 år befinder sig, mens kvinderne opholder sig på krisecenter. Det drejer sig om børn under 18 år, som ikke er med deres mor på krisecenter. Der kunne sættes flere kryds, se tabel 26. Knap en tredjedel (32 procent) af de 553 børn under 18 år, hvis opholdssted er kendt, er hos deres ikke-voldelige far, mens moderen er på krisecenter. 29 procent af børnene er hos den voldsudøvende part, det drejer sig om i alt 160 børn. Det svarer stort set til andelen af børn under 18 år, som i 2007, var hos den voldsudøvende part, denne andel var på 28 procent. 25 procent af børnene under 18 år er på institution eller i familiepleje, samme andel som i 2007. Ni procent af børnene opholder sig enten hos anden familie eller hos venner/veninder. Denne andel var i 2007 11 procent. 29 børn under 18 år opholder sig andre steder. Andre steder omfatter fx efterskole, at barnet/børnene bor alene i hjemmet, at de er flyttet hjemmefra eller at de er i udlandet. Øvrige eksempler er, at barnet er hos kæresten, ét barn er i aflastning og fire børn er tvangsfjernet.

Tabel 26 Børn under 18 år opdelt efter børnenes opholdssted mens deres mor er på krisecenter. Procent.

	Antal børn	Procent
Hos den voldsudøvende part	160	29 %
Hos deres ikke-voldelige far	175	32 %
Hos anden familie	43	8 %
Hos venner	5	1 %
På institution/familiepleje	141	25 %
Andet	29	5 %
Total	553	100 %

129 kvinder har svaret på, om deres børn under 18 år, som ikke er med på krisecenter, er anbragt midlertidigt grundet den akutte situation, hvor kvinden har søgt ophold på et krisecenter. Der er oplysninger om i alt 221 børn under 18 år. Heraf er 28 procent af børnene anbragt midlertidigt, i alt 61 børn. De resterende 72 procent er i længerevarende anbringelse, dvs. anbringelse af mindst tre måneders varighed. En lidt større andel af børn under 18 år er i 2008 i længerevarende anbringelser end i 2007, hvor denne andel var 66 procent.

237 kvinder har svaret på, om kommunen er orienteret om situationen for de børn under 18 år, som ikke er med på krisecenter. For 78 procent af kvinderne er kommunen orienteret om deres børn. For 52 kvinders vedkommende er kommunen ikke orienteret om deres børn under 18 år, som ikke er med på krisecenter. Bilag 17 viser, om kommunen er orienteret om børnenes situation fordelt på krisecentre.

Boform inden krisecenterophold

Kvinderne på krisecenter er i 2008 blevet spurgt om, hvordan de boede, inden de flyttede på krisecenter, se tabel 27. I spørgsmålet er der skelnet mellem kvindens og voldsudøverens bolig. I alt 1.339 kvinder har svaret på spørgsmålet. Heraf boede 31 procent sammen med voldsudøveren i dennes bolig, inden krisecenterophold. Ni procent af kvinderne har boet hos familie eller venner/veninder, inden

krisecenteropholdet, og dette kan have været en midlertidig boform for dem. 28 procent af kvinderne har boet på andre måder, end de oplyste kategorier. Andet omfatter fortrinsvis, at kvinden har boet sammen med voldsudøveren i en fælles bolig³⁹. Derudover omfattes i denne kategori boformer, som er af midlertidig karakter, som fx ophold på et andet krisecenter, nogle få kvinder har boet i en campingvogn, i en hotellejlighed, hos svigerfamilien, på gaden eller i en bil. 20 procent af kvinderne har boet i egen bolig og 14 procent boede sammen med voldsudøveren i kvindens bolig, inden krisecenteropholdet.

Tabel 27 Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindens boform, inden krisecenterophold. Procent.

	Antal	Procent
Alene i egen bolig	261	20 %
Sammen med voldsudøveren i kvindens bolig	182	14 %
Sammen med voldsudøveren i dennes bolig	417	31 %
Hos familie	76	6 %
Hos venner	33	3 %
Andet	370	28 %
Total	1.339	102 %*

*Summen er større end 100 procent, da procenterne er afrundede.

Arbejdsmarkedstilknytning

I alt 1.236 kvinder har svaret på, hvilket forsørgelsesgrundlag, de har, se tabel 28. 25 procent af kvinderne er i arbejde, og ti procent af kvinderne modtager dagpenge eller sygedagpenge. Godt en tredjedel (35 procent) er således tilknyttet arbejdsmarkedet, om end i forskellig grad. Som det fremgår af nedenstående tabel svarer disse andele stort set til i 2007, hvor 24 procent af kvinderne var i arbejde og 11 procent modtog dagpenge eller sygedagpenge. Som en indikator på graden af kvindernes deltagelse i arbejdsstyrken, kan det nævnes, at 73 procent af 20-66-årige kvinder i den øvrige befolkning var i arbejde i 2008. Tallene er dog ikke direkte sammenlignelige, og skal derfor tages med forbehold⁴⁰. 29 kvinder, der modtager sygedagpenge, var i arbejde umiddelbart inden, de kom på krisecenter. Det svarer til 33 procent af de i alt 88 kvinder, der modtager sygedagpenge, og som har svaret på begge spørgsmål. Nogle kvinder mister deres arbejde, når de opholder sig længe på krisecenter. Knap en tredjedel (32 procent) modtager kontanthjælp eller er i aktivering og er dermed ikke tilknyttet arbejdsmarkedet. En relativ stor andel kan således være i risiko for økonomisk og social marginalisering. Syv procent af kvinderne har angivet andet som forsørgelsesgrundlag. Dette omfatter især, at kvinderne er på barsel, eller at de ingen indkomst har. Nogle kvinder er i et fleksjob, og nogle få kvinder modtager efterløn eller

³⁹ Denne svarkategori burde have været med i spørgsmålet.

⁴⁰ Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel RAS A1 og BEF 1A07, 2008. Tallene er ikke direkte sammenlignelige, da kvinder på barsel er talt med i statistikken fra Danmarks Statistik i det omfang, kvinderne stadig har et arbejde. Kvinder på barsel er i årsstatistikken fra kvindekrisecentre fortrinsvis angivet i kategorien 'andet', som er på 7 %. Aldersgruppen er ligeledes lidt forskellig, da det ikke er muligt at trække de 18-19-årige og kvinder over 66 år ud af årsstatistikken fra kvindekrisecentre. Tallene er således snarere en indikator på, at kvinderne på kvindekrisecentre, trods disse forskelle, i højere grad end 20-66-årige kvinder i den øvrige befolkning er uden for arbejdsstyrken.

er selvstændige. Øvrige enkeltstående eksempler på forsørgelsesgrundlag er lån, opsparing, forældre, der forsørger, og en søn, der forsørger.

Tabel 28 Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes forsørgelsesgrundlag. Procent.

	Antal	2008 procent	2007 procent
I arbejde	307	25 %	24 %
Forsørges af ægtefælle/ samlever	76	6 %	6 %
Dagpenge (A-kassen)	34	3 %	4 %
Sygedagpenge	91	7 %	7 %
Kontanthjælpsmodtager/i aktivering	394	32 %	33 %
Revalidering	10	1 %	1 %
Starthjælp/ introduktionsydelse	17	1 %	1 %
Under uddannelse	89	7 %	5 %
Førtidspensionist	124	10 %	10 %
Folkepensionist	6	0,4 %	1 %
Andet	88	7 %	8 %
Total	1.236	99 % *	100 %

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 %, da tallene er afrundede.

Kvindernes alder, civilstand, langvarige sygdomme og antallet af år, de har boet i Danmark, har betydning for, om de er i arbejde eller om de modtager kontanthjælp/er i aktivering. Af de kvinder, der er i arbejde, er en større andel 40-59 år (56 procent), hvorimod andelen af kvinder i arbejde, der er 18-39 år gamle er 39 procent. En større andel af de 18-39årige modtager kontanthjælp/er i aktivering end de kvinder, der er 40-59 år. Selvom de fleste af de kvinder, der er under uddannelse er 18-29, modtager 41 procent af de 18-29årige kvinder kontanthjælp/er i aktivering. Kvindernes civilstand har ligeledes betydning for, om de er i arbejde. En større andel af de kvinder, der er gift eller samlevende, er i arbejde end kvinder, der er single/enlige eller fraskilte. Halvdelen (52 procent) af de gifte og samlevende kvinder er i arbejde, mens dette gælder for knap en tredjedel (30 procent) af de kvinder, der er single/fraskilte eller enker. For kvinder, som er single/fraskilte eller enker, er der en større andel, der modtager kontanthjælp/er i aktivering, end den andel, der er i arbejde. De kvinder, der lider af langvarige sygdomme, modtager i større grad kontanthjælp/er i aktivering end de kvinder, der ikke lider af langvarige sygdomme. Således udgør andelen af de kvinder, der lider af langvarige sygdomme og som modtager kontanthjælp/er i aktivering 81 procent, mens andelen af kvinder uden langvarige sygdomme, som modtager kontanthjælp/er i aktivering, er 50 procent. Det er især kvinder, der lider af langvarige sygdomme, som modtager førtidspension. 32 procent af de kvinder, der lider af langvarige sygdomme modtager førtidspension, mens andelen af kvinder, der ikke lider af langvarige sygdomme, og som modtager førtidspension er tre procent. For de kvinder, der ikke er født i Danmark, har antallet af år, de har boet i Danmark, betydning for, om de er i arbejde eller modtager kontanthjælp/er i aktivering. Det er især de kvinder, som har boet kortest tid i Danmark, som er i arbejde. Dvs. af de kvinder, der har boet i Danmark i op til seks år, er en større andel i arbejde, end den andel, der

modtager kontanthjælp/er i aktivering. Omvendt modtager en større andel af de kvinder, som har boet i Danmark i mindst syv år, kontanthjælp/er i aktivering, end de kvinder, der er i arbejde. Kvindernes fødeland, statsborgerskab eller om de har børn har ingen betydning for, om de er i arbejde eller modtager kontanthjælp/er i aktivering.

Uddannelsesniveau

I alt 962 kvinder har i 2008 svaret på, hvilken højst afsluttede uddannelse, de har, se tabel 29. Af tabellen fremgår det, at kvindernes uddannelsesniveau de sidste to år minder meget om hinanden. Over halvdelen af kvinderne (53 procent) har enten ingen grundskoleuddannelse eller grundskoleuddannelse som den højst afsluttede uddannelse. Ni procent har almen- eller erhvervsgymnasial uddannelse, og 21 procent har enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en kort videregående uddannelse. 13 procent har en mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Tabel 29 Kvinder udsat for vold opdelt efter højst opnåede uddannelse. Procent.

	Antal	2008 procent	2007 procent
Ingen grundskoleuddannelse	122	13 %	12 %
Grundskole	383	40 %	40 %
Almen- og erhvervsgymnasial uddannelse	87	9 %	7 %
Erhvervsfaglig uddannelse (elevuddannelse, svendebrev etc.)	108	11 %	12 %
Kort videregående uddannelse (under 3 år)	97	10 %	12 %
Mellemlang videregående uddannelse (3-4 år)	99	10 %	11 %
Lang videregående uddannelse (5 år eller mere)	28	3 %	3 %
Anden uddannelse	38	4 %	5 %
Total	962	100 %	100 %

Kvindernes uddannelsesniveau har stor betydning for, om de er i arbejde eller modtager kontanthjælp/er i aktivering. Således modtager en større andel af de kvinder, der enten ingen grundskoleuddannelse har, har grundskole eller en almen- og erhvervsgymnasial uddannelse som højst afsluttede uddannelse, kontanthjælp/aktivering, end andelen af de, der er i arbejde. 79 procent af de kvinder, som enten ingen grundskoleuddannelse har eller har grundskolen som højst afsluttede uddannelse modtager kontanthjælp/aktivering, og 43 procent af de kvinder, der har en almen- og erhvervsgymnasial uddannelse modtager kontanthjælp/aktivering. For de kvinder, der har en kort eller mellemlang uddannelse, er det derimod en større andel, der er i arbejde end andelen, som modtager kontanthjælp/ aktivering. 77 procent af de kvinder, der har en kort eller mellemlang videregående uddannelse er i arbejde, mens 23 procent med denne uddannelsesbaggrund modtager kontanthjælp/aktivering⁴¹.

⁴¹ Det er ikke muligt at lave denne test for kvinder med en lang videregående uddannelse, da der indgår for få kvinder opdelt efter uddannelsesniveau, fordelt på forsørgelsesgrundlag i disse celler.

Kapitel 10 Kvindernes fødeland, statsborgerskab og opholdsgrundlag

Fødeland

I alt 1.283 kvinder har svaret på, om de er født i Danmark, se tabel 30. Andelen af kvinder, som er født i et andet land end Danmark, er i 2008 46 procent. I 2007 var andelen af kvinder på krisecenter, hvis fødselsland var et andet end dansk, 45 procent.

Tabel 30 Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden er født i Danmark. Procent.

	2008	2008
	Antal	Procent
Ja	694	54 %
Nej	589	46 %
Total	1.283	100 %

Andre lande, som kvinderne er født i, omfatter i 2008 86 forskellige lande. I 2007 omfattede andet fødeland end Danmark i alt 88 forskellige lande. Som i de sidste to år, udgør indvandrergruppen en meget blandet gruppe, idet der er kvinder, som er født i de østeuropæiske lande, asiatiske lande, mellemøsten, europæiske lande, de nordiske lande, afrikanske lande, USA og Australien. Grønland er, som i 2007, talt med som et andet fødeland end Danmark. Grønlændere er talt med, idet deres position i Danmark kan være anderledes end etniske danskeres, da grønlænderes opvækst og dermed kultur kan være anderledes end etniske danskeres.

Af de 589 kvinder, som ikke er født i Danmark, er antallet af år, kvinderne har boet i Danmark kendt for i alt 553 kvinder, se tabel 31. Heraf har 52 procent af kvinderne boet i Danmark i under et år og op til og med ni år. De resterende 47 procent har boet i Danmark i mindst ti år.

Tabel 31 Kvinder født i udlandet opdelt efter det antal år, kvinden har boet i Danmark. Procent.

	Antal	Procent
Under 1 år	47	8 %
1-3 år	63	11 %
4-6 år	88	16 %
7-9 år	93	17 %
10-12 år	84	15 %
13-15 år	50	9 %
Mere end 15 år	128	23 %
Total	553	99 % *

* Sammenlagt giver procenterne 99 procent, da de er afrundede.

Statsborgerskab og opholdsgrundlag

1.229 kvinder har svaret på, om de har dansk statsborgerskab. Heraf har langt størstedelen dansk statsborgerskab, i alt 72 procent. De resterende 28 procent af kvinderne har ikke dansk statsborgerskab. Det er en mindre andel end i 2007, hvor 35 procent af kvinderne ikke havde dansk statsborgerskab.

Af de i alt 348 kvinder, som ikke har dansk statsborgerskab, er statsborgerskab eller opholdsgrundlag kendt for 332 af kvinderne, se tabel 32. Over halvdelen af de kvinder (58 procent), som ikke har dansk statsborgerskab, er familiesammenførte. 12 procent er flygtninge, og ti procent har henholdsvis EU/EØS statsborgerskab eller har angivet andet som opholdsgrundlag. Andet omfatter fx turistvisum, tålt ophold, kvoteflytning, arbejdstilladelse og permanent opholdstilladelse. Ti procent af kvinderne er indvandrere eller asylansøgere, i alt 32 kvinder.

Tabel 32 Kvinder udsat for vold opdelt efter opholdsgrundlag. Procent.

	Antal	Procent
Indvandrer	26	8 %
Flygtning	40	12 %
Asylansøger	6	2 %
Familiesammenført	192	58 %
EU/EØS statsborger	34	10 %
Andet	34	10 %
Total	332	100 %

Andelen af kvinder, som i 2008 er familiesammenførte (58 procent), udgør den største andel af kvinder med udenlandsk statsborgerskab. De familiesammenførte kvinders opholdstilladelse er betinget af samliv med deres ægtefælle de første syv år, de er i landet. Ved separation eller skilsmisse risikerer de at blive udvist af landet. For at undgå udvisning skal familiesammenførte kvinder kunne dokumentere, at de har været udsat for vold, og at volden er årsag til, at de ønsker samlivet afbrudt. Desuden skal de kunne dokumentere, at de har tilknytning til Danmark for at undgå udvisning ved samlivsophævelse. I alt 81 kvinder, hvis opholdsgrundlag er familiesammenføring, er udvisningsstruede, hvis de bliver separeret. Det svarer til 42 procent af de

familiesammenførte kvinder, hvor andelen af udvisningstruede familiesammenførte kvinder var 45 procent i 2007.

Kapitel 11 Udflytning

Der er oplysninger fra i alt 1.276 kvinder om, hvor de flytter hen efter krisecenteropholdet, se tabel 33. Heraf flytter 19 procent tilbage til voldsudøveren. Det er en lidt mindre andel end i 2007, hvor 21 procent flyttede tilbage til voldsudøveren.

Tabel 33 Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvor kvinden flytter hen ved udflytning fra krisecenter. Procent.

	Antal	Procent
Tilbage til voldsudøveren	247	19 %
Til tidligere bolig, men voldsudøveren er flyttet	108	8 %
Til tidligere bolig, hvor hun også før boede som enlig	124	10 %
Til egen ny bolig	401	31 %
Til andet krisecenter	132	10 %
Til familiebehandlingsinstitution	10	1 %
Til § 110 institution	6	0,5 %
Andet	248	19 %
Total	1.276	100 %

Knap halvdelen af kvinderne (49 procent) flytter efter krisecenteropholdet til en bolig, hvor hun kan bo uden voldsudøveren. 11 procent flytter til et andet midlertidigt opholdssted, som omfatter et andet krisecenter eller en familiebehandlingsinstitution. 19 procent har angivet, at de flytter andre steder hen efter krisecenteropholdet. Andet omfatter især venner/veninder og familie. Desuden omfatter 'andet' forskellige midlertidige boformer som fx beskyttelsestilbud, campingvogn, forsorgshjem, husvildeværelse, midlertidig ny bolig, herberg, indlæggelse på sygehus, indlæggelse på psykiatrisk afd./hospital og Reden⁴². Opholdslængde på krisecenter, kvindernes civilstand, forsørgelsesgrundlag, statsborgerskab og boform inden krisecenterophold, har betydning for, hvor kvinderne flytter hen efter krisecenteropholdet. Det er især kvinder, der har haft et kort krisecenterophold, som flytter tilbage til voldsudøveren. 44 procent af de kvinder, der har haft ophold på krisecenter i under en uge, flytter tilbage til voldsudøveren, mens dette kun gør sig gældende for 4 procent af de kvinder, der har været på krisecenter i mindst tre måneder. Det er især kvinder, der har haft et længere ophold på krisecenter, som efterfølgende flytter til deres egen nye bolig. Således flytter 64 procent af de kvinder, der har haft ophold på krisecenter i 1-2 måneder til egen ny bolig, og for kvinder, der har været på krisecenter i mindst tre måneder, udgør andelen 82 procent, som efterfølgende flytter til egen ny bolig. Andelen af gifte eller samlevende kvinder, der flytter tilbage til voldsudøveren, er større end andelen af single eller

⁴² Reden International er en organisation til bekæmpelse af kvindehandel. Reden sørger for praktisk støtte til udenlandske kvinder i prostitution i Danmark. Et af Redens tilbud er et landsdækkende, døgnbemandet krisecenter for ofre for kvindehandel.

fraskilte kvinder eller enker. Af gifte eller samlevende kvinder flytter 26 procent tilbage til voldsudøveren, mens dette gør sig gældende for syv procent af de kvinder, der er single, fraskilte eller enker. En lidt større andel af gifte eller samlevende kvinder (33 procent) flytter til egen ny bolig, end kvinder, der er single, fraskilte eller enker, hvor andelen er 31 procent. En større andel af de kvinder, der bliver forsørget af deres ægtefælle eller samlever flytter tilbage til voldsudøveren, end andelen af de kvinder, der er i arbejde. 30 procent af de kvinder, der forsørges af ægtefælle eller samlever flytter tilbage til voldsudøveren, hvor det gør sig gældende for 24 procent af de kvinder, der er i arbejde. En lidt større andel af de kvinder (37 procent), der modtager dagpenge eller sygedagpenge, flytter til egen ny bolig, end andelen af kvinder i arbejde, som flytter til egen ny bolig (34 procent). En større andel af kvinder med udenlandsk statsborgerskab, flytter tilbage til voldsudøveren, end andelen af kvinder med dansk statsborgerskab. Således flytter hver fjerde (25 procent) kvinde med udenlandsk statsborgerskab tilbage til voldsudøveren, mens dette gør sig gældende for 15 procent af de kvinder, der har dansk statsborgerskab. Næsten samme andel af kvinder med dansk statsborgerskab (34 procent) flytter til egen ny bolig som kvinder, der har udenlandsk statsborgerskab, hvor andelen udgør 30 procent. I 2007 var andelen af kvinder med dansk statsborgerskab, som flyttede til egen ny bolig noget større end andelen af kvinder med udenlandsk statsborgerskab, som flyttede til egen ny bolig. En større andel af de kvinder, der har boet sammen med voldsudøveren i dennes bolig, flytter til egen ny bolig efter krisecenteropholdet, end kvinder, der boede sammen med voldsudøveren i kvindens bolig. 37 procent af de kvinder, der boede sammen med voldsudøveren i dennes bolig flytter til egen ny bolig, hvor dette gør sig gældende for 24 procent af de kvinder, der boede sammen med voldsudøveren i kvindens bolig. Om kvinderne har børn under 18 år har ingen betydning for, hvor kvinderne flytter hen efter krisecenteropholdet.

Flytning til anden bopælskommune

Kvinderne er blevet spurgt, om de efter krisecenteropholdet flytter til en anden bopælskommune, end den, de boede i inden krisecenteropholdet. I alt 1.232 kvinder har svaret på spørgsmålet. Heraf flytter 23 procent, som i 2007, til en anden bopælskommune. Som i 2007, er det især kvinder, der flytter til egen ny bolig efter krisecenteropholdet, som flytter til en anden bopælskommune. Godt halvdelen (53 procent) af de kvinder, der flytter til en ny bopælskommune, flytter til egen ny bolig efter krisecenteropholdet. 17 procent af de kvinder, der flytter til en ny bopælskommune efter krisecenteropholdet, flytter til et andet krisecenter, en familiebehandlingsinstitution eller til en § 110 institution. Kvindernes civilstand, statsborgerskab, og om de tidligere har været på krisecenter, har ingen betydning for, om de efter krisecenteropholdet flytter til en anden bopælskommune. En større andel af kvinder, der ikke har børn under 18 år, flytter til en anden bopælskommune, end kvinder, der har børn under 18 år. 32 procent af kvinder uden børn, flytter til en anden kommune, hvor dette gør sig gældende for 21 procent af de kvinder, som har børn under 18 år.

Tilbud og støtte fra krisecentret

Krisecentrene har flere forskellige former for støtte og hjælp, som de tilbyder kvinderne under krisecenteropholdet. I alt 555 kvinder har svaret på spørgsmålet om, hvilke former for støtte og hjælp, de har benyttet under deres krisecenterophold, se tabel 34. Der var mulighed for at sætte flere kryds. Det er især andre tilbud, som 44 procent af kvinderne har fået, mens de var på krisecenter. Andre tilbud omfatter især forskellige former for individuelle samtaler, der kan have karakter af rådgivning, vejledning, bearbejdning, eller hjælp-til-selvhelp. Desuden omfattes fx kontakt til eller ledsagende kontakt med forskellige offentlige myndigheder, som fx politi, advokat eller læge, samtaler med kontaktpersoner samt hjælp til praktiske ting, som fx juridisk bistand, opholdsgrundlag og økonomi. Desuden omfattes i få tilfælde fx krisehjælp, familiesamtaler, børnepasning, socialrådgivning og besøg på sygehus. 39 procent har modtaget forældrerådgivning, 37 procent har fået rådgivning i samværssager, og 35 procent af kvinderne har benyttet krisecentrenes tilbud om bisidder. 29 procent af kvinderne har deltaget i samtalegrupper, 15 procent i netværksmøder og 20 procent af kvinderne har fået psykologsamtaler.

Tabel 34 Kvinder udsat for vold opdelt efter de tilbud, som kvinden har benyttet under krisecenterophold. Procent.

	Antal	Procent
Psykologsamtaler	111	20 %
Netværksmøder	81	15 %
Samtalegrupper	161	29 %
Forældrerådgivning	218	39 %
Rådgivning i samværssager	205	37 %
Bisidder	197	35 %
Andet	246	44 %
Total	555	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan have benyttet mere end ét tilbud.

En fjerdedel af kvinderne (26 procent) har benyttet ét af krisecentrenes tilbud, og 43 procent af kvinderne har benyttet to af ovenstående tilbud, mens de var på krisecenter. De resterende 32 procent har modtaget mindst tre af ovenstående tilbud og op til og med seks af ovenstående tilbud. Disse spørgsmål er ikke blevet stillet i 2007, og der kan derfor ikke sammenlignes.

Støtte og hjælp ved udflytning fra krisecentret

I alt 1.138 kvinder har svaret på, om de modtager støtte fra socialforvaltningen efter deres krisecenterophold, se tabel 35. Heraf er der enten søgt eller lavet aftale om støtte fra socialforvaltningen for 34 procent af kvinderne. Det svarer til 26 procent af de i alt 1.476 kvinder, som i 2008 var på krisecenter på grund af vold. Det er en større andel end i 2007, hvor en femtedel (21 procent) af de kvinder, der var på krisecenter på grund af vold, modtog støtte fra socialforvaltningen efter udflytning fra krisecentret. 36 procent skal have familiebehandling, og 34 procent skal have økonomisk støtte. For 36 procent er der aftalt andre former for støtte fra socialforvaltningen. Andre former for

støtte omfatter fx § 50-undersøgelse, ADHD-team, afklaring af hjælp, aflastning, støtte/kontaktperson, misbrugsbehandling, anbringelse af børn, anmeldelse til politi, efterværn, familierådgivning, institutionsplads til barn, mentorordning, jobcenterstøtte, hjælp vedr. uddannelse, samtaler og underretning. For 63 procent af kvinderne er der aftalt én af nedenstående former for støtte, og for 38 procent er der lavet aftale om 2-5 forskellige former for støtte.

Tabel 35 Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige typer af støtte, der er aftalt med socialforvaltningen. Procent.

	Antal	Procent
Psykolog	76	21 %
Familiebehandling	128	36 %
Danskundervisning	17	5 %
Hjemme-hos	67	19 %
Økonomisk støtte	121	34 %
Andet	129	36 %
Total	359	*

* Sammenlagt giver procenterne ikke 100 procent, da kvinderne kan få tilbud om flere former for støtte.

En større andel af kvinder, der efter krisecenterophold flytter til en anden institution, modtager støtte fra socialforvaltningen, end kvinder, der flytter tilbage til voldsudøveren. 36 procent af de kvinder, der flytter til en anden institution, skal have støtte fra socialforvaltningen, hvor 18 procent af de kvinder, der flytter tilbage til voldsudøveren skal have støtte. En anden institution omfatter andre krisecentre, familiebehandlingsinstitutioner og § 110 institutioner. En større andel af kvinder, der tidligere har haft ophold på krisecenter, modtager støtte fra socialforvaltningen efter udflytning fra krisecentret, end kvinder, der ikke tidligere har haft ophold på krisecenter. 35 procent af de kvinder, der tidligere har været på krisecenter, modtager støtte fra socialforvaltningen efter udflytning fra krisecentret, hvor 25 procent af de kvinder, der ikke tidligere har været på krisecenter, modtager støtte efter udflytning. Flytning til en anden bopælskommune efter krisecenterophold og opholdslængde på krisecenter har ikke betydning for, om kvinderne modtager støtte fra socialforvaltningen.

Vurdering af hjælp fra politi, social- og statsforvaltning

Krisecentrene har i 2008 vurderet, hvordan den hjælp, som kvinderne har fået fra politiet, socialforvaltningen og statsforvaltningen, har været. Af krisecentrenes faglige vurdering af politiets hjælp, fremgår det, at 49 procent af i alt 780 kvinder ikke har haft behov for politiets hjælp, se tabel 36. For de i alt 398 kvinder, som har haft behov for politiets hjælp, har krisecentrene overvejende vurderet hjælpen som tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende. Dette gør sig gældende i 90 procent af tilfældene.

Krisecentrenes medarbejdere har givet eksempler på, hvordan hjælpen fra politiet har været tilfredsstillende. Et eksempel er dette: 'XX politis indsatsgruppe vedrørende æresrelaterede forbrydelser har været meget aktive og har haft kontakt til familien. Positivt'. Et andet eksempel er dette: 'Politiet havde henvist kvinden til krisecenter og havde vejledt hende i forhold til anmeldelse og dokumentation'. Et tredje eksempel på,

at politiets hjælp har været tilfredsstillende, ses i denne vurdering: 'Politiet hentede familien i hjemmet og kørte til krisecenter. Politiet hjalp med at hente ting i hjemmet'. I ti procent tilfælde, har krisecentrenes medarbejdere vurderet politiets hjælp som utilfredsstillende. Det drejer sig om hjælp til i alt 38 kvinder. Krisecentrenes medarbejdere har givet eksempler på, hvorfor hjælpen har været utilfredsstillende. Spørgsmålet blev stillet som et åbent spørgsmål. Nogle af de eksempler, der gives er, at kvinden har oplevet, at politiet ikke har taget hendes sag alvorligt. Fx denne kommentar: 'Da kvinden skulle anmelde, havde den kvindelige betjent ringe forståelse af vold i hjemmet'. Et andet eksempel er denne vurdering: 'Kvinden blev mistænkeliggjort af politiet og blev nedgjort i tale og omtale til socialrådgiver her i huset'. Dette har medført, at nogle kvinder ikke er blevet beskyttet, eller har følt, de selv er ansvarlige for den vold, de udsættes for. Krisecentrenes medarbejdere vurderer, at der i nogle tilfælde er brug for, at politiet ved mere om vold i nære relationer, som fx partnervold. Nogle andre enkeltstående eksempler på utilfredsstillende hjælp fra politiet er, at nogle kvinder, der ansøger om en overfaldsalarm, får afslag på at få én udleveret. Kvinderne oplever her, at politiet ikke vurderer, at den vold, kvinden udsættes for, er 'alvorlig' nok til, at hun kan få beskyttelse. Fx skriver en medarbejder: 'Poliets hjælp har ikke været stor i forhold til ansøgningen om overfaldsalarm, dette blev afvist på grund af manglende bevismateriale. Kvinden føler sig svigtet'. En anden kommentar er denne: 'Kvinden har søgt alle tilhold, men har ikke fået det. Hun er ikke blevet orienteret om en overfaldsalarm til trods for, at manden er kendt voldelig og har opsøgt hende rigtig meget'.

Tabel 36 Kvinder udsat for vold opdelt efter krisecentrets faglige vurdering af den hjælp, kvinden har fået af politiet. Procent.

	Antal	Procent
Kontakt ikke nødvendig	382	49 %
Meget tilfredsstillende	195	25 %
Tilfredsstillende	165	21 %
Ikke tilfredsstillende	38	5 %
Total	780	100 %

I forhold til hjælp fra socialforvaltningen, har der ikke været behov for hjælp til 17 procent af de i alt 878 kvinder, som har svaret på spørgsmålet, se tabel 37. Krisecentrenes medarbejdere har vurderet hjælpen fra socialforvaltningen som tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende i 81 procent tilfælde af de i alt 725 tilfælde, hvor socialforvaltningen har været involveret i kvindens sag. Eksempler på krisecentrenes positive vurdering af socialforvaltningens indsats, er fx følgende tre kommentarer: 'Hurtig og god kontakt med sagsbehandler, som hurtigt og effektivt fik iværksat de hjælpeforanstaltninger, som kvinde og barn havde brug for'. En anden medarbejder skriver: 'God og grundig råd og vejledning. Hurtig sagsbehandling og skriftligt svar'. Og en tredje kommentar: 'God og praktisk støtte fra sagsbehandler'. For 19 procent af de kvinder, hvor socialforvaltningen har været involveret, har krisecentrene dog vurderet, at hjælpen ikke var tilfredsstillende. Det drejer sig om i alt 138 kvinder. I de kommentarer, krisecentrenes medarbejdere har givet, fremgår det, at

utilfredsstillende hjælp fra socialforvaltningen især sker, hvis en sag skal overdrages fra én sagsbehandler til en anden inden for den samme kommune og i de tilfælde, hvor en sag skal overdrages fra én kommune til en anden, når kvinden flytter. I disse tilfælde kan det ske, at sagsbehandlingen trækker ud, idet det er uafklaret fx kommuner imellem, hvem der har ansvar for hjælpen. Denne kommentar er et eksempel på dette: 'Ikke tilfreds idet kommunerne diskuterede, hvem der var betalingskommune. Da dette var afgjort var deres arbejde tilfredsstillende'. En anden kommentar er denne: 'Kvinden boede i XX Kommune, da hun kom til krisecentret. Der havde hun boet i seks dage efter ophold i YY Kommune. Det tog YY Kommune to mdr. at overtage sagen (betalingen) fra XX. I de to mdr. levede kvinden af overlevelseshjælp (40 kr.) om dagen. Fint samarbejde med YY Kommune, da de endelig overtog sagen - men hver dag et slagsmål kommunerne imellem, inden de nåede et resultat. Så kryds i både meget tilfredsstillende og ikke tilfredsstillende'. Lang sagsbehandlingstid eller socialforvaltningens afvisning af hjælp, er andre eksempler på, hvilke kommentarer, krisecentrenes medarbejdere har givet i tilfælde, hvor de har vurderet hjælpen som utilfredsstillende. Fx har en medarbejder skrevet: 'Aftalt § 50 undersøgelse blev først sat i værk efter tre måneder'.

Tabel 37 Kvinder udsat for vold opdelt efter krisecentrets faglige vurdering af den hjælp, kvinden har fået af socialforvaltningen. Procent.

	Antal	Procent
Kontakt ikke nødvendig	153	17 %
Meget tilfredsstillende	269	31 %
Tilfredsstillende	318	36 %
Ikke tilfredsstillende	138	16 %
Total	878	100 %

Af tabel 38 fremgår det, at størstedelen af de i alt 765 kvinder, som har svaret på spørgsmålet, ikke har haft brug for hjælp fra statsforvaltningen. For i alt 291 kvinder har statsforvaltningen være involveret i deres sag. Heraf har krisecentrenes medarbejdere vurderet statsforvaltningens hjælp som tilfredsstillende i 54 procent af sagerne og som meget tilfredsstillende i 29 procent af sagerne. I eksempler fra krisecentermedarbejderes kommentarer, fremgår det, at tilfredsstillende hjælp i forhold til statsforvaltningen, fx handler om, at der har været et godt samarbejde mellem politi og statsforvaltning. En medarbejder skriver: 'Tværfagligt samarbejde. Godt samarbejde med politiet, der fysisk stillede op i statsforvaltningen'. Et andet eksempel på tilfredsstillende hjælp fra statsforvaltning, socialforvaltning og politi, er denne kommentar: 'Alle tre parter har fulgt de retningslinjer, der nu engang er - inden for deres respektive felt. Kvinden har fået den nødvendige hjælp'. I de 291 sager, hvor statsforvaltningen har været involveret, har krisecentermedarbejderne vurderet hjælpen som utilfredsstillende i 48 tilfælde. Dette svarer til 16 procent af sagerne. Fra krisecentermedarbejdernes kommentarer, viser eksempler på utilfredsstillende hjælp, at det drejer sig om, at der er rod i sagerne, at kvinden ikke bliver orienteret om mulighed for samvær med barnet, som faderen ikke vil udlevere, eller at det har været meget svært at få kontakt med statsforvaltningen. Fx skriver en medarbejder: 'Reagerede ikke på begæring om skilsmisse, rodede med papirer med mere'. Et andet

eksempel på utilfredsstillende sagsbehandling fra statsforvaltningens side ses i denne kommentar: 'Statsforvaltningen afslørede i brev kvindens opholdssted overfor manden'. Andre eksempler på utilfredsstillende sagsbehandling, tyder på, at der er manglende viden om vold i nære relationer, hvad angår sagsbehandling i Statsforvaltningen og/eller at lovgivningen omkring sagerne kan være uegnede, når det drejer sig om vold inden for familien. Fx skriver en krisecentermedarbejder: 'Statsforvaltningen har på 24 timer tilkendt manden midlertidig forældremyndighed. For at få den ophævet er kvinden nødsaget til at flytte "hjem" til manden for at vise samarbejdsvilje. Stort psykisk pres på kvinden og barnet'.

Et andet eksempel er dette: 'Statsforvaltningen har ikke været lydør over for kvindens angst for at blive konfronteret med manden'.

Tabel 38 Kvinder udsat for vold opdelt efter krisecentrenes faglige vurdering af den hjælp, kvinden har fået af statsforvaltningen. Procent.

	Antal	Procent
Kontakt ikke nødvendig	474	62 %
Meget tilfredsstillende	85	11 %
Tilfredsstillende	158	21 %
Ikke tilfredsstillende	48	6 %
Total	765	100 %

Kapitel 12 Krisecentrenes organisatoriske forhold

Oplysningsskema 2008

Oplysningerne om krisecentrenes organisatoriske forhold i 2008 er baseret på informationer fra 34 krisecentre. I forhold til 2007 statistikken indgår der i 2008 oplysninger fra Haderslev Krisecenter, mens Frederikshavn Krisecenter og Krisecenter for kvinder i Nørresundby ikke er med. Når der i det følgende laves sammenligninger med tidligere år, er det kun for de krisecentre, der har deltaget i statistikken begge år.

Krisecentrenes organisering

Størstedelen af krisecentrene er selvejende institutioner eller foreninger med samarbejds- eller driftsaftale efter Servicelovens § 109. Seks krisecentre er kommunale eller regionale institutioner efter Servicelovens § 109, dvs. uden en selvstændig bestyrelse og organisatorisk placeret direkte under kommunen eller regionen. Tre krisecentre er selvejende institutioner eller foreninger uden driftsaftale efter Servicelovens § 109 og/eller uden pladskøbsaftale. 22 krisecentre oplyser, at der er en formaliseret samarbejds-/driftsaftale, mens tre krisecentre ikke har en formaliseret aftale, og fem krisecentre oplyser, at de enten har forlænget den aftale, de havde med amtet, at en aftale er undervejs, eller at krisecentret drives som kommunalt tilbud med udmeldt budget. For fire krisecentre vides det ikke, om der foreligger en formaliseret aftale. Bilag 25 viser de enkelte krisecentres institutionsform, og bilag 26 viser, hvilke kommuner krisecentrene har haft forlodsfinansiering eller pladskøbsaftaler med. For 25 krisecentre har deres økonomi i 2008 været organiseret ved, at kommunen udsender regninger vedrørende takstbetaling. Fem krisecentre udsender selv regninger vedrørende takstbetaling, og på fire krisecentre er det både kommunen og krisecentret, der udsender regninger i forhold til takstbetaling. Krisecentrene oplyser, at de i lige over 1.500 tilfælde har kendt til kvindernes cpr-nummer. I knapt 200 tilfælde har krisecentrene ikke kendt til kvindernes cpr-nummer men i stedet kendt bopælskommunen, og kun i fire tilfælde har krisecentrene hverken kendt til kvindernes cpr-nummer eller bopælskommunerne. I disse tilfælde kan krisecentrene ikke sende regningen for opholdet videre. Fem krisecentre har oplevet problemer med opholds-/pladsbetalingen i forhold til kvindernes anonymitet. Dette er typisk, at kommunerne ikke vil betale for opholdet, hvis ikke de kender cpr-nummeret. Det er i strid med kvindernes mulighed for anonyme ophold på krisecentrene at opgive cpr-nummer, og angivelse af bopælskommune er tilstrækkeligt for kommunerne i forhold til betalingen af opholdet.

Krisecentrenes finansiering samt kostbetaling

Krisecentrenes samlede omsætning i 2008 er på 129,7 mio. kr. Udelades Egmontgården⁴³ samt de krisecentre⁴⁴, der ikke er med i statistikken begge år, af beregningen, er det en stigning på 15,5 mio. kr., hvilket svarer til 15 procent sammenlignet med 2007. Krisecentrenes økonomiske grundlag er meget forskellige, hvilket kan ses i bilag 27. Grundlaget varierer således fra 1,6 mio. kr. til 10,6 mio. kr. Den store forskel skyldes til dels store forskelle i antallet af pladser, og til dels at nogle krisecentre deltager i særlige projekter. Udregnes det økonomiske grundlag i relation til det samlede antal pladser på de enkelte krisecentre, er der også store forskelle. Det bedst stillede krisecenter har mere end 10 gange så mange kroner i støtte som det økonomisk dårligst stillede krisecenter. De store variationer i det økonomiske grundlag har stor betydning for den støtte og hjælp, som krisecentrene kan tilbyde de voldsramte kvinder og deres børn under og efter opholdet på krisecenter. Der er eksempelvis store forskelle på fordelingen af ansat og frivilligt personale, om der er døgnbemanding, hvilket ikke er tilfældet på 11 krisecentre i 2008, hvilke typer af aktiviteter centrene kan tilbyde kvinderne og deres børn, og i hvilken grad krisecentrene kan tilbyde et forebyggende efterværn efter udflytning fra krisecentret. På 18 krisecentre betaler kvinderne selv for deres kost udenom krisecentret, det vil sige, de køber og betaler selv for deres kost, mens det på de resterende 16 krisecentre ikke er tilfældet.

Ressourcer og personalefordeling

De ulige økonomiske vilkår, krisecentrene har for deres drift, afspejles også i store forskelle i antallet af årsværk på de enkelte krisecentre. Bilag 28 viser, hvilke stillingskategorier, der forefindes på krisecentrene, samt antallet af årsværk på krisecentrene. Ni krisecentre oplyser, at der i 2008 er sket en opnormering af krisecentrets personalenormering på mellem ti og 122 timer ugentligt, mens ingen krisecentre har oplevet en nednormering. Antallet af årsværk på krisecentrene varierer mellem 2,46 og 16 i 2008. De oplyste årsværk fordeler sig på alle krisecentre på flere forskellige stillingskategorier, og i 2008 har der været pædagog til børnene på 31 krisecentre, lærer til børnene på et krisecenter, socialrådgiver på 26 krisecentre, familierådgiver på to krisecentre, pædagog/socialpædagog på 23 krisecentre, sygepleje-/sundhedspersonale på 6 krisecentre, psykolog på fire krisecentre, frivilligheds koordinator på to krisecentre, kontoruddannet personale på 22 krisecentre, økonoma på et krisecenter, pedel på ni krisecentre, uuddannet personale på 18 krisecentre, personale i jobtræning/fleksjob på otte krisecentre, og andre uddannede som fx en præst, husassistenter, praktisk personale og praktikanter/studerende på 16 krisecentre.

Frivillige

Af de 34 krisecentre har 26 krisecentre frivillige tilknyttet i 2008. Bilag 29 viser antallet af frivillige fordelt på krisecentre. De frivillige udgør i alt 1.035 personer, og det er et

⁴³ Egmontgården udelades, fordi deres budget dækker over såvel § 109 som § 110 pladser.

⁴⁴ Der er tale om Frederikshavn, Haderslev og Nørresundby krisecentre. Haderslev krisecenter indgår i nærværende årsstatistik men ikke i 2007. Frederikshavn og Nørresundby indgår i 2007, men ikke i 2008.

fald på 36 personer siden 2007⁴⁵. De frivillige dækker over frivillige 'aktive vagter', det vil sige frivillige, der blandt andet har til opgave at indlogere voldsramte kvinder, tilbyde efterværnsaktiviteter samt andre former for kontakt til og samvær med beboerne, og på 14 af de 23 krisecentre, der har døgn dækning i 2008, er det som oftest frivillige vagter, der varetager arbejdet i forbindelse med natdækningen.

Antal pladser

I 2008 oplyser krisecentrene, at de i alt har 666 pladser fordelt på 334 pladser til kvinder og 349 pladser til børn. Det samlede antal pladser varierer fra fem på det mindste krisecenter til 168 pladser på det største, som er Egmontgården. Denne institution er markant større end de andre, men har også pladser til ikke-voldsramte kvinder (§ 110 beboere). Det næststørste krisecenter er Kvindehemmet på Jagtvej i København, og her er der 66 pladser. Her er der dog også pladser til ikke-voldsramte kvinder (§ 110 beboere). Det tredjestørste krisecenter (beliggende i Odense) har 35 pladser. Antallet af pladser til kvinder varierer fra tre til 16 (82 på Egmontgården og 41 på Jagtvej), og antallet af pladser til børn varierer fra to til 20 (86 på Egmontgården og 25 på Jagtvej). En oversigt over antallet af pladser til kvinder og børn på de enkelte krisecentre kan ses i bilag 30, og som det fremgår af bilaget opgør krisecentrene antallet af pladser forskelligt. Nogle krisecentre har en fast pladsnormering til henholdsvis kvinder og børn, mens andre har et antal værelser, hvor det vurderes, hvor mange børn der kan flytte med ind på krisecentret.

Krisecentrenes efterværnstilbud

21 krisecentre har i 2008 et tilbud om efterværn til beboerne efter udflytning fra krisecentret. På 17 krisecentre er der ikke afsat et særskilt beløb til efterværn. På et krisecenter er der afsat et beløb til løn i forhold til efterværn, på et til aktiviteter, på et krisecenter til familierådgivning, og på et krisecenter er det ikke specificeret, hvad beløbet er afsat til. Krisecentrene kan sammensætte finansieringen af deres efterværnstilbud på flere måder, og midlerne behøver ikke kun komme fra ét sted. Af opgørelserne fremgår det, at 12 krisecentre finansierer deres efterværnstilbud bl.a. via driftsmidler, syv krisecentre har bl.a. indregnet efterværnstilbuddet i taksten eller har en særtakst for denne ydelse, fire krisecentre anvender bl.a. statslige puljemidler, tre krisecentre oplyser bl.a. andre indtægtskilder, og endelig oplyser et krisecenter, at der ikke er afsat midler til efterværnstilbuddet i 2008. Krisecentrene kan afsætte timer til efterværn udenfor krisecentrene til henholdsvis frivillige og ansatte. Når det drejer sig om antallet af ugentlige timer, som er afsat til frivillige til at yde efterværn udenfor krisecentret, er der kun ét krisecenter, som har afsat ugentlige timer. På dette krisecenter er der afsat to timer om ugen til frivillige. I forhold til timer, der er afsat til ansatte til efterværn udenfor krisecentret, har ni krisecentre oplyst, at der er afsat ugentlige timer: fire krisecentre har afsat under ti timer, fire krisecentre har afsat 10-20 timer, og et krisecenter har afsat 30 timer.

⁴⁵ Sammenligningen dækker over de krisecentre, der indgår i statistikken både i 2007 og 2008.

Særlige projekter på krisecentrene

12 af de 34 krisecentre har i 2008 haft andre særlige projekter i gang. Dette drejer sig bl.a. om krisecentre, der har deltaget i projekt HUK⁴⁶, om kvinder og børn med funktionsnedsættelse på krisecentre. Andre projekter er udslningsboliger, ferie med indhold, kvalitetsløft og netværksprojekter. Ni af disse projekter er bl.a. finansieret af statslige puljemidler, to projekter er blandt andet finansieret af private fonde, og tre projekter er bl.a. finansieret på andre måder fx gennem frivillighed.

Tilsyn med krisecentrene og børnene på krisecentrene

Ligesom i de foregående år er krisecentrene også i 2008 blevet spurgt, om kommunen eller regionen har ført tilsyn med krisecentrene. Efter retssikkerhedslovens § 16 har kommunen pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses, både i forhold til tilbuddenes indhold og måden opgaverne løses på. Regionerne skal, efter Servicelovens § 5, stk. 1 og 7, føre tilsyn med tilbud, som de efter aftale med de under regionerne hørende kommuner har etableret, herunder også § 109 tilbud. Undtaget er tilbud, hvor en kommune har indgået en generel aftale om anvendelse af tilbuddet, herunder om tilsyn. I 2008 har kommunen eller regionen ført tilsyn på 32 af de 34 krisecentre. Dette er en stigning i forhold til i 2007, hvor der var ført tilsyn med 25 af 35 krisecentre. På de to krisecentre, hvor der ikke er ført tilsyn i 2008, blev der ført tilsyn i 2007. Tilsynet har i 2008 omfattet samtlige seks forhold, der er spurgt til, på 18 af krisecentrene. I 2007 var der ført tilsyn med samtlige forhold på 11 krisecentre. Tabel 39 og bilag 32 viser hvilke forhold, der er blevet ført tilsyn med.

Tabel 39 Kommuner og regioners tilsyn opdelt efter forhold, tilsynet har omfattet.

	Antal
Økonomiske forhold	23
Organisatoriske forhold	27
Medarbejdersammensætningen	24
Medarbejdernes faglige kvalifikationer	24
Krisecentrets fysiske rammer	30
Tilbuddet til brugerne	29
Total	32*

*Tilsynet kan omfatte flere forhold, derfor er totalen mere end 32.

Et krisecenter får ført tilsyn fire gange om året, 15 krisecentre oplyser, at der er blevet ført tilsyn med dem mindst halvårligt, mens 12 oplyser, at det er årligt. Et krisecenter får ført tilsyn hvert halvandet år, et krisecenter får ført tilsyn hvert andet år, og to krisecentre oplyser henholdsvis, at tilsynene ikke er fastlagt, eller at tilsynene sker efter behov.

⁴⁶ Projekt HUK: 'Handicap, Udvikling i Krisecentre'.

Kommunernes tilsyn med børn og unge

Efter servicelovens § 146 har kommunen pligt til at føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever. Kommunen skal føre tilsyn på en sådan måde, at kommunen så tidligt som muligt får kendskab til tilfælde, hvor der må antages at være behov for særlig støtte til et barn eller en ung under 18 år. Se LOKK børnestatistikker for en mere uddybende beskrivelse af børn på krisecenter og de belastninger, børnene lever med. Børn, der er på krisecenter med deres mor, er omfattet af disse bestemmelser. 33 af de 34 krisecentre har svaret på, om kommunen har ført tilsyn med børnene på krisecentret. På 28 krisecentre er der ført tilsyn med børnene (se bilag 33), hvilket er en stigning i forhold til 2007, hvor der blev ført tilsyn med børnene på 19 af 35 krisecentre. For 15 af de 28 krisecentre er der tale om, at kommunen har ført tilsyn med alle børnene. På de resterende 13 krisecentre er der kun ført tilsyn med nogle af børnene. Tre krisecentre oplyser, at der *ikke* er ført tilsyn med nogen af de børn, de har haft boende på krisecentret i 2008, mens to krisecentre henholdsvis oplyser, at der har været et gensidigt orienterende møde, og at der er en aftale om at inddrage Børn- og Ungeafdelingen i kommunen, når der er behov.

Kommunernes familierådgivning

Per 1. juli 2008 er krisecentrets kommune med tilføjelsen i Servicelovens § 109 stk. 4 forpligtet til at udpege en familierådgiver, der skal tilbyde samtlige kvinder med børn på krisecenter familierådgivning inden fraflytning fra krisecentret. 19 af de 34 krisecentre har oplyst, at de ved, hvem kommunens familierådgiver er. Der er ligeledes spurgt til, om der i 2008 har været kvinder på krisecentret, der har modtaget familierådgivning, og det er der på ni krisecentre. Antallet af kvinder, der har modtaget familierådgivning, spænder fra én kvinde på to krisecentre til 34 kvinder på et krisecenter. I alt har 57 kvinder i 2008 modtaget familierådgivning jf. § 109 stk. 4. Bilag 34 viser, antallet af kvinder, der har modtaget familierådgivning på de enkelte krisecentre.

Ydelser udover døgnophold

33 af de 34 krisecentre har i 2008 haft ydelser udover døgnophold, se bilag 35. Der er primært tale om samtaler (33 krisecentre), generel rådgivning (32 krisecentre), rådgivning af mor i forbindelse med forælderrolle-/familiesamtaler (32 krisecentre), rådgivning i forbindelse med samværssager (31 krisecentre), aktiviteter (30 krisecentre) og børnepasning (29 krisecentre). 23 krisecentre tilbyder udslusning, 14 krisecentre tilbyder aflastning, 9 krisecentre tilbyder diverse andre ydelser, tre krisecentre tilbyder skole, tre tilbyder manderådgivning, og to krisecentre tilbyder bistand i hjemmet ved midlertidig tvangsfjernelse af manden. Der er i 2008 spurgt ind til, om de ekstra ydelser er finansieret gennem opholdstaksten eller udover taksten. Det generelle billede er, at kun meget få krisecentre oplyser, at de tilbudte ekstra ydelser finansieres udover opholdstaksten. Blandt de 33 krisecentre, der tilbyder samtaler udover døgnophold, oplyser kun ét krisecenter, at ydelsen er finansieret udover taksten. Det samme gør sig gældende for ydelserne: aktiviteter, børnepasning, aflastning, rådgivning i forbindelse med samværssager, rådgivning af mor i forbindelse med forælderrolle-/familiesamtaler og generel rådgivning. Ingen af de krisecentre, der tilbyder skole eller bistand i hjemmet ved midlertidig tvangsfjernelse af manden,

finansierer disse ydelser udover opholdstaksten. Manderådgivning er til gengæld ikke indeholdt i taksten hos nogen af de tre krisecentre, der tilbyder dette. Dette kan naturligvis begrundes i, at dette tilbud er målrettet mænd som ikke opholder sig på et kvindekrisecenter. Udslusning finansieres udover taksten på tre af de krisecentre, der tilbyder dette, og efterværn finansieres udenfor taksten på fire krisecentre.

Kapitel 13

Bilag – tabeller fordelt på krisecentre

Bilag 1.	Henvendelser til krisecentrene opgjort efter henvendelsernes art, fordelt på krisecentrene.....	75
Bilag 2.	Henvendelser opdelt efter forespørgsels art, fordelt på krisecentrene.....	76
Bilag 3.	Henvendelser opdelt efter årsager til, at krisecentret henviser kvinden til en anden løsning, fordelt på krisecentrene.	77
Bilag 4.	Kvinder på krisecenter opdelt efter antal overnatninger, gennemsnitlig opholdslængde og længste opholdslængde, fordelt på krisecentrene. Opgjort i døgn.....	78
Bilag 5.	Kvinder på krisecenter opdelt efter opholdslængde i intervaller, fordelt på krisecentrene.....	79
Bilag 6.	Kvinder udsat for vold opdelt efter forhold, der har medført forlængelse af kvindens ophold, fordelt på krisecentrene.....	80
Bilag 7.	Kvinder udsat for vold opdelt efter karakter af forhold, der har medført forlængelse af kvindens ophold, fordelt på krisecentrene.....	81
Bilag 8.	Kvinder udsat for vold opdelt efter voldsformer, som kvinden har været udsat for, fordelt på krisecentrene.	82
Bilag 9.	Kvinder udsat for vold opdelt efter den fysiske voldstype i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.	83
Bilag 10.	Kvinder udsat for vold opdelt efter typer af seksuelle overgreb, kvinden har været udsat for i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.....	84
Bilag 11.	Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige former for kontrol og magtudøvelse i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.	85
Bilag 12.	Kvinder udsat for vold opdelt efter psykiske voldstyper i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.	86
Bilag 13.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har ansøgt om en overfaldsalarm, fordelt på krisecentrene.	87
Bilag 14.	Kvinder udsat for vold opdelt efter de smerter og ubehag, som kvinden har været generet af inden for de sidste 14 dage, fordelt på krisecentrene.....	88
Bilag 15.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har kontakt med familiemedlemmer (udover dem, hun bor sammen med), fordelt på krisecentrene.....	89
Bilag 16.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har nære venner og veninder fordelt på krisecentrene.	90
Bilag 17.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kommunen er orienteret om kvindernes børn under 18 år, som ikke er med på krisecenter, fordelt på krisecentrene.....	91

Bilag 18.	Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes forsørgelsesgrundlag, fordelt på krisecentrene.....	92
Bilag 19.	Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes højst afsluttede uddannelse, fordelt på krisecentrene.....	93
Bilag 20.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden er født i Danmark, fordelt på krisecentrene.....	94
Bilag 21.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden er dansk statsborger, fordelt på krisecentrene.....	95
Bilag 22.	Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes opholdsgrundlag, fordelt på krisecentrene.....	96
Bilag 23.	Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvor kvinden flytter hen efter krisecenterophold, fordelt på krisecentrene.	97
Bilag 24.	Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige typer af støtte fra socialforvaltningen (efter krisecenterophold), fordelt på krisecentrene.	98
Bilag 25.	Krisecentre opdelt efter deres institutionsform, fordelt på krisecentrene.	99
Bilag 26.	Krisecentre opdelt efter, hvem krisecentrene har haft forlodsfinansiering/pladskøbsaftaler med, fordelt på krisecentrene.	100
Bilag 27.	Krisecentre opdelt efter krisecentrenes indtægtskilder i 2008, fordelt på krisecentrene. Angivet i 1.000 kr.....	101
Bilag 28.	Krisecentre opdelt efter stillingskategorier og antal årsværk, fordelt på krisecentrene.....	102
Bilag 29.	Krisecentre opdelt efter frivillige medarbejdere tilknyttet krisecentrene, fordelt på krisecentrene.....	103
Bilag 30.	Krisecentre opdelt efter antal pladser per 31.12.2008, fordelt på krisecentrene.....	104
Bilag 31.	Krisecentre opdelt efter antal kvinder og børn, der er fraflyttet krisecentrene i 2008, fordelt på krisecentrene.	105
Bilag 32.	Krisecentre opdelt efter forhold, kommuner eller regioner har ført tilsyn med på krisecentrene, fordelt på krisecentrene.	106
Bilag 33.	Krisecentre opdelt efter kommuners tilsyn med børn og unge under 18 år, fordelt på krisecentrene.	107
Bilag 34.	Krisecentre opdelt efter, om kvinder på krisecenter har modtaget familierådgivning, fordelt på krisecentrene.....	108
Bilag 35.	Krisecentre opdelt efter krisecentrenes yderligere tilbud udover døgnophold, fordelt på krisecentrene.....	109

Bilag 1. Henvendelser til krisecentrene opgjort efter henvendelsernes art, fordelt på krisecentrene.

	Telefonisk	Personligt	Skriftligt	Total
Boligfondens	262	9		271
Dannerhuset	1.138	432	9	1.579
Egmontgården	55	13		68
Esbjerg	82	157		239
Fredericia	384	33		417
Frederiksberg	304	20	12	336
Frederikshavn	133	41	1	175
Frederiksværk	210	19		229
Haderslev	425	77		502
Herning	330	89	2	421
Hillerød	353	26		379
Hjørring	141	30		171
Hobro	114	8		122
Holstebro	215	49	1	265
Horsens	282	121		403
Jagtvej, Kbh.	471	68		539
Kalundborg	59	8		67
Kolding	352	110		462
Køge	314	32		346
Lyngby	6			6
Nakskov	182	7		189
Nykøbing F.	102	33		135
Næstved	199	58		257
Nørresundby	415	128		543
Odense	1.305	326		1.631
Randers	264	77		341
Ringsted	267	30	1	298
Roskilde	903	86		989
Rønne	144	53		197
Røntofte	299	24	1	324
Silkeborg	212	71		283
Sønderborg	470	248	32	750
Thisted	179	147		326
Vejle	302	89		391
Viborg	93	108	1	202
Aabenraa	331	92	11	434
Århus	571	95		666
Total	11.868	3.014	71	14.953

Bilag 2. Henvendelser opdelt efter forespørgslens art, fordelt på krisecentre.

	Ledig plads	Rådgivning/samtale	Efterværnsrådgivning
Boligfondens	267	13	
Dannerhuset	604	884	280
Egmontgården	67		
Esbjerg	97	131	29
Fredericia	209	173	75
Frederiksberg	261	123	1
Frederikshavn	98	97	3
Frederiksværk	167	44	29
Haderslev	165	314	92
Herning	198	204	66
Hillerød	243	146	13
Hjørring	145	41	4
Hobro	113	11	
Holstebro	185	130	3
Horsens	249	157	38
Jagtvej, Kbh.	490	129	6
Kalundborg	52	18	
Kolding	256	180	57
Køge	211	143	16
Lyngby	5	1	
Nakskov	134	60	3
Nykøbing F.	96	57	14
Næstved	152	95	50
Nørresundby	306	300	46
Odense	554	1.143	3
Randers	235	123	
Ringsted	217	114	3
Roskilde	420	603	45
Rønne	85	112	21
Røntofte	226	100	36
Silkeborg	112	128	69
Sønderborg	165	524	147
Thisted	95	258	7
Vejle	241	158	24
Viborg	104	74	48
Aabenraa	190	300	5
Århus	412	343	2
Total	7.826	7.431	1.235

* Bemærk, at det er muligt at henvende sig om mere end én ting. Summen af totalen er derfor ikke lig det samlede antal henvendelser

Bilag 3. Henvendelser opdelt efter årsager til, at krisecentret henviser kvinden til en anden løsning, fordelt på krisecentrene.

	Pladsmangel på krisecentret	Ingen pladser til kvinder med børn	Ingen plads til kvinder/børn med handicap pga. manglende fysisk tilgængelighed	Manglende ressourcer til kvindens/børne-nes problemer	Kvinden er voldstramt, men har et alkohol- og/eller stofmisbrug	Kvinden er voldstramt, men er psykisk syg/ psykisk ustabil og behøver andet tilbud	Kvinden tilhører ikke krisecentrets målgruppe	Anden grund
Boligfondens	237			2	1		4	21
Dannerhuset	198	52		26	8	6	30	35
Egmontgården	18	1		2			3	16
Esbjerg	16				3	2	1	2
Fredericia	120	4	2		3	1		1
Frederiksberg	131	13		4	6	1	6	19
Frederikshavn	37	10			2	2	7	4
Frederiksværk	21	2		7		2	1	8
Haderslev	43	6		1	1	4	5	2
Herning	15	5	1	2	2	5	3	5
Hillerød	162	3	1	2	2	2	12	19
Hjørring	57	5		1	4	2	5	2
Hobro	39	5			6	2	4	6
Holstebro	21			1	2		4	4
Horsens	28	7	1	3	2	6	10	11
Jagtvej, Kbh.	213	64		8	8	4	26	66
Kalundborg	20			1		1	3	2
Kolding	112	8			1	3	5	10
Køge	143	15	2	3		2	2	9
Lyngby	2							
Nakskov	52	1			4	1	2	6
Nykøbing F.	48			2	2	1	1	4
Næstved	86	4		3	5	2	9	17
Nørresundby	93	6		1	13	6	4	4
Odense	240			1	7	5	5	13
Randers	3			2	3	1	11	10
Ringsted	154	1	1	1	4	1	1	2
Roskilde	192	11	1	1	3	3	9	31
Rønne	5		1		1	1	6	3
Røntofte	99	13	1	7	2	2	3	15
Silkeborg	22			1	2	1	1	8
Sønderborg	2				2	3	4	5
Thisted	1			5	3	2	8	4
Vejle	75	3		3	5	3	6	11
Viborg	14						1	3
Aabenraa	10	1				1	5	1
Århus	46	1	1	2	8	7	23	22
Total	2.775	241	12	92	115	85	230	401

* Bemærk, at der kan anføres flere grunde til at henvise kvinden til en anden løsning. Summen af totalen for hver kategori er derfor ikke lig det samlede antal kvinder, der er blevet henvist til anden løsning.

Bilag 4. Kvinder på krisecenter opdelt efter antal overnatninger, gennemsnitlig opholdslængde og længste opholdslængde, fordelt på krisecentrene. Opgjort i døgn.

	Opholdsvareghed kvinden	Opholdsvareghed børn	Opholdsvareghed i alt	Længste ophold for kvinder	Gennemsnitlig opholdslængde for kvinder
Boligfondens	3.633	4.369	8.002	458	106
Dannerhuset	5.318	4.343	9.661	466	62
Egmontgården	5.751	6.590	12.341	451	213
Esbjerg	1.344	1.135	2.479	191	26
Fredericia	1.130	1.058	2.188	187	34
Frederiksberg	2.921	1.868	4.789	364	139
Frederikshavn	560	459	1.019	151	25
Frederiksværk	2.482	3.836	6.318	195	47
Haderslev	874	1.091	1.965	144	31
Herning	1.330	1.297	2.627	139	22
Hillerød	1.580	2.171	3.751	321	65
Hjørring	1.037	1.281	2.318	273	23
Hobro	945	1.334	2.279	83	26
Holstebro	1.065	969	2.034	212	21
Horsens	1.701	1.273	2.974	292	21
Jagtvej, Kbh.	5.729	4.769	10.498	469	72
Kalundborg	1.778	2.728	4.506	277	80
Kolding	1.493	1.013	2.506	141	22
Køge	1.759	1.869	3.628	285	45
Lyngby	2.324	2.609	4.933	271	83
Nakskov	1.356	3.070	4.426	280	37
Næstved	1.163	1.890	3.053	150	50
Nørresundby	1.866	1.457	3.323	148	25
Odense	5.355	5.566	10.921	371	43
Randers	1.736	2.658	4.394	135	20
Ringsted	2.053	2.047	4.100	453	85
Roskilde	1.599	1.212	2.811	258	37
Rønne	369	686	1.055	90	23
Røntofte	1.791	2.540	4.331	120	35
Silkeborg	1.705	1.093	2.798	303	36
Sønderborg	551	533	1.084	92	12
Thisted	226	214	440	51	9
Vejle	1.173	1.394	2.567	76	18
Viborg	1.288	614	1.902	116	20
Aabenraa	890	1.458	2.348	163	16
Århus	5.168	5.708	10.876	202	33
Total	73.043	78.202	151.245	469	40

Bilag 5. Kvinder på krisecenter opdelt efter opholdslængde i intervaller, fordelt på krisecentrene.

	0-1 døgn	2-6 døgn	7-30 døgn	31-90 døgn	91-180 døgn	181-365 døgn	Over 1 år	Total
Boligfondens		6	4	10	8	4	2	34
Dannerhuset	9	19	22	16	10	7	2	85
Egmontgården				3	7	16	1	27
Esbjerg	10	18	11	6	4	1		50
Fredericia	4	3	15	7	3	1		33
Frederiksberg		4	3	2	5	7		21
Frederikshavn	5	6	6	3	2			22
Frederiksværk	3	8	17	14	9	1		52
Haderslev	3	6	9	7	3			28
Herning	11	14	17	17	1			60
Hillerød	1	2	10	4	5	2		24
Hjørring	8	13	11	11		1		44
Hobro	7	7	9	13				36
Holstebro	10	11	18	9		1		49
Horsens	15	22	26	14	2	1		80
Jagtvej, Kbh.	10	18	19	11	7	10	3	78
Kalundborg	3	2	3	6	4	4		22
Kolding	7	19	20	19	1			66
Køge	5	10	10	6	7	1		39
Lyngby		3	6	10	6	3		28
Nakskov	5	6	11	11	1	2		36
Næstved	2	3	6	8	4			23
Nørresundby	21	17	14	11	6			69
Odense	16	25	32	30	19	1	1	124
Randers	18	21	24	16	4			83
Ringsted	1	2	5	8	5	2	1	24
Roskilde	2	14	11	10	5	1		43
Rønne	2	5	4	5				16
Røntofte	1	7	20	18	5			51
Silkeborg	4	9	17	14	2	1		47
Sønderborg	11	16	10	5	1			43
Thisted	2	13	6	2				23
Vejle	9	17	18	19				63
Viborg	2	24	23	9	4			62
Aabenraa	12	12	22	7	1			54
Århus	16	40	37	44	14	2		153
Total	235	422	496	405	155	69	10	1.792

Bilag 6. Kvinder udsat for vold opdelt efter forhold, der har medført forlængelse af kvindens ophold, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	6	21	27
Dannerhuset	27	57	84
Egmontgården	3	4	7
Esbjerg	11	24	35
Fredericia	6	29	35
Frederiksberg	11	10	21
Frederikshavn	0	5	5
Frederiksværk	15	27	42
Haderslev	5	23	28
Herning	12	23	35
Hillerød	9	14	23
Hjørring	2	39	41
Hobro	1	10	11
Holstebro	7	15	22
Horsens	14	58	72
Jagtvej, Kbh.	12	41	53
Kalundborg	3	17	20
Kolding	7	51	58
Køge	10	6	16
Lyngby	8	20	28
Nakskov	3	14	17
Næstved	9	7	16
Nørresundby	9	32	41
Odense	10	21	31
Randers	3	50	53
Ringsted	2	15	17
Roskilde	8	20	28
Rønne	2	9	11
Røntofte	35	14	49
Silkeborg	15	17	32
Sønderborg	0	42	42
Thisted	0	21	21
Vejle	19	35	54
Viborg	3	33	36
Aabenraa	10	38	48
Århus	21	120	141
Total	318	982	1.300

Bilag 7. Kvinder udsat for vold opdelt efter karakter af forhold, der har medført forlængelse af kvindens ophold, fordelt på krisecentrene.

	Fortstæ- trussel/fare	Kvindens/ familiens sociale situation	Socialforvaltnin- gens sagsbe- handlingstid	Ventetid på bolig	Andet
Boligfondens			1	4	1
Dannerhuset	7	4	4	19	6
Egmontgården	1	2	1	1	1
Esbjerg	5	2	2		2
Fredericia	1		2	3	1
Frederiksberg	2		4	11	
Frederikshavn					
Frederiksværk	4	5	1	9	3
Haderslev	3	2	1		
Herning	2	3	2	5	4
Hillerød	1			5	3
Hjørring		1			2
Hobro		1			
Holstebro	2	2	2	1	1
Horsens	3	6	1	10	4
Jagtvej, Kbh.	2	2	1	9	1
Kalundborg	1	1	2	1	
Kolding	2	2	2	3	1
Køge	7	1	2	4	2
Lyngby	2	1	2	5	2
Nakskov		1	1	3	
Næstved				7	2
Nørresundby	6	1		5	1
Odense	2	1	4	6	5
Randers	1			2	1
Ringsted	1	1	1	1	1
Roskilde			2	5	2
Rønne	2			2	1
Røntofte	20	28	14	28	
Silkeborg	4	6	4	11	3
Sønderborg					
Thisted					
Vejle	4	4	7	9	3
Viborg				1	2
Aabenraa	2	3	2	5	3
Århus	5	5	4	17	1
Total	92	85	69	192	59

Bilag 8. Kvinder udsat for vold opdelt efter voldsformer, som kvinden har været udsat for, fordelt på krisecentrene.

	Fysisk vold	Psykisk vold	Seksuuelle overgreb	Materielle ødelæggelser	Økonomisk kontrol	Andet
Boligfondens	24	27	6	11	10	
Dannerhuset	75	85	26	29	26	2
Egmontgården	8	9	4	6	3	1
Esbjerg	31	31	1	7	15	2
Fredericia	24	33	8	7	10	2
Frederiksberg	17	21	0	4	6	
Frederikshavn	3	5	0	2	4	
Frederiksværk	40	43	11	15	9	
Haderslev	17	22	2	9	6	1
Herning	29	35	8	7	13	1
Hillerød	18	18	5	6	10	1
Hjørring	28	36	3	8	12	1
Hobro	8	9	2	2	3	
Holstebro	16	22	3	6	8	
Horsens	30	45	4	13	9	7
Jagtvej, Kbh.	40	41	10	15	15	
Kalundborg	12	18	0	1	3	2
Kolding	38	51	8	29	23	1
Køge	13	15	3	8	8	1
Lyngby	20	27	3	7	7	2
Nakskov	10	14	3	5	9	1
Næstved	9	11	2	4	5	1
Nørresundby	34	36	2	6	7	
Odense	16	30	9	12	13	2
Randers	36	50	8	19	20	2
Ringsted	10	17	7	8	5	3
Roskilde	20	25	3	11	10	5
Rønne	10	15	2	6	3	1
Røntofte	39	44	6	14	17	1
Silkeborg	22	31	6	4	5	
Sønderborg	31	39	1	7	12	2
Thisted	17	18	2	4	1	1
Vejle	35	44	1	6	6	3
Viborg	26	36	6	6	7	1
Aabenraa	39	48	6	11	6	3
Århus	112	134	14	32	22	11
Total	957	1.185	185	347	348	61

Bilag 9. Kvinder udsat for vold opdelt efter den fysiske voldstype i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.

	Skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende	Sparket, slået med knyttet hånd eller med en genstand	Kastet ind mod møbler, vægge, ned af trapper eller lignende	Udsat for kvælningforsøg, angreb med kniv eller skydevåben	Andet
Boligfondens	19	12	5	8	1
Dannerhuset	64	46	36	35	7
Egmontgården	8	7	0	5	
Esbjerg	20	15	12	11	2
Fredericia	21	11	9	10	5
Frederiksberg	14	4	2	5	1
Frederikshavn	3	2	1		
Frederiksværk	35	23	14	12	2
Haderslev	17	11	13	9	
Herning	22	8	5	5	
Hillerød	12	4	7	2	1
Hjørring	19	11	9	7	2
Hobro	5	6	4	4	
Holstebro	16	6	5	7	1
Horsens	14	17	7	13	
Jagtvej, Kbh.	8	7		1	
Kalundborg	11	6	4	3	3
Kolding	28	28	25	24	1
Køge	12	7	7	6	1
Lyngby	13	7	2	7	
Nakskov	11	8	8	4	
Næstved	8	4	4	3	2
Nørresundby	33	17	11	6	
Odense	16	9	9	6	1
Randers	34	26	18	10	2
Ringsted	10	5	5	5	1
Roskilde	17	11	8	8	4
Rønne	10	8	7	6	
Røntofte	33	20	20	13	
Silkeborg	15	12	12	10	1
Sønderborg	22	4	3	4	5
Thisted	13	6	3	7	3
Vejle	21	13	12	7	3
Viborg	24	19	8	5	
Aabenraa	36	25	17	15	4
Århus	83	55	33	35	10
Total	747	480	345	318	63

Bilag 10. Kvinder udsat for vold opdelt efter typer af seksuelle overgreb, kvinden har været udsat for i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.

	Forsøg på tvunget samleje	Gennemført tvunget samleje	Tvang til andre seksuelle overgreb
Boligfondens	4	5	
Dannerhuset	18	19	9
Egmontgården	1	3	1
Esbjerg	2	1	1
Fredericia	5	5	3
Frederiksberg			
Frederikshavn			
Frederiksværk	3	9	1
Haderslev	5	5	4
Herning	3	8	5
Hillerød	2	2	1
Hjørring	2		
Hobro	0	2	2
Holstebro	3	2	
Horsens	2	2	2
Jagtvej, Kbh.	2	3	1
Kalundborg		1	
Kolding	2	6	1
Køge	2	2	1
Lyngby		1	1
Nakskov	2	2	3
Næstved	1	5	1
Nørresundby	2	2	2
Odense	7	6	3
Randers		3	6
Ringsted	7	7	1
Roskilde	1	3	3
Rønne			1
Røntofte	2	3	4
Silkeborg	5	4	2
Sønderborg		1	1
Thisted		1	
Vejle		1	1
Viborg	3	4	2
Aabenraa	1	6	4
Århus	8	14	3
Total	95	138	70

Bilag 11. Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige former for kontrol og magtudøvelse i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.

	Ødelagt kvindens personlige ejendele med vilje	Smadret indbo	Tvunget kvinden til gældssættelse	Fråtaget kvinden råderet over egne økonomiske midler mod hendes vilje	Andet
Boligfondens	7	6	4	8	
Dannerhuset	22	19	10	16	5
Egmontgården	6	5	3	3	1
Esbjerg	8	6	4	13	
Fredericia	8	7	4	8	6
Frederiksberg	2	4	3	4	1
Frederikshavn		2		1	1
Frederiksværk	9	7	2	5	3
Haderslev	9	8	4	7	1
Herning	5	7	9	9	
Hillerød	6	5	3	5	
Hjørring	7	13	1	7	1
Hobro	4	4	1	3	1
Holstebro	8	9	3	8	3
Horsens	7	11	5	9	1
Jagtvej, Kbh.	2	1		2	1
Kalundborg	1	3	2	3	1
Kolding	17	23	13	12	4
Køge	5	7	3	8	
Lyngby	1	5	1	7	
Nakskov	7	6	5	10	
Næstved	2	3		4	
Nørresundby	4	4	5	5	
Odense	7	10	7	9	
Randers	21	14	11	13	4
Ringsted	6	9	6	5	2
Roskilde	7	9	4	5	4
Rønne	3	7	2	1	
Røntofte	5	9	7	9	
Silkeborg	4	4	4	4	1
Sønderborg	6	5	5	6	4
Thisted	3	5		2	1
Vejle	4	3	2	4	
Viborg	5	4	5	6	
Aabenraa	8	9	3	2	6
Århus	29	25	6	18	4
Total	255	278	147	241	56

Bilag 12. Kvinder udsat for vold opdelt efter psykiske voldstyper i kvindens seneste forhold, fordelt på krisecentrene.

	Direkte trusler om vold (fx truet med kniv)	Trusler overfor barn/børn	Degraderende/ydmygende adfærd	Kontrollerende/dominerende adfærd	Isolerende adfærd	Andet
Boligfondens	17	8	16	24	14	1
Dannerhuset	60	33	71	67	48	7
Egmontgården	6	3	8	9	5	1
Esbjerg	23	10	16	23	13	2
Fredericia	17	9	27	27	19	6
Frederiksberg	13	6	15	18	6	1
Frederikshavn	3	1	2	2	2	2
Frederiksværk	27	13	31	35	19	8
Haderslev	18	7	18	20	13	2
Herning	19	11	21	26	17	
Hillerød	11	7	11	11	7	1
Hjørring	13	6	20	26	22	1
Hobro	6	4	7	9	6	1
Holstebro	11	1	18	18	10	2
Horsens	21	9	24	31	18	3
Jagtvej, Kbh.	7	5	6	5	2	
Kalundborg	11	4	15	11	7	1
Kolding	28	11	42	40	31	7
Køge	12	3	11	12	8	
Lyngby	17	12	16	21	7	3
Nakskov	8	9	13	12	12	
Næstved	7	1	6	7	4	1
Nørresundby	29	9	27	28	15	1
Odense	14	12	24	23	17	2
Randers	22	12	30	42	28	7
Ringsted	13	8	16	16	9	1
Roskilde	19	7	22	20	13	6
Rønne	9	5	7	11	10	
Røntofte	23	30	35	41	22	
Silkeborg	14	6	13	16	14	1
Sønderborg	19	2	24	19	14	7
Thisted	9	1	6	12	3	
Vejle	19	7	24	23	11	3
Viborg	29	16	28	26	14	1
Aabenraa	28	15	42	33	25	4
Århus	90	30	67	94	37	4
Total	692	333	779	858	522	87

Bilag 13. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har ansøgt om en overfaldsalarm, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	8	18	26
Dannerhuset	4	75	79
Egmontgården	1	3	4
Esbjerg	5	29	34
Fredericia	1	31	32
Frederiksberg	2	17	19
Frederikshavn		5	5
Frederiksværk	13	24	37
Haderslev	2	22	24
Herning		26	26
Hillerød	7	14	21
Hjørring	3	32	35
Hobro		10	10
Holstebro	1	22	23
Horsens	3	44	47
Jagtvej, Kbh.	2	19	21
Kalundborg	2	18	20
Kolding	5	48	53
Køge	3	13	16
Lyngby	2	23	25
Nakskov	1	14	15
Næstved		10	10
Nørresundby	4	35	39
Odense	4	25	29
Randers	4	38	42
Ringsted	1	14	15
Roskilde	5	20	25
Rønne	3	9	12
Røntofte	6	40	46
Silkeborg	8	21	29
Sønderborg	2	36	38
Thisted		20	20
Vejle		42	42
Viborg		24	24
Aabenraa	8	36	44
Århus	5	120	125
Total	115	997	1.112

Bilag 14. Kvinder udsat for vold opdelt efter de smerter og ubehag, som kvinden har været generet af inden for de sidste 14 dage, fordelt på krisecentrene.

	Smerter eller ubehag i skuldre eller nakke	Smerter eller ubehag i ryg eller lænd	Smerter eller ubehag i arme, hænder, ben, knæ, hofter eller led	Hovedpine	Hurtig hjertebanken	Ængstelse, nervøsitet, uro og angst	Nedtrykt, deprimeret, ulykkelig	Træthed	Mavesmerter, ondt i maven	Fordøjelsesbesvær, tynd/hård mave	Forkølelse, snue, hoste	Åndedrætsbesvær, forpustethed
Boligfondens	9	9	7	18	8	13	13	17	6	4	4	6
Dannerhuset	40	33	30	62	45	63	60	67	31	14	10	27
Egmontgården	4	3	5	6	4	5	4	8	2	4	4	1
Esbjerg	16	11	8	17	8	20	19	23	8	2	1	2
Fredericia	12	11	9	22	15	24	21	24	12	5	4	3
Frederiksberg	4	5	4	6	3	5	4	7	3	3	4	2
Frederikshavn	1	1	2	1	0	2	0	2				
Frederiksværk	13	12	9	26	10	17	13	23	5	2	5	3
Haderslev	12	15	14	15	7	16	18	14	8	3	8	2
Herning	7	8	3	18	4	16	23	25	7	6	4	4
Hillerød	1	1	2	9	4	10	9	8	4	1	4	3
Hjørring	6	7	7	11	5	15	16	12	7	4	6	5
Hobro	2	1	2	4	2	7	4	6	3	0	0	1
Holstebro	9	10	11	12	8	16	16	16	7	7	4	4
Horsens	15	14	12	19	16	25	20	20	16	8	5	6
Jagtvej, Kbh.		0	0	2	2	1	1	2				
Kalundborg		7	4	3	0	7	11	7	3	2	3	2
Kolding	23	19	23	31	23	32	32	32	15	16	8	13
Køge	11	9	7	10	7	13	13	13	8	1	4	5
Lyngby	6	3	1	6	4	11	10	12	4	1	0	3
Nakskov	8	6	6	8	8	10	11	8	5	6	5	7
Næstved	4	2	6	8	5	6	4	8	3	3		
Nørresundby	11	11	10	25	6	18	17	26	12	1	5	1
Odense	13	10	12	16	7	17	18	17	9	3	8	6
Randers	20	21	14	28	18	31	29	35	13	11	14	7
Ringsted	7	11	6	10	5	8	7	9	4	5	5	1
Roskilde	9	9	7	17	10	18	18	19	12	11	7	7
Rønne	3	2	2	4	6	9	6	6	3	1		3
Røntofte	10	10	10	24	7	35	27	29	8	2		7
Silkeborg	8	9	11	10	6	13	12	13	6	3	5	4
Sønderborg	5	5	4	9	7	9	10	10	2	2	3	4
Thisted	1	2	3	6	1	10	8	13		2	5	
Vejle	2	4	4	5	3	11	11	9	3	1	2	4
Viborg	10	7	5	15	1	10	12	17	2		1	1
Aabenraa	24	16	15	33	16	36	27	31	15	4	2	2
Århus	28	31	21	54	31	59	57	53	21	11	11	17
Total	354	335	296	570	312	618	581	641	267	149	151	163

Bilag 15. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har kontakt med familiemedlemmer (udover dem, hun bor sammen med), fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	22	3	25
Dannerhuset	67	14	81
Egmontgården	3	1	4
Esbjerg	31	5	36
Fredericia	24	9	33
Frederiksberg	10	3	13
Frederikshavn	3	2	5
Frederiksværk	28	5	33
Haderslev	18	6	24
Herning	20	11	31
Hillerød	16	1	17
Hjørring	24	11	35
Hobro	8	1	9
Holstebro	17	3	20
Horsens	40	2	42
Jagtvej, Kbh.	6		6
Kalundborg	16	2	18
Kolding	29	11	40
Køge	16		16
Lyngby	18	7	25
Nakskov	13	2	15
Næstved	11		11
Nørresundby	29	4	33
Odense	27	3	30
Randers	33	11	44
Ringsted	13	2	15
Roskilde	19	4	23
Rønne	13	2	15
Røntofte	30	11	41
Silkeborg	18	2	20
Sønderborg	25	2	27
Thisted	16	2	18
Vejle	21	11	32
Viborg	25	8	33
Aabenraa	30	11	41
Århus	92	18	110
Total	831	190	1.021

Bilag 16. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden har nære venner og veninder, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	16	5	21
Dannerhuset	62	14	76
Egmontgården	2		2
Esbjerg	17	14	31
Fredericia	26	7	33
Frederiksberg	7		7
Frederikshavn	6		6
Frederiksværk	25	12	37
Haderslev	13	11	24
Herning	20	5	25
Hillerød	11	1	12
Hjørring	28	6	34
Hobro	8	1	9
Holstebro	17	3	20
Horsens	34	3	37
Jagtvej, Kbh.	4	1	5
Kalundborg	15	3	18
Kolding	27	12	39
Køge	10	5	15
Lyngby	15	9	24
Nakskov	9	4	13
Næstved	10		10
Nørresundby	27	3	30
Odense	25	5	30
Randers	30	9	39
Ringsted	14	2	16
Roskilde	17	5	22
Rønne	12	2	14
Røntofte	29	5	34
Silkeborg	12	6	18
Sønderborg	19	3	22
Thisted	15	3	18
Vejle	22	5	27
Viborg	14	18	32
Aabenraa	27	14	41
Århus	82	22	104
Total	727	218	945

Bilag 17. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kommunen er orienteret om kvindernes børn under 18 år, som ikke er med på krisecenter, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	4		4
Dannerhuset	6	2	8
Egmontgården	1		1
Esbjerg	7	2	9
Fredericia	10	2	12
Frederiksberg	2		2
Frederiksværk	2		2
Haderslev	7	2	9
Herning	2	3	5
Hillerød	4	1	5
Hjørring	7	2	9
Hobro	1		1
Holstebro	7	2	9
Horsens	6	4	10
Jagtvej, Kbh.	4		4
Kalundborg	1	2	3
Kolding	5	3	8
Køge	1		1
Lyngby	5		5
Nakskov	3		3
Næstved	1		1
Nørresundby	4	1	5
Odense	2	1	3
Randers	10	4	14
Ringsted	2		2
Roskilde	3		3
Rønne		1	1
Røntofte	8	1	9
Silkeborg	6	1	7
Sønderborg	3	4	7
Thisted	4	2	6
Vejle	14	1	15
Viborg	18	1	19
Aabenraa	9	3	12
Århus	16	7	23
Total	185	52	237

Bilag 18. Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes forsørgelsesgrundlag, fordelt på krisecentrene.

	I arbejde	Forsørges af ægtefælle/samløver	Dagpenge (A-kassen)	Sygedagpenge	Kontanthjælpsmodtager/ aktivering	Revalidering	Starthjælp/ introduktionsydelse	Under uddannelse	Førtidspensionist	Folkepensionist	Andet	Total
Boligfondens	8	5	1	1	9			1			1	26
Dannerhuset	30	5	3	8	20		1	8	5		3	83
Egmontgården	3		1		6							10
Esbjerg	10	2	1	3	9			2	7		1	35
Fredericia	8			3	12			1	6		6	36
Frederiksberg	7		1	1	4			2	2		4	21
Frederikshavn			1	1	2		1		1			6
Frederiksværk	6	2	6	5	17		2	2	2	1		43
Haderslev	2	3	2		9			4	3	1	1	25
Herning	11	3		4	4			2	7		1	32
Hillerød	6	3		2	3			1			4	19
Hjørring	10		1	5	14		1	4	4		2	41
Hobro				2	5			3			1	11
Holstebro	4		1	1	8		1	3	4		1	23
Horsens	14	1		5	7			5	5	1	4	42
Jagtvej, Kbh.	18	7			15		1	4			5	50
Kalundborg	5	2	2	1	8	1					1	20
Kolding	10	5		6	23		1		6		2	53
Køge	3	2		1	5		1	1	2		3	18
Lyngby	7	1	2	4	8			2			4	28
Nakskov	2			1	7	1		1	2		3	17
Næstved	6			3	2			1	1		1	14
Nørresundby	10	1	1	2	10		1	7	5		1	38
Odense	7	3	2	4	9			1	4			30
Randers	16	4	2	3	15		1	1	3		4	49
Ringsted	2	1	2	1	6	2		1	1		1	17
Roskilde	2	3	1	2	4	1		3	2	1	6	25
Rønne	3	1	1	1	2			3	2		2	15
Røntofte	14	1		1	19			1	5		2	43
Silkeborg	6	2		1	13	2		3	2		2	31
Sønderborg	13	1		1	12			6	6		1	40
Thisted	5		1	3	4				4	1	3	21
Vejle	8	4	1	4	19	1	1	2	6		4	50
Viborg	6	3		3	12		1	3	10		2	40
Aabenraa	12	3		2	21			1	2		4	45
Århus	33	8	1	6	51	2	4	10	15	1	8	139
Total	307	76	34	91	394	10	17	89	124	6	88	1236

Bilag 19. Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes højst afsluttede uddannelse, fordelt på krisecentrene.

	Ingen grundskole-uddannelse	Grundskole	Almen- og erhvervs-gymnasial uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse (Elevuddannelse, svendebrøve etc.)	Kort videregående uddannelse (under 3 år)	Mellemlang videregående uddannelse (3-4 år)	Lang videregående uddannelse (5 år eller mere)	Anden uddannelse	Total
Boligfondens	3	9	1	1		3		2	19
Dannerhuset	11	18	11	2	12	8	5	4	71
Egmontgården	1	5	1	1		1			9
Esbjerg	5	13	1	6	2		1		28
Fredericia	4	14	3	3	4	3	1	1	33
Frederiksberg		5	1	4		2		2	14
Frederikshavn		3			2			0	5
Frederiksværk	12	8		5	1	4		2	32
Haderslev	4	8	1	2	1	3			19
Herning		4		2	3	2	2		13
Hillerød	3	4	1	1	1	2			12
Hjørring	1	17	5	3	5	1		2	34
Hobro		5	1	1	1	1			9
Holstebro	3	3	1	1	3	4	2	1	18
Horsens	7	9	3	2	7	2			30
Jagtvej, Kbh.		14	3	8	3	3	1		32
Kalundborg		9	1	1	3	1		1	16
Kolding	11	9	3	6	4	4	1	4	42
Køge	1	5	5	2		1	1		15
Lyngby	2	8	3	3	4	3			23
Nakskov	1	8	1	1				1	12
Næstved		6		2	1	2			11
Nørresundby	3	10	6	2	6	3	4		34
Odense	1	11	3	4	3	5	1		28
Randers	3	16	3	2	7	7	2	2	42
Ringsted	2	10	1	1	1			1	16
Roskilde	3	2	2	4	1	3	3	1	19
Rønne	1	7		1	3	1			13
Røntofte	2	22	1	2	5	5			37
Silkeborg	3	9	3	1	1	3		1	21
Sønderborg	1	12	4	8	1	2			28
Thisted	3	10		1		1	1	1	17
Vejle	6	13		2	2			2	25
Viborg	10	18	2	5	2	3			40
Aabenraa	6	22	4	6	1	6			45
Århus	9	37	12	12	7	10	3	10	100
Total	122	383	87	108	97	99	28	38	962

Bilag 20. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden er født i Danmark, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	9	19	28
Dannerhuset	28	55	83
Egmontgården	1	7	8
Esbjerg	29	9	38
Fredericia	24	12	36
Frederiksberg	5	15	20
Frederikshavn	3	2	5
Frederiksværk	19	27	46
Haderslev	21	7	28
Herning	18	18	36
Hillerød	13	10	23
Hjørring	26	16	42
Hobro	6	3	9
Holstebro	19	7	26
Horsens	28	25	53
Jagtvej, Kbh.	19	35	54
Kalundborg	16	4	20
Kolding	32	19	51
Køge	11	8	19
Lyngby	15	12	27
Nakskov	11	6	17
Næstved	7	7	14
Nørresundby	30	11	41
Odense	21	11	32
Randers	33	20	53
Ringsted	8	9	17
Roskilde	14	14	28
Rønne	8	4	12
Røntofte	20	26	46
Silkeborg	22	11	33
Sønderborg	21	19	40
Thisted	13	8	21
Vejle	15	24	39
Viborg	25	18	43
Aabenraa	35	17	52
Århus	69	74	143
Total	694	589	1.283

Bilag 21. Kvinder udsat for vold opdelt efter, om kvinden er dansk statsborger, fordelt på krisecentrene.

	Ja	Nej	Total
Boligfondens	13	12	25
Dannerhuset	49	29	78
Egmontgården	4	4	8
Esbjerg	31	8	39
Fredericia	28	4	32
Frederiksberg	14	6	20
Frederikshavn	6	0	6
Frederiksværk	25	17	42
Haderslev	21	6	27
Herning	21	10	31
Hillerød	16	7	23
Hjørring	32	10	42
Hobro	8	2	10
Holstebro	24	1	25
Horsens	37	11	48
Jagtvej, Kbh.	30	21	51
Kalundborg	17	3	20
Kolding	36	11	47
Køge	15	9	24
Lyngby	18	7	25
Nakskov	12	5	17
Næstved	10	4	14
Nørresundby	33	6	39
Odense	26	6	32
Randers	37	13	50
Ringsted	8	6	14
Roskilde	15	12	27
Rønne	9	3	12
Røntofte	25	13	38
Silkeborg	23	6	29
Sønderborg	27	9	36
Thisted	14	5	19
Vejle	27	17	44
Viborg	28	13	41
Aabenraa	40	11	51
Århus	102	41	143
Total	881	348	1.229

Bilag 22. Kvinder udsat for vold opdelt efter kvindernes opholdsgrundlag, fordelt på krisecentrene.

	Indvandrere	Flygtning	Asylansøgere	Familiesammenført	EU/EØS- statsborger	Andet	Total
Boligfondens	2	1		11			14
Dannerhuset	2	3		16	4	3	28
Egmontgården		1		2	1	1	5
Esbjerg		2		3	1		6
Fredericia				3	1		4
Frederiksberg				3	1	1	5
Frederiksværk	1		1	13			15
Haderslev	1		2	3			6
Herning				6	2		8
Hillerød	1	1		2	2		6
Hjørring		2		3	4		9
Hobro	1	1				1	3
Holstebro				1			1
Horsens		3		3	2	1	9
Jagtvej, Kbh.	1			16	3	1	21
Kalundborg				3			3
Kolding		4		5	1	1	11
Køge				4		3	7
Lyngby	1			6			7
Nakskov				4	1		5
Næstved		2		2			4
Nørresundby		1		4			5
Odense		1		3		1	5
Randers		1		4	3	5	13
Ringsted	2	1		3			6
Roskilde	1	2		3	5	1	12
Rønne		1		2			3
Røntofte	4	3	1	12			20
Silkeborg	1				2	2	5
Sønderborg	3			4		2	9
Thisted				5	1		6
Vejle				7		5	12
Viborg	1	5		8			14
Aabenraa	1			6		3	10
Århus	3	5	2	22		3	35
Total	26	40	6	192	34	34	332

Bilag 23. Kvinder udsat for vold opdelt efter, hvor kvinden flytter hen efter krisecenterophold, fordelt på krisecentrene.

	Tilbage til voldsudøver	Til tidligere bolig, men voldsudøver er flyttet	Til tidligere bolig, hvor hun også før boede som enlig	Til egen ny bolig	Til andet krisecenter	Til familiebehandlingsinstitution	Til § 110 institution	Andet	Total
Boligfondens	4	2	2	10	1	1		7	27
Dannerhuset	14	6	4	11	22		2	22	81
Egmontgården	2			7				1	10
Esbjerg	4	4	2	9	4		1	10	34
Fredericia	5	2	3	15	1	1		6	33
Frederiksberg	3	4		9	2			2	20
Frederikshavn		2	3	1				1	7
Frederiksværk	9	3	8	16	2			5	43
Haderslev	6	1	1	6	5	1		5	25
Herning	6	2	7	14	4			6	39
Hillerød	3		1	8	3			7	22
Hjørring	10	5	6	7	5			8	41
Hobro				7	2	1		0	10
Holstebro	3	5	2	6	2			3	21
Horsens	12	3	7	14	9			20	65
Jagtvej, Kbh.	10	3	6	16	9			5	49
Kalundborg	5	1	2	9				3	20
Kolding	9	8	6	10	3			13	49
Køge	3	1	6	4	7			9	30
Lyngby	3	1	1	14	5			2	26
Nakskov	2		1	6	2			6	17
Næstved	3	1	0	10	1			3	18
Nørresundby	6	6	5	11	4			8	40
Odense	2	1	1	24	2			1	31
Randers	8	6	5	16	6			8	49
Ringsted		2	1	13				1	17
Roskilde	9	4	2	5	6			3	29
Rønne	3		2	2	1			4	12
Røntofte	14	8	4	15	1			6	48
Silkeborg	4	1	1	20	3			3	32
Sønderborg	9	5	3	6	3	1		11	38
Thisted	9		1	4		1		4	19
Vejle	8	4	7	11	8	1		12	51
Viborg	13	3	2	14	3			2	37
Aabenraa	7	4	6	15	2		1	13	48
Århus	39	10	16	36	4	3	2	28	138
Total	247	108	124	401	132	10	6	248	1.276

Bilag 24. Kvinder udsat for vold opdelt efter forskellige typer af støtte fra socialforvaltningen (efter krisecenterophold), fordelt på krisecentrene.

	Psykolog	Familiebehandling	Danskundervisning	Hjemme-hos	Økonomisk støtte	Andet
Boligfondens	1	2		3	2	3
Dannerhuset	4	7	1	3	4	10
Egmontgården	1					
Esbjerg	1	2	2	2	9	0
Fredericia	4	6		1	11	6
Frederiksberg	2	1			1	1
Frederikshavn	1			1	1	
Frederiksværk	2	4		2	5	3
Haderslev	3	3	1		1	
Herning	4	2	1	2	1	4
Hillerød	1	2		2	1	8
Hjørring	3	2		2	4	11
Hobro	0	1		1	1	0
Holstebro	3	2		1	2	4
Horsens	2	5		1	8	6
Jagtvej, Kbh.	2	5	1	3	5	4
Kalundborg	2	5		2		2
Kolding		2		2	4	2
Køge	3	1		1	3	3
Lyngby	2	2	1	4		3
Nakskov	1	1	1	3	1	2
Næstved	1	1			2	3
Nørresundby	2	8		1	4	3
Odense	3	5			1	5
Randers	1	5	1	4	1	2
Ringsted	4	2	1	6	1	3
Roskilde	4	4			5	3
Rønne		2	1	1	1	2
Røntofte	4	11	4	4	15	3
Silkeborg	2	3		1	2	2
Sønderborg	1	1		1	4	1
Thisted	3	1		2	1	
Vejle	1	8			5	10
Viborg	1	3	1		3	1
Aabenraa	4	4		2	2	8
Århus	3	15	1	9	10	11
Total	76	128	17	67	121	129

Bilag 25. Krisecentre opdelt efter deres institutionsform, fordelt på krisecentrene.

	Kommunal eller regional institution (§ 109)	Selvejende med samarbejds-/driftsaftale	Selvejende uden drifts-/pladskøbsaftale	Andet
Boligfondens		X		
Dannerhuset			X	
Egmontgården	X			
Esbjerg		X		
Fredericia		X		
Frederiksberg			X	
Frederiksværk				X
Haderslev		X		
Herning		X		
Hillerød		X		
Hjørring		X		
Hobro	X			
Holstebro		X		
Horsens		X		
Jagtvej, Kbh.		X		
Kalundborg		X		
Kolding		X		
Køge	X			
Nakskov	X			
Nykøbing F		X		
Næstved				X
Odense	X			
Randers		X		
Ringsted			X	
Roskilde	X			
Rønne		X		
Røntofte		X		
Silkeborg		X		
Sønderborg		X		
Thisted		X		
Vejle		X		
Viborg		X		
Aabenraa		X		
Århus		X		
Total	6	23	3	2

Bilag 26. Krisecentre opdelt efter, hvem krisecentrene har haft forlodsfinansiering/pladskøbsaftaler med, fordelt på krisecentrene.

	Kommuner
Boligfondens	Gentofte
Dannerhuset	
Egmontgården	
Esbjerg	
Fredericia	
Frederiksberg	
Frederiksværk	
Haderslev	Haderslev
Herning	
Hillerød	Hillerød
Hjørring	Hjørring
Hobro	
Holstebro	Holstebro
Horsens	
Jagtvej, Kbh.	Københavns
Kalundborg	Kalundborg
Kolding	Kolding
Køge	Køge
Nakskov	Lolland
Nykøbing F	Guldborgsund
Næstved	Næstved
Odense	
Randers	Randers
Ringsted	
Roskilde	Roskilde
Rønne	Bornholm
Røntofte	
Silkeborg	
Sønderborg	Sønderborg
Thisted	Thisted
Vejle	Vejle
Viborg	Viborg
Aabenraa	Aabenraa
Århus	Århus

Bilag 27. Krisecentre opdelt efter krisecentrenes indtægtskilder i 2008, fordelt på krisecentrene. Angivet i 1.000 kr.

	Forhødsfinansiering/tilskud efter SEL § 109	Andre tilskud	Pladsbetaling	Kvindernes egenbetaling	Statslige fonde/puljer	Private fonde	Andet	I alt kr.
Boligfondens	5.509							5.509
Dannerhuset			6.922	55	2.110	536	35	9.658
Egmontgården	4.871				13		192	5.076
Esbjerg		2.008		139		5	121	2.273
Fredericia	2.210			103	68	15		2.396
Frederiksberg			2.474		702	183	29	3.388
Frederiksværk	1.369		1.419		192	38		3.018
Haderslev	1.370			114		101	20	1.605
Herning	2.736	118		148		87	17	3.106
Hillerød			2.377		40	395		2.812
Hjørring	1.939			113		8	10	2.070
Hobro	1.972			92	32	9	8	2.113
Holstebro	3.136			103	250	1		3.490
Horsens	1.998						160	2.158
Jagtvej, Kbh.	7.147			728				7.875
Kalundborg	1.962			296	201	27		2.486
Kolding	2.300			125		100		2.525
Køge			5.564	49		111		5.724
Nakskov	2.197		3.030	137				5.364
Nykøbing F	2.492			130				2.622
Næstved	1.071	252	22	115	180		296	1.936
Odense	7.487				2.200			9.687
Randers			2.400	148	85			2.633
Ringsted			3.513		566	93	563	4.735
Roskilde	4.604		5.174	181	625			10.584
Rønne	1.443	24		4	29	32	81	1.613
Røntofte	2.108					104		2.212
Silkeborg	2.977			110		23		3.110
Sønderborg	2.000			77	152	1.406	3	3.638
Thisted	1.619		70					1.689
Vejle	2.600							2.600
Viborg	2.742							2.742
Aabenraa	1.946			70	40	50		2.106
Århus	5.645			77	900		257	6.879
Total	77.831	2.402	32.895	3.114	8.385	3.324	1.792	129.743

Bilag 28. Krisecentre opdelt efter stillingskategorier og antal årsværk, fordelt på krisecentrene.

	Pædagog til børnene	Lærer til børnene	Socialrådgiver	Familierådgiver	Pædagog/social-pædagog	Sygepleje-/sundhedspersonale	Psykolog	Frivilligheds-koordinator	Kontoruddannet	Økonoma	Pedel	Uddannede	Jobtræning/fleksjob	Andre	Antal årsværk
Boligfondens			X		X				X			X			10
Dannerhuset	X		X		X		X	X			X	X	X	X	16
Egmontgården	X		X						X		X			X	9,7
Esbjerg			X		X				X			X			6
Fredericia	X		X									X			5
Frederiksberg	X		X					X			X	X			7
Frederiksværk	X		X			X	X		X						4,35
Haderslev	X				X				X			X			3,56
Herning	X			X	X				X				X	X	6
Hillerød	X		X		X				X		X	X	X		4
Hjørring	X		X		X							X			4,2
Hobro	X		X		X							X			4
Holstebro	X		X		X	X						X			6,5
Horsens	X		X		X							X			5
Jagtvej, Kbh.	X		X		X				X		X	X			13
Kalundborg	X		X									X			5,43
Kolding	X		X		X									X	4,6
Køge	X		X						X		X			X	11
Nakskov	X				X				X				X		5
Nykøbing F	X				X	X			X				X	X	5
Næstved	X				X	X			X			X			4,44
Odense	X	X	X	X	X		X		X	X	X			X	15
Randers	X		X		X				X			X	X	X	15
Ringsted	X		X		X		X		X		X			X	8
Roskilde	X		X		X				X		X			X	10,35
Rønne					X				X			X			2,46
Røntofte	X								X			X		X	3,64
Silkeborg	X		X		X				X			X			4,5
Sønderborg	X		X										X	X	4
Thisted	X					X								X	6
Vejle	X		X						X					X	6
Viborg	X		X		X	X			X			X			6
Aabenraa	X		X									X		X	4
Århus	X		X		X				X					X	14,11
Total	31	1	26	2	23	6	4	2	22	1	9	18	8	16	238,84

Bilag 29. Krisecentre opdelt efter frivillige medarbejdere tilknyttet krisecentrene, fordelt på krisecentrene.

	Ingen frivillige	Antal aktive frivillige
Boligfondens	X	
Dannerhuset		80
Egmontgården	X	
Esbjerg		35
Fredericia		60
Frederiksberg		28
Frederiksværk		12
Haderslev		44
Herning		50
Hillerød		25
Hjørring		78
Hobro		42
Holstebro		35
Horsens		55
Jagtvej, Kbh.	X	
Kalundborg		8
Kolding		40
Køge		4
Nakskov		3
Nykøbing F		8
Næstved	X	
Odense	X	
Randers	X	
Ringsted		20
Roskilde	X	
Rønne		54
Røntofte		18
Silkeborg		50
Sønderborg		100
Thisted		26
Vejle		55
Viborg		45
Aabenraa		60
Århus	X	
Total	8	1.035

Bilag 30. Krisecentre opdelt efter antal pladser per 31.12.2008, fordelt på krisecentrene.

	Antal pladser til kvinder	Antal pladser til børn	Samlet antal pladser
Boligfondens	11	15	26
Dannerhuset	16	16	32
Egmontgården	82	86	168
Esbjerg	6	4	10
Fredericia	4	6	10
Frederiksberg	8	10	18
Frederiksværk	10	15	25
Haderslev	4	6	10
Herning*	5		
Hillerød	5	8	13
Hjørring	4	6	10
Hobro	4	6	10
Holstebro**	5		
Horsens	7	6	13
Jagtvej, Kbh.	41	25	66
Kalundborg	8	8	16
Kolding	5	6	11
Køge	5	5	10
Nakskov	5	10	15
Nykøbing F	7		
Næstved	6	8	14
Odense	15	20	35
Randers	9	16	25
Ringsted	7	13	20
Roskilde	6	6	12
Rønne	4	6	10
Røntofte	6	10	16
Silkeborg	5	12	17
Sønderborg	5	6	11
Thisted	3	2	5
Vejle			16
Viborg	5	4	9
Aabenraa	5	8	13
Århus***	16		

* De 5 pladser er for kvinder med medfølgende børn.

** Der er ingen øvre grænse for hvor mange børn kvinderne kan have med.

*** Intet loft over antal pladser til børn.

Bilag 31. Krisecentre opdelt efter antal kvinder og børn, der er fraflyttet krisecentrene i 2008, fordelt på krisecentrene.

	Kvinder	Børn
Boligfondens	37	44
Dannerhuset	87	72
Egmontgården	117	146
Esbjerg	85	57
Fredericia	38	41
Frederiksberg	21	23
Frederiksværk	52	78
Haderslev	29	29
Herning	65	58
Hillerød	24	26
Hjørring	44	50
Hobro	36	34
Holstebro	52	43
Horsens	81	51
Jagtvej, Kbh.	91	62
Kalundborg	39	44
Kolding	60	57
Køge	46	37
Nakskov	39	52
Nykøbing F	26	23
Næstved	39	57
Odense	145	154
Randers	86	93
Ringsted	26	35
Roskilde	56	44
Rønne	21	27
Røntofte	60	72
Silkeborg	53	47
Sønderborg	44	39
Thisted	10	7
Vejle	78	67
Viborg	65	41
Aabenraa	56	62
Århus	150	155
Total	1.958	1.927

Bilag 32. Krisecentre opdelt efter forhold, kommuner eller regioner har ført tilsyn med på krisecentrene, fordelt på krisecentrene.

	Økonomiske forhold	Organisatoriske forhold	Medarbejder-sammensætningen	Medarbejdernes faglige kvalifikationer	Krisecentrets fysiske rammer	Tilbuddet til brugerne	Ved ikke
Boligfondens	X	X	X	X	X	X	
Dannerhuset		X	X	X	X	X	
Egmontgården	X	X	X	X	X	X	
Esbjerg	X	X	X	X	X	X	
Fredericia	X	X	X	X	X	X	
Frederiksberg	X	X	X	X	X	X	
Frederiksværk	X	X	X	X	X	X	
Haderslev	X	X	X	X	X	X	
Herning	X	X		X		X	
Hillerød			X		X	X	
Hjørring	X	X	X	X	X	X	
Hobro		X			X	X	
Holstebro							
Horsens		X	X	X	X	X	
Jagtvej, Kbh.		X	X	X	X	X	
Kalundborg	X	X	X	X	X	X	
Kolding	X	X	X	X	X	X	
Køge		X		X	X	X	
Nakskov	X				X	X	
Nykøbing F	X				X	X	
Næstved		X	X	X	X	X	
Odense	X	X	X	X	X	X	
Randers	X	X	X	X	X	X	
Ringsted		X			X	X	
Roskilde	X	X	X	X	X	X	
Rønne	X						X
Røntofte							
Silkeborg	X	X	X		X		
Sønderborg	X	X	X	X	X	X	
Thisted	X	X	X	X	X	X	
Vejle					X		
Viborg	X	X	X	X	X	X	
Aabenraa	X	X	X	X	X	X	
Århus	X	X	X	X	X	X	
Total	23	27	24	24	30	29	1

Bilag 33. Krisecentre opdelt efter kommuners tilsyn med børn og unge under 18 år, fordelt på krisecentrene.

	Alle børn på krisecentret	Nogle børn på krisecentret	Ingen børn på krisecentret	Andet
Boligfondens	X			
Dannerhuset	X			
Egmontgården	X			
Esbjerg		X		
Fredericia	X			
Frederiksberg	X			
Frederiksværk		X		
Haderslev	X			
Herning	X			
Hillerød	X			
Hjørring		X		
Hobro	X			
Holstebro	X			
Horsens		X		
Jagtvej, Kbh.				
Kalundborg				X
Kolding		X		
Køge			X	
Nakskov	X			
Nykøbing F		X		
Næstved				X
Odense	X			
Randers		X		
Ringsted	X			
Roskilde	X			
Rønne			X	
Røntofte		X		
Silkeborg		X		
Sønderborg			X	
Thisted		X		
Vejle		X		
Viborg	X			
Aabenraa		X		
Århus		X		
Total	15	13	3	2

Bilag 34. Krisecentre opdelt efter, om kvinder på krisecenter har modtaget familierådgivning, fordelt på krisecentrene.

	Nej	Ja	Antal kvinder
Boligfondens	X		
Dannerhuset	X		
Egmontgården		X	4
Esbjerg	X		
Fredericia	X		
Frederiksberg	X		
Frederiksværk		X	
Haderslev			
Herning	X		
Hillerød	X		
Hjørring	X		
Hobro	X		
Holstebro	X		
Horsens	X		
Jagtvej, Kbh.	X		
Kalundborg	X		
Kolding		X	
Køge		X	1
Nakskov	X		
Nykøbing F	X		
Næstved	X		
Odense		X	34
Randers	X		
Ringsted	X		
Roskilde	X		
Rønne	X		
Røntofte	X		
Silkeborg		X	10
Sønderborg	X		
Thisted		X	4
Vejle		X	3
Viborg	X		
Aabenraa		X	1
Århus	X		
Total	24	9	57

Bilag 35. Krisecentre opdelt efter krisecentrenes yderligere tilbud udover døgnophold, fordelt på krisecentrene.

	Aktiviteter	Børnepasning	Aftasting	Samtaler	Skole	Efterværn	Rådgivning samværssager	Rådgivning forældrerolle/-familiesamtaler	Rådgivning generelt	Udslusning	Bistand selvhjælpsgrupper	Bistand i hjemmet	Manderådgivning	Andet
Boligfondens	X			X		X	X	X	X	X				
Dannerhuset	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X
Egmontgården	X			X			X	X	X					X
Esbjerg	X	X		X		X	X	X	X					
Fredericia	X	X	X	X		X	X	X	X	X				
Frederiksberg	X			X		X	X	X	X	X				
Frederiksværk	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
Haderslev	X	X	X	X			X	X	X	X				
Herning	X	X		X		X	X	X	X	X			X	
Hillerød	X	X	X	X		X	X	X	X	X				
Hjørring	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X
Hobro	X	X		X		X	X	X	X	X				
Holstebro	X	X	X	X			X	X	X					
Horsens	X	X		X		X	X	X	X	X				
Jagtvej, Kbh.														
Kalundborg	X	X		X			X	X	X					
Kolding		X	X	X		X	X	X	X	X				
Køge	X	X		X			X	X	X					
Nakskov	X	X		X			X	X	X					
Nykøbing F		X		X					X					
Næstved	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X
Odense	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X
Randers	X	X		X		X	X	X	X	X				X
Ringsted	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X
Roskilde	X	X		X				X	X	X				
Rønne	X	X		X		X	X	X	X	X		X		X
Røntofte	X	X	X	X			X	X	X	X				
Silkeborg	X	X		X		X	X	X	X	X				X
Sønderborg	X	X		X		X	X	X	X	X			X	
Thisted				X		X	X	X	X	X				
Vejle	X	X	X	X	X		X	X	X			X		
Viborg	X	X		X		X	X	X	X	X				
Aabenraa	X	X		X			X	X						
Århus	X	X	X	X			X	X	X					
Total	30	29	14	33	3	20	31	32	32	23	0	2	3	9

Litteraturliste

Barlach, Lise, 2008: '*LOKK voksenstatistik 2007, Kvinder på krisecenter*'. Servicestyrelsen og LOKK.

Cascardi, M. & O'Leary, K.D. (1992): '*Depressive symptomatology, self-esteem, and self-blame in battered women*' Journal of family Violence, 7, s. 249-259.

Børjesson, Eva, 2009: '*LOKK børnestatistik 2008, Børn på krisecenter*'. Servicestyrelsen og LOKK.

Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel RAS A1 og BEF 1A07, 2008.

Elklit, Ask et al. (red) (2003): '*Hustruvold medfører depression*', Psykolognyt nr. 21, s. 20.

Eriksen, Ingunn (2006): '*Voldsutsatte kvinners omsorg for barn*' Bulleteng nummer 4, udg. af ATV og Senter for krisepsykologi i Norge.

Haaland, Thomas, Clausen, Sten-Erik og Schei, Berit (red), 2005: '*Vold i parforhold – ulike perspektiver. Resultater fra den første landsdekkende undersøkelsen i Norge*'. NIBR, Oslo.

Helweg-Larsen, Karin og Frederiksen, Marie Louise (red. i samarbejde med Ligestillingsafdelingen), 2007: '*Mænds vold mod kvinder. Omfang – karakter og indsats mod vold – 2007*'. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet og Minister for Ligestilling.

Jensen, Vibeke Lybecker, 2007: '*LOKK årsstatistik 2006. Kvinder på krisecenter*'. Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service og LOKK.

Kjøller, Mette, Juel, Knud og Kamper-Jørgensen, Finn (red.): '*Folkesundhedsrapporten Danmark 2007*'. Statens Institut for Folkesundhed, 2007.

Kolk, B.A. van Der (2003): '*Posttraumatic Stress Disorder and the nature of trauma*' I: Solomon, M.F. & Siegel, D.J (red): Healing Trauma: Attachment; Mind, Body and Brain, s. 168-195.

Lundgren, Eva, 2001: '*Våldets normaliseringsprocess – Två parter – två strategier*'. ROKS, Stockholm.

Schacke, Janne, 2009: *'Voldsramte kvinders arbejdsliv. En undersøgelse af sammenhængen mellem partnervold og marginalisering på arbejdsmarkedet'*. Servicestyrelsen.